

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 24 korona, félévre 12 korona, negyedévre 6 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Rabinek Gyula** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Buday Barna**.Szerkesztőség:
Budapest, IX., Köztelek-utca 8.
Kiadóhivatal:
Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Nemzetközi motoros talajmivelő-gépversenyt Mezőhegyesen.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület a földművelésügyi minisztérium anyagi támogatásával folyó évi augusztus havában nemzetközi motoros szántógépversenyt rendez Mezőhegyesen.

A versenyre nyolcz géppár jelentette be gépeit, melyek 4 gőzgépes és 6 robbanós motorral fognak a versenyben résztvenni.

Jelentkeztek: *gőzgépes* ekékkel: *J. J. Case Treshing Machine Co.* (képviseli Hahn Artur, Budapest) egy géppel; *Első Magyar Gazdasági Géppár r.-t.*, Budapest, egy géppel; *Nicholson géppár r.-t.*, Budapest, egy géppel; *J. H. Mc. Laren*, Anglia, egy géppel; *robbanó motoros* ekékkel: *Köszegi-féle motoros talajmivelőgéppár r.-t.*, két géppel; *Universal Automotor Compagnie* (képviseli Tanczer József, Budapest) két géppel; *Deutsche Gasmotoren-Fabrik* (képviseli Langen és Wolf, Budapest) egy géppel és *Actien-gesellschaft St. Georgen*, Zürich, egy géppel.

A verseny augusztus hó 9-én kezdődik s tart augusztus 22-ig. Augusztus 9-től 18-ig a gépek *Sporzon Pál* gazd. akad. tanár és *Karkoványi Ákos* műegyetemi adjunktus ellenőrzése alatt végzik a rendező-bizottság által kitűzött feladatokat. 19-én a bíráló-bizottság előtt fog a munka lefolyni, mely alkalommal a zsűri meghozza ítéletét is. *Augusztus 20, 21 és 22-én pedig a nyilvános bemutatások tartanak meg.*

Gondoskodni fog a rendező-bizottság a verseny megtekintésére leránduló közönség elhelyezéséről. Miután előreláthatólag igen nagyszámú érdeklődő fog résztvenni a versenyen s Mezőhegyesen legfeljebb 50-60 vendég elszállásolása lehetséges. A versenyen megjelenők tulajdonképp része a közeli Aradon, Makón és Szege-den fog elszállásoltatni. Ugy az aradi, mint a szegedi irányban naponta több gyorsmotor fog közlekedni, úgy hogy az érdeklődők nehézség nélkül jöhetnek-mehetnek aradi, szegedi vagy makói szállásaikra.

A versenyző gyárosok, továbbá személyzetük, valamint a bíráló-bizottságok tagjai Mezőhegyesen lesznek elszállásolva.

A versenyen résztvenni szándékozók lakás iránti szükségletüket augusztus hó 15-ig a rendező bizottságnál (Mezőhegyes) szíveskedjenek bejelenteni.

Budapest, 1909 július hó 15.

A rendező-bizottság.

Szőlőink veszedelme.

Nehéz az idők járása a magyar szőlősgazdák fölött; itt-ott a déli vidékeken jó termést reménylenek ugyan, de az ország keleti részein fekvő s kétségtelenül legértékesebb borvidékeken a június-juliusi abnormális esőzés s ennek kapcsán a peronoszpóra meg a lisztharmat rohamos fejlődése igen nagy károkat okozott.

Alábbi tudósításunk szomorú képet fest az érmelléki borvidék helyzetéről, melyben az aradi és tokaj-hegyaljai borvidék is osztozik. Május hó végétől július 13-ikáig tehát mintegy 7 héten keresztül verte az eső a szőlőket, olykor jéggel vegyesen s közben 7-8 fokra is leszállott a hőmérséklet; emiatt a szőlők életműködése zavart szenvedett, az élsődiek elhatalmasodtak s a védő munkálatokat alig lehetett teljesíteni. Az eredmény az, hogy a szüreti kilátások 50, sőt helyenként 90 százalékkal is megromlottak. *Molnár Lajos*, aki Nagyváradról tudósít bennünket, a szenvedett csapást oly nagyra tartja, hogy az új termés megközelítőleg se fogja fedezni az ország szükségletét sem. Kénytelen lesz tehát a szőlősgazda a tavalyról visszamaradt borhoz nyulni, amely kiválóan

kitűnő anyagnak mindeddig nem volt jó piacza, de miután az idei termés nem ütött be, kénytelen tulajdoni rajta, úgy ahogy lehet. Aki pedig így se tud segíteni magán, azt a tönk veszedelme fenyegeti.

Még a sujtott borvidékek között is kiválóan szomorú a tokaj-hegyaljai szőlősgazdák állapota. Mult évi termésük java-részt pinczében hever; az idén igen sokba került nekik az élsődiek ellen való védekezés, ami ennek dacára se vezetett sikerhez; a felújítási kölcsönök terhe is súlyosan nehezedik vállaikra, az értékesítési viszonyok pedig valóban kétségbe-ejtők.

Ezernyi egzisztenciát fenyeget itt olyan veszedelem, melyet tisztán saját erejükből többé el nem háríthatnak. Ezt a vidéket ma már csak kivételes kormányzati intézkedésekkel lehet felszinen tartani, még pedig odaadó figyelemmel teljesítendő, gyors segítségére van szükség, különben a pusztulás feltartóztatlan.

Liptai Albert cikke segélykiáltás a tokaj-hegyaljaiak érdekében, melynek őszinte rokonérzéssel ad helyet a „Köztelek“ abban a reményben, hogy a felsorolt panaszok nem lesznek a pusztában elhangzó szavak.

A magyar szőlőtermesztés komoly válságba került s a kormány és a törvényhozás nem térhet ki az elől a kötelesség elől, hogy a társadalmi munka irányítása és erősítése útján ennek a fenyegetett közgazdasági ágazatnak hathatós segítő-akcióval mentésére siessen.

A szóbanforgó bajokat következő két közleményünk tárja fel részletesebben.

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE
(BUDAPEST, V., ALKOTMÁNY-UTCZA 31).

ÁLLATTENYÉSZTÉSI OSZTÁLYÁNAK

vezetője rövid időn belül **alpesi körutját** (Svájcban és Tirolban) megkezdi, kérjük **bika- és tehénszükséglet** mielőbbi bejelentését.

Többrendbeli megbízás folytán augusztus hó folyamán **Angliában nagyobb kosszállitmányt** gyűjtven össze, további megkereséseket **augusztus közepéig** elvállalunk.

I.

A nagyváradi szőlők veszedelme.

Irtá: Molnár Lajos.

Bátran azt irhatnám jelen cikkem címéül, hogy az ország keleti részében fekvő szőlők csapása.

Mert nemcsak Nagyvárad, hanem az egész Érmellék, a Berettyó és Körösvölgy szőlői, egy szóval az u. n. érmelléki borvidék, de épp úgy a szatmári hegyek, Tokaj-Hegyalja, Arad-Hegyalja részesei ezen istencsapásának.

S ezen istencsapását mindenki a peronospora nagyarányú felléptének tulajdonítja. Holott a peronospora (plasmopara) már csak a végtisztességet adta meg szőlőinknek.

Hosszas szárazság után május 29-én kaptuk meg az első esőt. Ez maga körülbelül 100 mm-es csapadékot zúdított Nagyvárad szőlőire. Második évtizede, hogy az u. n. Páris patak ki nem öntött a város területén.

Ez a patak egy körülbelül 7 km-es gyűjtőmedence vizét fogja fel s vezeti a városon át a Körösbe. A hosszú szárazság után szomjas talaj nem volt képes a 2¹/₂—3 óra hosszant tartó állandó zápor, mondjuk felhőszakadás vizét elnyelni s előntötte a város alsóbb, a patak vonalán a Körös felé lejtő részeit, utcait s olyan vízmosásokat csinált a szőlőkben, amilyenekre a legöregebb emberek sem emlékeznek.

Ezen kezdet után július 13-ikáig nem volt olyan hetünk, amelyben 4—5 nap alatt 8—12 esőt ne kaptunk volna, heti legalább 70—80 mm-es csapadékkal.

Vagyis 7 hét alatt több eső zúdult le szőlőinkre, mint amennyit az ország ezen vidéke egész éven át szokott kapni.

A szőlő azonban nem vizinövény. Éppen a virágzás időszakában kívánja a szép napos meleget. És éppen ezen időszakára vezetécziójának kapta ezt a horribilis időjárást, amely időjárás a kényes elvirágzási, megtermékenyülési folyamatot lehetetlenné tette.

A folytonos esőzés a kényesebb fajoknál, a bakar, madelaine, a különféle nagyszemű madelaine hibridek s a chassellások elvirágzásánál oly rombolást végzett, hogy ahol egy-egy tőkéen 25—30 virágzat mutatkozott, ott nem maradt megtermékenyült fürt sok helyen egy sem.

A permetezést s az időt hozzá mindenki lopkodta volna. De ez az időjárás minden munkát megrontott. Ahol máskor 3—4 nap alatt szoktunk elkészülni egy permetezéssel, most 3 hétig dolgoztunk az első s 3 hétig a második permetezéssel. Mindig félve fogtunk a munkához, mert nem volt az a nap, hogy délelőtt 10 óra előtt hozzá lehetett volna fogni.

Vagy az éjjeli, vagy a hajnali eső, vagy az óriási harmat miatt előbb megkezdeni lehetetlen volt. S rendszeren kiverte a munkásokat a munkából s megrontotta a végzett munkát a zápor vagy néha-néha a jeges eső.

A jeges esőnél ki kell térnem ennek romboló hatására. Még ott is, ahol az a leveleket át nem szaggatja, ahol zöld hajtáson szemmel látható nyomot nem hagy, még ott is csapásszerű az

a virágzás előtt, alatt és után. Mert ha elvirágzás előtt árpakása nagyságu jég megüti a virágzatot, a fürtöske elvirágzás nélkül leszárad. Ha virágzásban találja a fürtöt, a legparányibb jégütés helyétől kezdődőleg leszárad a fürt. De ha elvirágzás után kapja a szőlőt, amikor ez már jobban ellentáll minden ütésnek, akkor egy véghetetlenül veszedelmes procedurát idéz elő.

Mert bár maga az erős zápor is nagy tömeget a permetnek mossa le, de azt, mint szárazabb és jégmentes években tapasztaltam, teljesen lemosni képtelen. S így a levél és a fürt immunizálva vannak a permetezett szőlőkben. Amde a legkisebb jég ugyanazt követi el a levél és fürt felületével, amit az üvegmosásnál az érdes nagyszemű homok vagy a serét. Az üveg falára rátapadt s vízöblítéssel le nem mosható foltokat, mint surolósefe mossa le.

Ugyanazt teszi az apró, alig észreható jég a szőlő levelei s fürtjeivel. Végigsurolja azokat s e surolással nemcsak a rátapadt permetezőanyagot törli le, de a levél és bogyó felületén látható hamvas részét is, amely hamvas rész nem egyéb, mint bizonyos növényi viaszbevonat, egy immunizáló bevonat, amelynek jelenléte nem engedi meg, hogy víz tapadjon a növény levél- vagy fürtfelületéhez, hanem az eső és vízsepekkel mielőbb lefutnak arról.

Ezen lesurolt felületeken támadja meg a leirt időjárás mellett a szőlő levelét és fürtjét, akár volt permetezve, akár nem, a peronospora és minden egyéb gombabetegség.

S miután részint óriási záporok, részint ezekkel többször észrevétlenül is apró kásaszem nagyságu vagy valamivel nagyobb jeges lesurolták az immunizáló permetezést és viaszbevonatot, be kellett következni a fürt- és levélperonospora olyan arányú felléptének, amely ellen fizikailag megküzdeni nem lehetett.

Elképzelhető, hogy ezen 7 hetes esős idővel a kapálás csak primo desiderium maradt. Tiszta kapált területek csakis a kisebb gazdáknál találhatók, akik meg tudták lopni az időjárást vagy talajuk homokos.

Már pedig esős, ködös idővel a magas gaz is helyhez kötődje a peronosporának. És ez a hatalmas 5—6 reggeli köd, amely délelőtt 8—9 óráig is eltartott, és mert éppen a legrejtettebb helyekre is becsempézte a peronospora pusztítását.

Az ampelologiai orsz. intézet kiküldöttje jul. 11-én érkezett Nagyváradra. Gyönyörű szép vasárnapi napon. Mindjárt meg is említettük neki, hogy csak azért van szép idő, mert vasárnap van. Másnap és harmadnap tapasztalhatta, mert hétfőn és kedden a szőlők megtekintése közben megázott.

Tehát itt töltött 3 napjából 2 nap esett az eső. Május 29-től július 13-ig így volt ez mindig, azon különbséggel, hogy közben voltak hideg, 7—8°-os esős napok is, amely hideg

szintén gyengíti a szőlő életműködését s így alkalmasabbá teszi a parazitákat rajta erőt venni. De sőt a jól elvirágzott fürtök szemecinek lerugasát is előidézi.

És ki járta volna be ezen hét hét alatt szőlőterületét? Hiszen sárba gázolni senki sem szeret, de a tőkék közötti talajt sem szívesen gázolja össze a tulajdonos.

A 7 hetes esőzésre most már 1 heti szép időt kaptunk s ekkor láttuk, hogy megkésve virágzó fürt, elvirágzott fürt és levél, de sok helyen a hajtás is meg van lépve peronosporával. S az első gondolat az volt, hogy a peronospora tette tönkre igazán felséges reményeinket.

Ez azonban nem áll! Tönkretette a 7 hetes esőzés. Mert már említettem, hogy a szőlő nem vizinövény s ilyen időjárás mellett peronospora nélkül sem adhatt volna termést.

Azóta közelebbről is meggyőződtem erről. Mert találom olyan tőkéket, amelyek 25—30 fürt virágzata van leszáradva megtermékenyülés nélkül.

Amely tőke virágzása olyan időre esett, amikor ezt 2-szer 24 óráig is mosta a hideg eső, el kellett a virágzatnak pusztulni.

Az erdei és olasz rizling elvirágzásában látjuk a legkevesebb bajt. Igen ám, de ezeket a jól elvirágzott fürtöket akkor kellett egy viharos jeges zápornak érni, mikor azok saját súlyuknál fogva kezdtek lefelé konyulni.

S erre néhány napra e fürtök megbetegedése is megindult. Nálam július 3-án vonult át egy apró jeges zápor, majdnem felhőszakadás, május 29-ike óta tudj' isten hányadik s a jól virágzott fürtök pár nap múlva betegek lettek.

Június 10-ikéig még 50—60 hl-es termést vártunk s ma jó ha Nagyváradon átlagban 5—6 hl-es termés lesz.

Ha már most meggondoljuk, hogy hasonló évek bekövetkezhetnek, akkor preventive a következő védekezési munkálatokat a jövőben okvetlenül végeznünk kell:

1. A jövő tavaszi metszés után azonnal permetezni, hogy a tőke s a csapok elhalt háncrezésein áttelelt spórák életreébredésük alkalmával elpusztuljanak.

De a talajban életre ébredő spórák is már a talajban megkapják ellenszerüket.

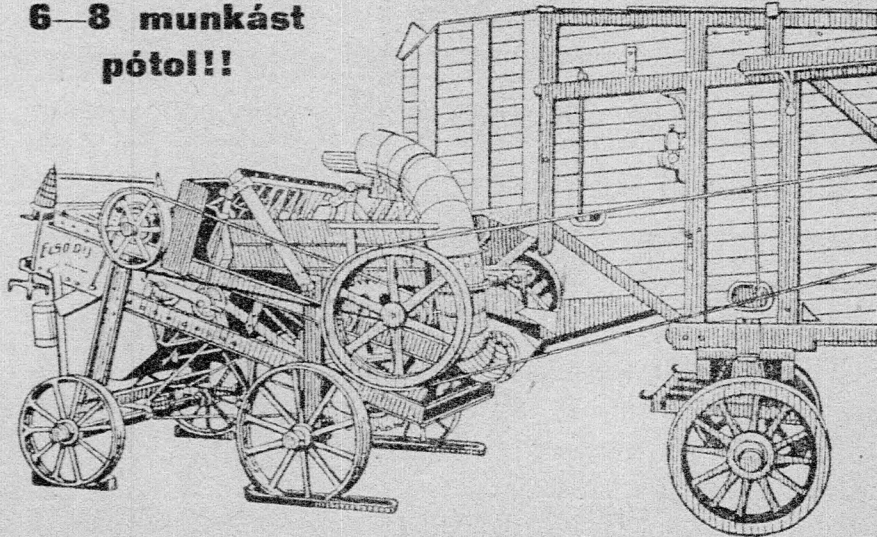
2. Permetezni kell virágzás előtt,
3. permetezni kell virágzás alatt,
4. permetezni kell virágzás után, amikor a fürtök kezdenek lekonyulni és
5. permetezni kell július vége, augusztus elején.

Közbe-közbe nem árt egy-egy rézkénporozást is beiktatni.

Mi, akik inkább az állandóan száraz nyarakkal küzdünk, a kénporozástól már teljesen el is szoktunk. Lehet, hogy erős nyarakkal a lisztharmat is fellép s ekkor a rézkénporozás két irányú hatását is kifejtheti.

És el kell követni ezt a védekezési eljárást, már azért is, mert ha még egymásután két év.

6—8 munkást
pótol!!

WELGER-féle szabaddalmazott
szalmapréselevátor (kazalozó)

az egyedüli, mely minden emberi segítség nélkül teljesen önműködően kötöz is.

Bálok nagysága szabályozható!

Alkalmazható minden gyártmányú cseplőhöz, anélkül, hogy az eddiginél erősebb mozgony válnék szükségessé.

Elpusztíthatlan tartóssága, feltétlenül megbízható, háladáatos szerszám.

Kizárólagos gyártója és egyedüli elárúsítója hazánkban és a Balkánon az

Első Magyar Gazdasági Gépgyár r.-t.

Budapest, VI., Váci-ut 19.

Tessék prospektust kérni.

Nagy uradalmakban kívánatra díjmentesen bemutatjuk.

működését s így
zítákat rajta erőt
fürtök szeméinek

hét hét alatt szőlő-
lni senki sem sze-
ajt sem szívesen

már 1 heti szép
hogy megkésve
és levél, de sok
an lepve perono-
lat az volt, hogy
a igazán felséges

krétette a 7 hetes
hogy a szőlő nem
mellett peronospora
ermést.

eggyőződtem erről.
amelyeken 25—30
megtermékenyülés

időre esett, amikor
ta a hideg eső, el
ni.

elvirágzásában lát-
am, de ezeket a
k kellett egy viharos
zok saját súlyuknál

rtők megbetegedése
3-án vonult át egy
elhőszakadás, május
adik s a jól virág-
betegek lettek.
—60 hl-es termést
adon átlagban 5—6

oljuk, hogy hasonló
or preventive a kö-
atokat a jövőben ok-

s után azonnal per-
sapok elhalt hancs-
rebbredésük alkalmá-

edő spórák is már
szerüket.

zás előtt,
zás alatt,
zás után, amikor a
és

us vége, augusztus

y-egy rézkénporozást

edőan száraz nyarak-
tól már teljesen el is
nyarakkal a liszt-
rézkénporozás két

védekezési eljárás,
egymásután két év.

R-féle szaba-
dalmazott

(kazalozó)

működően kötöz is.

al, hogy az eddiginél

atos szerszám.

és a Balkánon az

pgyár r.-t.

rospektust kérni.

bemutatjuk.

ben ilyen arányban lépne fel a peronospora, mint az idén, akkor a legerősebb szőlők is tönkremennének, elhálnának. Az ötszöri perme-
tezés azonban fenn fogja őket tartani minden peronospora (plasmopara) és minden lisztharmat (umcinula spiralis) dacára is.

De az is tény, hogy termésünk sohasem lesz akkor, ha a virágzás idején hét hetes esőzést kapunk s ez alatt 5¹/₂—6¹/₂ száz mm-es eső indul szőlőinkre.

Egy esztendői drága munkája ismét sárba hullott a szőlősgazdának. Sajnos, szervezetlen-
ségünk, értékesítési viszonyaink mizerabilis álla-
pota miatt akkor is csapás ér bennünket, ha
bő termésünk van és akkor is, ha semmi termé-
sünk sincs.

Az idén megközelítőleg sem lesz annyi uj-
bor az országban, amennyi az ország ujb-
szükséglete, ez tény. De ebből ismét nem nekünk
lesz hasznunk szőlősgazdáknak, hanem azok-
nak, akik a tavalyi termést 1¹/₄—1¹/₂ áron össze-
vásárolták s majd valószínűleg csinálnak az
óborból ujbort.

Kormányhatósági rendelkezésekre lesz szükség,
hogy ezen csapások okozta károkkal a szőlő-
gazdák tíz, sőt százai el ne pusztuljanak.
Vajon lesz-e érteke ehhez a leendő új kormány-
zatnak?

II.

A Tokaj-Hegyalja jövője.

Ira: Liptai Albert.

A tokaji bor kérdése ismét aktuálisá vált.
Aktuálisá vált azon a réven, hogy a tokaj-
hegyaljaiak az idén oly súlyos helyzetbe kerül-
tek, amelyből kibontakozni nem fognak tudni,
amely végzetes hatása lehet a Tokaj-Hegyalja
egész jövőjére.

Ezt a súlyos helyzetet két ok idézte elő. Az
első régiebb keletű ugyan, de az idén fokozott
mértvben érezteti hatását ez: a tokaji borok
semmi kelendőségnek nem örvendenek, a termelők
pinczéi tele vannak borral, ezt értékesíteni
képtelenek. A gazdák művelési költségei sem
térülnek meg, az agrárkölcseket törleszteniök
lehetetlen. Míg a filloxeravész előtti időben a
borok legnemesebbikével, a tokaji borral meg-
hódítottuk az egész világot, most ez a nemes
ital nem kell senkinek. Hitelét elrontották a
külföldön nagy mértvben üzött hamisítások.
Azonfelül tavaly, a szűk esztendők egész
sorozata után, bő termése volt a Tokaj-Hegy-
aljának és a nagy borkészletek most kettős
súlyllyal nehezdednek a termelők vállára.

A másik ok: két veszedelmes betegségnek,
a peronosporának és a lisztharmatnak rohamos
fellépése és nagyarányu pusztítása. Ezek ellen
a kellő eredménnyel védekezni óriási erőmeg-
feszítésökbe fog kerülni a tokajhegyaljaiaknak.

Amde ők már teljesen ki vannak merülve.
A szőlők rendkívül költséges felújítása föl-
emésztette utolsó gerasaikat is, eladósodott az
egész borvidék, ma szinte a tönk szélén áll.

Lehetetlen, hogy ez a válságos helyzet fel-
ne keltse azok figyelmét, akiknek szíven fek-
szik az ország e drága kincsének a sorsa. Lehe-
tetlen, hogy most a nemzeti becsület kérdése-
nek ne tekintsük a Tokaj-Hegyalja megmenté-
sét, felsegélését, ujra való felvirágoztatását. A
tokaji bor nemcsak dicsőséget szerzett a magyar
névnek világszerte, de a nemzeti vagyonnak is
számottevő részét képezi és végül bortermelés
nélkül a Tokaj-Hegyalja egyáltalán fenn sem
állhatna. Tehát az egész ország meleg érdeklő-
dését és segítő jóakarátát megérdemli az a
kivételes borvidék.

De hogyan segítsünk rajta? Ez a kérdések
kérdése. Hogy a kivételet útát megtalálhassuk,
előbb teljesen meg kell ismernünk a Tokaj-
Hegyalja helyzetét, erre kell éles világot vet-
nünk. Akkor talán önként kínálkozik a kibonta-
kozás módja is.

A Tokaj-Hegyaljának nagyon sok a baja.
Csak a legfőbbekre mutatunk rá. Ezek között
első sorban kiemeljük azt a sajnálatos tény-
t, hogy míg a természet egészen kivételes, kiváló
terméket szolgáltat a tokajiaknak, ők e nemes
anyag gondozására és fejlesztésére vajmi kevés
gondot fordítanak. Sem a szüretelés, sem a
pincekezelés nem olyan ezen a vidéken,
amilyent ez a remek nyers anyag megérdemelné,
amely a Tokaj-Hegyalja presztízisének meg-
felelne. Igazán modern, észszerű, pincekeze-
lésről itt általában szó sincsen. Eltekintve a
kivételektől, kezdetleges, nagyon hiányos az,
amely azután azzal bosszulja meg magát, hogy
sok az olyan bor, amely az igazi, nemes
tokaji bor nevét meg nem érdemli. Hibás,
rossz ízű, kellemetlen.

Egy további baja a Tokaj-Hegyaljának a
borok mai értékesítési módja. A tokajhegyaljaiak
maguk nagyobbarányu borértékesítési akciót
megindítani eddig képtelenek voltak. Igaz, hogy
az ehhez szükséges tőkék is hiányzott, de
kétségtelen tény az is, hogy üzleti, vállalkozási
kedv és szellem hiányában szenvednek. Így
került boraik értékesítése tisztán ügynökök
kezébe, akik egyrészt a maguk hasznát keresik
elsősorban, másrészt inkább kedveznek a kül-
földi — főként lengyel — kereskedőknek, tehát
a tokajhegyaljaiaknak ugyszólván semmi hasznuk
sem marad; nagy befektetésük és munkájuk
gyümölcsét a közvetítő kereskedelem élvezi.

Igen káros hatása volt továbbá a tokaji bo-
rokra, mint már érintettük, az is, hogy a
filloxeravész idején, amikor a Tokaj-Hegyalján
alig termelt bor, a külföldi kereskedők, hogy
rendes vevőiket elláthassák akkor is „tokaji
borral”, nagy arányban hamisították azt. És
ebbe a végzetes hibába nem egy magyarországi
borexportőr is esett. Így teljesen aláásták e
nemes ital hitelét. Az elveszítette becsületét,
jó hírnevét a külföldön.

Hátrányára van továbbá a tokaji bor érté-
kesítésének az is, hogy a gazdák tulbecsülik
terméküket. Igaz, hogy más vidéknek is az az
eredendő hibája, hogy a maguk borát mondják
a legjobbknak, de a tokajhegyaljaiak ebben tul-

tesznek mindenkin. Pedig az elfogulatlan szak-
értő bizony nagyon könnyen megállapíthatja,
hogy az évenként termelt 80—100,000 hl-ből
alig 20—30,000 hl. tokaji bor az, amely ki-
állja a szigorú kritikát, amely raczionálisan
van szüretelve és kifogástalanul kezelve. Így
tehát feltétlenül szükséges, hogy a tokaji bo-
roknál disztinkciókat állítsunk fel, hogy a
gyengébb minőségűek belső értéküknek meg-
felelő alacsonyabb áron kínáltassanak és kerül-
jenek forgalomba és csak az igazán kiváló
borokkal igyekezzünk a külföldet illő áron
ujból meghódítani.

Végül rámutatunk arra, amit a tokajhegy-
aljaiak nem igen akarnak elismerni, hogy boraik
nem olyanok, hogy azok bárkinek a tetszését
megnyerhetik. Az igazi borivó például nem
szereti az aszút, mert édes. A szamorodni már
szélesebb körű kedveltségnek örvend. És nem
szabad felednünk azt sem, hogy csemegeborok-
kal, még pedig drága csemegeborokkal van
dolgunk, amelyek a mai világban, amikor
mindenki az olcsó, a nagyon olcsó árut keresi,
csak nehezen hódíthatnak tért. Különösen most,
amikor az antialkoholikus mozgalom ismét
erősebben kapott lábra és általában sokkal
kevesebb bor fogy, mint régen.

Ime, ezek a Tokaj-Hegyalja bajai. Súlyos,
mélyen gyökerező bajok ezek, amelyeket ki-
írtani — ismételtlen hangsúlyozzuk — a tokaj-
hegyaljaiak maguk sohasem lesznek képesek,
hiszen részben ők maguk is okai.

E bajok gyökeres és végleges orvoslása csak
akkor várható, ha három irányban indul meg
egy nagyszabású akció: a tokaji borok szüre-
telése és kezelése szakavatott vezetés és ellen-
őrzés mellett meg végbe; oly szervezet létesül,
amelynek tekintélye és befolyása lehetővé
teszi, hogy a tokaji borok között, azok ára és
értékesítési módja tekintetében disztinkció té-
tessék; végül az értékesítés oly kézbe helyez-
tetik, amely a megbízhatóság minden garan-
ciáját nyújtja.

Ilyen szervezet pedig csak állami szervezet
vagy az állam anyagi és erkölcsi támogatásával
létesülő és annak állandó felügyelete alatt álló
szervezet lehet. Ez kétségtelenül egészen kivé-
teles akció volna, amire talán sehol sincsen
példa. Am a tapasztalat, az évek hosszu során,
mondhatni évszázadokon át gyűjtött tapasza-
lat azt mutatja, hogy a Tokaj-Hegyalja baján
csakis ilyen módon lehet segíteni. A termelők
apró próbálgatásai mind kudarcot vallottak.
És kudarcot fognak vallani a jövőben is, ha
a kísérletezés tovább foly.

Ennek a kísérletezésnek véget kell vetni.
Tokaj-Hegyalja megérdemli, hogy érdekében
kivételes eszközöz folyadjon. Mert kivé-
teles maga a vidék is. Olyan, amilyen nincs
több a világon. Am nyers, elhanyagolt, csiszol-
atlan kincs is, amelyet szerető kéznek kell fel-
karolni, gondozni, csiszolni, hogy fényessége be-
ragyoghassa ismét az egész világot.

Ott leszünk

MEZŐHEGYESEN

augusztus 9-től 22-ig.

Reméljük, találkozunk ott Önnel!

CASE gőzeke,
utimozdony,
aczelcséplő.

Vezérképviselő **HAHN ARTHUR** BUDAPEST, VIII.,
ÜLLŐI-UT 52/b.

NÖVÉNYTERMESZTÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A rozs tenyésztése a gyakorlatban.

☒ Tekintettel arra, hogy jelenleg hazánkban egyetlenegy gazdaságban sem foglalkoznak a rozs nemesítésével — bár ez, mint a szomszédos országok tenyésztőinél láthatjuk, nagyon is hasznos vállalkozás lenne — de annál nagyobb mértékben természetnek külföldön nemesített féléseket, az alábbiakban rövid, teljesen gyakorlati utmutatással kívánok szolgálni s hogy minél könnyebben érthető legyenek, előadástomat egy példával fogom kísélni.

Megjegyzem azonban, hogy kerülni fogok minden okadatolást, részint azért, mert ezzel messze túllépném egy hasonló cikk keretét, részint mert akik mélyebben akarnak a dologba behatolni, ezt nagyon könnyen megtehetik, hisz már magyar nyelven megjelent ezirányú szak-könyvvel is rendelkezünk.*

Tenyészcél: a termőképesség fokozása egyöntetű magzsin elérésével kapcsolatban.

Rozsszal bevetett táblán aratás előtt kiválasztunk egy 30—40 tövet, melyek szalma- és kalászkata legjobban megfelel ideálképünknek.

Ezen növények egyenként a következő táblázat szerint megvizsgálatnak:

megközelítő egyedekből vett és színre kiválasztott maggal ültetjük azt körül. Ez esetben nem kalászojuk le az övet, de külön aratjuk.

Ha csak lehetséges, igyekezzünk az egyes parcellákat az uralkodó szél irányára merőleges vonalban egymás mellé helyezni. A tenyészidő alatt esetleg létrejött hiányokat buzával pótoljuk s nem felejtkezünk meg anyagunkat állandóan szemmel tartani és minden egyes észrevételünkről pontos jegyzéket vezetni. Növényeinket rendszeres ápolásban részesítjük s amennyire lehetséges, megóvjuk a madarak és egyéb állatok kártevésétől. A virágzás megkezdése előtt czélszerű a jellegnek meg nem felelő kalászokat levágni. Tudván azt, hogy a rozs idegen megtermékenyítésnek van alávetve, parcelláinkat izolálnunk kell. Most vesszük hasznát a szélirány szemmel tartásának, mert ha a fentebb jelzett módon végeztük az ültetést, úgy a költségesebb és nehezekebb elszigetelő szekrény helyett az egyszerűbb és olcsóbban előállítható pergamenfalat (l. 159. ábra) használhatjuk, melynek elkészítésénél arra ügyeljünk, hogy az kétszer oly magas legyen, mint a rozs szára és két és félszer oly széles, mint az egyes parcella. A legkitünőbb elitcsaládokra azonban még ez esetben is — a teljes biztonság kedvéért — tegyünk elszigetelő szekrényt. Tenyészkeret hiányában a szántóföldön is vé-

jük, szabályosan megszámozzuk és valami szellős, száraz, biztos helyre kalászaikkal lefelé felakasztjuk, hogy kellőképpen utánszáradhassanak. Ha ez megtörtént, akkor az egyes töveket külön-külön az ő külső alkatukra (bokrosodás, gyökérbetegségek, a szalma és kalász egyenletes fejtsége, az egész szalma egyenessége és drótszerűsége, a legelső büttyökköz rövidsége és erőssége, a kalász állása a szalmán, a szalma vastagsága a kalász alatt, a magkötés teljessége, a magok biztos és fedett ülése, a kalász alakja, szálkásság) megvizsgáljuk s ennek befejezte után az alábbi táblázat szerinti vizsgálatnak vetjük alá:

(Lásd az „Elitanyag“ című táblázatot.)

Természetesen csak azokat a növényeket hagyjuk meg mint eliteket továbbtenyésztésre, melyek a konkrét esetben közepes bokrosodással, lehetőleg egyenlően kifejlődött szalmával és kalásszal kapcsolatban erősen jellegzetes, tiszta zöldszínű, nehéz és sok maggal birnak. Az ezen beható, de még az első évben nem tulságosan szigorú vizsgálat alkalmával elitnek be nem vált anyagot tövenként megbíráljuk s a megfelelőket családonként együttesen kicsépeljük, osztályozógéppel figyelmesen megtisztítjuk, úgy hogy a legkisebb és legnagyobb, valamint a hibás magvak eltávolítottassanak. Az egyes családokból így nyert anyagot leghelyesebben a

Kiindulási anyag.

-----év.

Elitanyag.

-----év.

Szám	A szalmák hossza		A büttyökközök száma	A legelső büttyökközök hossza	A növény összsúlya		Magtartalom	100 mag súly	Zöld mag	Kalászkök	Magok
	cm.	cm.			grám	százalék					
I.											
II.											
III.	100; 108	11; 12	4	5-6	10-90	4-31	39-54	3-68	67-5	2	117
IV.											
V.	37; 101	9-5; 10	4; 5	4-8	6-50	2-99	46-00	2-99	46-0	2	10
VI.											
VII.											
VIII.											

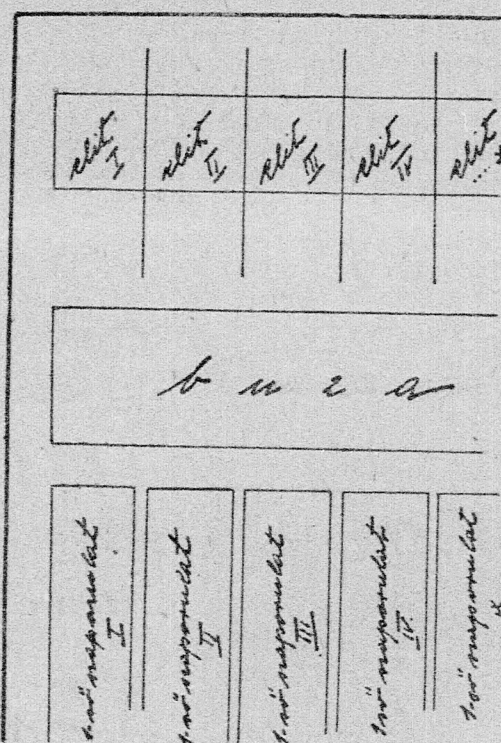
Növény száma	A kalászok száma növényenként	A növény súlya	A mag súlya növényenként	A mag súlya száranként	CO mag súly	Magtartalom	Zöld mag		Magzsin	Átlagos szalma hosszúság	Jegyzet
							Növényenként	Súly			
g r a m m							%	g r m.	%	cm.	
I.											
II.											
III. 3	3	12-5	5-2	1-7	3-2	41-6	4-2	80-8	132	136	A szalmák hossza közti nagyobb eltérésekről.
IV.											
V. 1	4	14-0	5-5	1-4	3-1	39-3	5-3	96-5	168	139	

Ezen feldolgozott növények közül a czélunknak legjobban megfelelők, egyéb megkívánandó tulajdonság mellett, magas magszázalék és zöldmagszázalék, mint első elitanyag képezik tenyészünk kiindulását. Súlyt fektetvén a magvak zöld színére, azokat növényenként külön választjuk és ugyancsak növényenként egy-egy, az illető elitnövény számával megjelölt papírzacskóba helyezzük. A nem megfelelő színű magvakat a tenyésztésből kizárjuk.

Legczélszerűbbnek tartom, ha a tenyésztéssel foglalkozó gazda ezirányú működése számára egy bármily primitív kis kerttel rendelkezik, illetve azt létesít, melynek elenyészően csekély költségei igen rövid idő alatt busásan megtérülnek. Ezen tenyészkeret megmivelése a szántóföldi viszonyoknak megfelelően történik.

Feltételezve tehát ennek létezését, illetve létesítését és azt, hogy ezen kert közelében — körülbelül 200—300 méter távolság — rozsot nem vetünk, ősszel a rendes időben elültetjük elit-anyagunkat. Az ültetés növények szerint külön-külön, legczélszerűbben ültetőléc és ültetőfa segítségével történik 8 cm. sor- és 10 cm. növénytávolságra, feltétlenül ügyelvén arra, hogy minden egyes lyukba csak egy mag kerüljön. Nagyon helyes minden egyes növény magjait úgy ültetni, hogy egy-egy kis □ parcellát kapjunk. Ezen parcellák mindegyike köröskörül 3 sor buzával lesz beültetve. Ha tulkevés elitmag jutna egy parcellára, úgy hogy nem látszik elegendőnek kielégítő megtermékenyítés elérésére, úgy a tenyészirányunkat, illetve elitnövényeink speciális tulajdonságait leginkább

gezhetjük az ültetést. Ezen czélra buzatáblát fogunk kijelölni s abban, nem a szélén, egymástól lehetőleg távol helyezzük el parcelláinkat. Az elitövek aratása úgy történik, hogy

159. ábra. Tenyészkeret.

minden egyes növényt külön-külön egy ásó segítségével kiemelünk a földből s azon töveket, melyek az ő külső alkatuknál fogva megfelelőek, alsó és felső harmadukba háncsossal összeköt-

Planet jr.-al a tenyészkeretben a 159. ábra szerint vetjük el szemben az elitnövényekkel, de úgy, hogy az uralkodó szél, ha hoz is himpört a tökeletesebből, hozza azt a gyengébb anyagra. Nagyon ritkán fordul elő, hogy a szél irányát a virágzási idő alatt megfordítja s ha az mag is történnék, észrevehető kárt az elitanyagban nem fog okozni akkor, ha az első szaporulatot úgy 7—8 nappal később vetjük, mint az elitet s így rendes körülmények közt ez utóbbi már túl lesz a virágzásán, mikor az előbbi azt megkezd. Azok a családok, melyek ezen próbavetésnél 3—4 évig vagy a hozamukban vagy egyéb fontos tulajdonságukban testvéreiktől elmaradnak, a tenyésztésből kizárandók. Az első szaporulattól nyert magvat a főtjelzett módon kitisztítva, a jellegátöröklés megbírálása végett szintén családonként elkülönítve, mint második szaporulatot lehetőleg távol a tenyészkerettől a szántóföldön vetjük el. Ez volna röviden az, amit egy gyakorlati gazdának, ha a rozs nemesítésével próbálkozni kíván, tudnia kell. Az ujonnan létesített Orsz. m. kir. Vetőmagtenyésztési Intézet (Budapest, Üllői-ut 21.) a hozzá forduló gazdáknak a legapróbb részletekig készséggel nyújt felvilágosítást minden, úgy a rozs, valamint az összes többi gazdasági növények nemesítését érintő kérdésre.

Nem tartom helyénvalónak e jelen keretben a keresztezésekről is megemlíteni, mert a kezdet kezdetén ennek semmi célja sem lenne. Amily nagy jelentősége van ugyanis a tervszerűen keresztülvitt keresztezésnek abban a gazdaságban, amelyben már régóta folytatnak tenyész kiválasztáson alapuló nemesítést, épp oly értéktelen ez a kezdő tenyészítő kezében.

Rund Pál.

*) Grabner Eril: A gazdasági növények nemesítése, Budapest, „Patria“.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: **Linhart György.**

A burgonya degenerálása.

Gyakran halljuk azt a panaszt, hogy a legjobb burgonyafélék is aránylag rövid időn belül degenerálnak, vagyis hogy néhány évi természet után elveszítik eredeti jó tulajdonságaikat, évről-évre kevesebbet teremnek, keményítő tartalmuk is kevesedik és csökken a betegségekkel szemben tanúsított ellenállóképeségük is. E jelenség okát egyesek annak tulajdonítják, hogy a burgonya generációkon át ivartalan uton, vagyis gumókról lesz szaporítva. Ez a magyarázat nem áll meg. Minduntalan megfigyelhetjük, hogy egy és ugyanazon burgonyafajta egyik helyen degenerál, míg más vidéken jól tartja magát. Az is igen gyakori eset, hogy a magról tenyésztett avagy keresztezés által előállított, tehát mindkét esetben ivari uton létesített burgonya igen rövid időn belül degenerál, avagy páncé már kezdetől fogva értéktelen.

Nézetem szerint a degenerálás oka inkább a kedvezőtlen helyi viszonyokban keresendő és pedig főleg abban, hogy az adott viszonyok közé be nem illő burgonyafélék használunk természetesen nem fordítunk elég gondot a vetőgumók megválasztására. Emellett szól az a tapasztalat, hogyha egy már többé-kevésbé degenerált burgonyafajtát kedvező tenyészviszonyok közé juttatunk, vagyis neki megfelelő talajban és kedvező időjárási viszonyok mellett természetük és okszerű megmunkálásban részesítjük s ha már a vetőgumók kiválasztásánál is gondosan járunk el s csakis neki megfelelő talajban és egészséges gumókat használjuk vetésre, akkor a már degenerált burgonyafajta rövidebb vagy hosszabb időn belül ismét visszanyeri eredeti jó tulajdonságait. Ez esetben tehát az ivartalan uton való továbbtermesztés nemcsak hogy nem hat degenerálólag, hanem annak éppen ellenkezőjét: a burgonya eredeti jó tulajdonságainak visszaállítását eredményezi.

Ha tehát gazdáink a burgonya degenerálása miatt panaszkodnak, úgy ennek oka az esetek túlnyomó részében a kedvezőtlen helyi viszonyokban keresendő, amelyek közül főleg a talajnak nem megfelelő volta, a nem kielégítő megmunkálás és trágyázás, legfőképpen pedig az adott viszonyok közé nem illő burgonyafajta-hoz való ragaszkodás és a vetőgumóknak nem eléggé gondos átválogatása játszik főszerepet.

Egyetlen olyan gazdaságban, amelyben nagyban természetnek burgonyát, nem volna szabad hiányoznia egy kísérleti teleknek, amelyen a különböző burgonyafajták termőképessége, keményítőtartalma, a betegségekkel szemben tanúsított ellenállóképesége próbáltatnék ki s egyzersmind trágyázási kísérletek is végeztetnének. A kísérleti telken jónak bizonyult fajtákat aztán nekik megfelelő talajban és megmunkálással elszaporítanák s ez képezné a nagyban való természetes vetőanyagát, folyton szem előtt tartva a vetőgumók gondos átválogatását. Természetesen kiváló gond fordítandó a vetőgumók átteleltetésére is. Ily módon aztán jó és egészséges vetőgumók nyerhetők s eleje vehető a jó fajták korai degenerálásának. Gazdasági

iskoláinknak is fel kellene karolniok ez ügyet. Azok mindenike rendelkezik kisebb nagyobb gazdasággal, ezekben szakszerűen kellene a megfelelő burgonyafajtákat természetesen s a nyert vetőgumókból, természetesen alkalmas feltételek mellett, elsősorban az illető vidék kisgazdáinak vetőmagszükségletét kellene ellátni.

Hasonló czélt szolgálhatnának az állami burgonyakísérleti telepek is, amelyek emellett még másféle kísérletekkel is foglalkozhatnának, így pl. trágyázási kísérletekkel; keresztezés folytán új fajtáknak előállításával; a betegségek elleni védekezés módok kipróbálásával; a vetőgumók legjobb átteleltetésénél közrejárás; tényező megállapításával stb. stb. Ugyancsak eme intézményeknek képezné további feladatát szótval és irásban odahatni, hogy a burgonya okszerű természetének ismerete országsszerű, főleg azonban a természettől is burgonyatermesztésre predesztinált vidékeken a köztudatba menjen át. Ezeknek kellene tanácsal és okmutatással buzdítani a magánosokat is arra, hogy gazdaságaikban burgonyakísérleti teleket állítsanak fel. A külföldön, főleg Galiciában és Németországban minden burgonyatermesztő gazdaságnak van ilyen kísérleti telke s ha ez náluk is úgy volna, megszűnnék az az állapot, hogy évről-évre külföldről kelljen vetőgumószükségletünk jelentékeny részét jobbára igen magas áron beszerezni, sőt rövid időn belül elérhetnők azt is, hogy mi szállíthatnánk a külföldnek vetőburgonyát, ami egy újabb bevételi forrást nyitna meg a magyar gazda részére.

Linhart György.

JUHÁSZAT ÉS GYAPJUISME.

Rovatvezető: **Rodiezky Jenő dr.**

A budapesti gyapjuárverések némely tanulságai.

Mikor a védvamos északamerikai Egyesült-Államok az ausztrál-ázsiai gyapjukínálat rohamosan emelkedő árát Európára zúdították, ez Francia- és Németország juhtenyésztésére katasztrófális hatással volt. Az ardepresszió hullámgyűrűi elhatoltak természetesen hozzánk is, azonban — mint ezt már régebben kimutattam — a gyapjuárak távolról sem hanyatlottak a budapesti piacon oly mértékben, mint akár Berlinben vagy Boroszlóban (47-7, illetve 66 százalékkal), holott a budapesti piacon 1853-tól 1901-ig, tehát 40 év alatt az igen nemes posztógyapjaknál csak 22-6% ot, a közepes egynyiretűeknél 34-1% ot tett ki az árcsökkenés.

De a magyar gyapjaknak árhanyatlása nem egyedül a tengerentúli versenynek, hanem jórészt annak a körülménynek is betudandó, hogy tenyésztőink úgy okoskodtak, hogy amit az árban vesztenek, ezt a sulyban meg kell nyerniök. Miből kifolyólag nemcsak a tömegtermelésre tértek át (ott is, ahol erre az alapok hiányoztak), hanem a muló divat által felkapott mindenféle kísérletekről vártak az üdvöt. Mikor pedig be kellett látniok, hogy kalkulussuk merőben hamis volt, nemhogy helyesebb ösvényre tértek volna, hanem kimondván a birkára az anathémát, annak tartását és a gyapju kezelését szakértelem nélküli tisztokra, vagy éppenséggel a juhászokra bízták. Ennek következménye

természetesen a minőség még nagyobb hanyatlása és a gyapju rosszabbodó kezelése volt. És a vevő? Nehogy késő bánat érje, — az árkiról különben is tájékozatlan tulajdonost — sokszor lehetetlen alacsony árkinálatokkal keserítette.

A külföldi vevők lassanként el is szoktak a hazai gyapjupiaczokról. Annál könnyebbé vált az itteni bevasárlóknak a helyzetük. A finom posztókészítésre használt nemes elektoral-negretti gyapjainkat a múlt század utolsó évtizedeiben már jóformán az elbeufi nagy D'panqueus czég monopolizálta, melynek bevasárlói (a már elhunyt Cagny és Stotz) egyszerűen diktálták az árakat.

Ezen tarthatatlan helyzetnek orvoslását az 1894. év óta Budapesten rendszeresített gyapjuárverésektől várta gazdaközönségünk.

Ha azok eddigi eredményei nem is elégitették ki minden irányban, az objektív szemlélő el nem tagadhatja, hogy csak ezen idő óta nyertünk a gyapju árhullámzásáról megbízható adatokat és egyben azon áralapot is, melyre hogy az aukción kívüli eladásoknál sokan nagyobb hasznát nem veszik, azért ugyan nem okolhatunk mást — mint önmagukat.

Azt is világosan dokumentálják az árverési ügyletek, hogy nagyon rossz politika a gyapjunak gondatlan, vagy éppen lelkiismeretlen kezelése. Látnivaló, hogy a vevő először honorálja a tulajdonos nevét, amennyiben az neki már némi biztosítást nyújt az áru egyöntetűsége és lelkiismeretes kezelése tekintetében. (Hiszen tudják azt az árveréseket felkereső kereskedők is, kik dehogyan mulasztanának el jobbcská gyapjait „uradalmi” jelzővel áruba bocsátani.) De érzi-e van a gyapjunak jó kezelése iránt is. Tapasztalhatuk ezt már hosszú éveken át, vannak egyes tételek, melyek a hasonló minőségű más gyapjakkal szemben mindig *előszertelti* áron kelnek. Ezt igen tanulságosan illusztrálta az ideai gyapjuaukciókra első ízben felküldött báttaszéki fésűgyapju sorsa, mely pro 186 koronán kelt el, tehát a zsirban nyírt fésűgyapjak közül a legmagasabb árat érte, mert a második napon fizetett legmagasabb ár csak 178 korona volt a gróf Csekonics-féle zombolyai uradalmi áruért. Báttaszék oly gonddal osztályozta és jelölte a felküldött gyapjait, hogy ezzel az uradalom főtisztje: Nádai Emil főfelügyelő, a legelőnyösebben mutatta be tenyésztését a nagyközönségnek.

A jó kezelésű gyapjak között az idén újból előkelő helyet foglaltak el a gödöllői korona-uradalom és a méneshirtokok. Az első napon Mezőhegyes 154 és 162 koronát kapott a gyapjáért, Gödöllő-Galgamésa 152 koronán, Gödöllő Kerepes 144 koronán, Kisbér 138 koronán. A második napon Bábolna 150 koronán. Ha azonban az elért árakat a tiszta gyapjuanyaghoz viszonyítjuk, akkor kitűnik, hogy az összes uradalmak a minőséghez és a konjunkturákhoz képest előnyáron értékesítetik gyapjujokat.

Fizettek ugyanis 1 kg. gyapjuanyagért koronákban:

Gödöllői gyapju	5-24 korona
Bábolnai gyapju	5-03 „
Kisbéri gyapju	5-00 „
Mezőhegyesi gyapju	4-96 „

HA NINCS SZALMA, NINCS TRÁGYA.

Ez a veszély fenyegeti a gazdaságot az idén, amely pedig nagyon megsínyli az állati trágya hiányát, mert annak különösen fizikai hatását a műtrágyák sohasem pótolják.

A szárított hizósertéstrágyával

kitűnő eredménnyel, jutányosan és biztosan pótolhatja mindenki a hiányzó istállótrágyát, ha ismertetést és ajánlatot kér a

BUDAPEST-KÖBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓGYÁR

Bosányi, Schlettertrumpf és Társa cégtől, Budapest, IX., Üllői út 21. szám.

valami szellős, kal lefelé fel-társzárhadhassa-z egyes töveket ra (bokrosodás, kalász egyen-na egyenessége hköz rövidege lmán, a szalma gkötés teljes-ülése, a kalász k s ennek be-szerinti vizsgál-

ablázatot.) a növényeket ábbtenyésztésre, es bokrosodás-ótt szalmával és ellegzetes, tiszta bírnak. Az ezen nem tulságosan elitnek be nem rájuk s a meg-en kicsépeljük, egtisztítjuk, ugy bb, valamint a Az egyes csa-ghelyesebben a

.....év.

Átlagos szalma hosszúság cm.	Jegyzet
136	A szalmák hossza között nagyobb eltérésekről.
139	

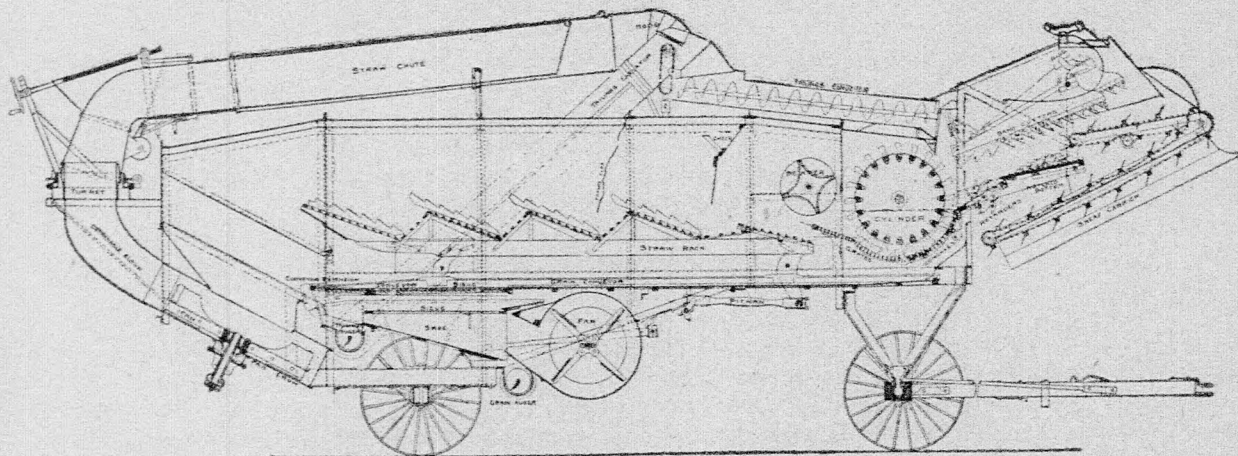
159. ábra szem-növényekkel, de hoz is himpirt engőbb anyagra. a szél irányát s ha az meg is az elitanyagban első szaporulatot mint az elités ez utóbbi már előbbi azt meg-ek ezen próba-zamukban vagy testvéreiktől el-ándók. Az első útjelzett módon bírálása végett e, mint második tenyészkerítettől a na röviden az, ha a rozs neme-tudnia kell. Az Vetőmagtenyész-t 21.) a hozzá észleltelig kész-ien, ugy a rozs, asági növények

jelen keretben ékezn, mert a zélja sem lenne. gyanis a ter-vzésnek abban a góta folytatnak mesítést, épp oly ő kezében. Rund Pál.

Ehhez az árhoz természetesen a mosási költségek hozzáadandók. Ha pedig a rendementet vennék a kiszámítás alapjául, legalább 10%-os többlet képezhetné a vevő kalkulációjának alapját. Tájékozásul még felemlitem, hogy a

5 fillért követelt a gyapjuanyag 1 kilogrammjáért.

Nem kétkem, hogy ezen félhomályban tartott gyapju tulajdonosa fennen hirdetni fogja, hogy a budapesti gyapjuárveréseken nem lehet eladni,

160. ábra. „Case” automatikus cséplőgép hosszmetsete.

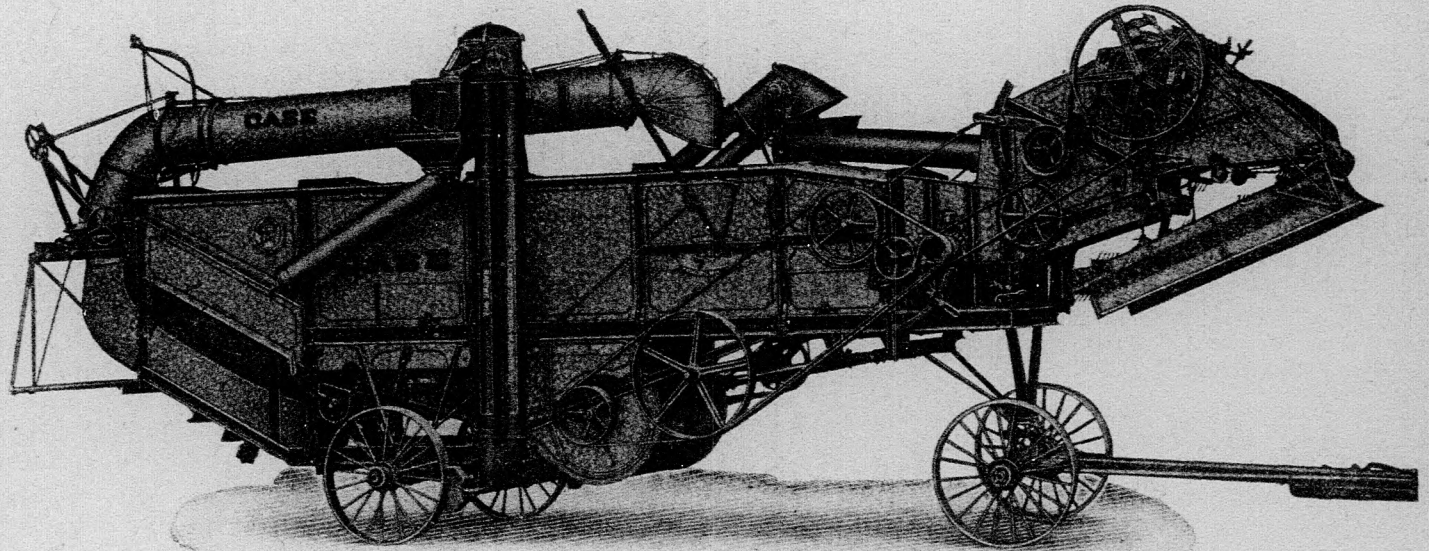
zsrban nyirt báttaszéki gyapjában egy kg. gyapjuanyagért 5 korona 31 fillért, a második napi legmagasabb áron (178 korona) elvett Wenckheim Frigyes grófbékési uradalmi áruért 5 korona 33 fillért fizettek.

Ezekkel szemben a budapesti gyapjuaukciókon mind kevesebb mennyiségekben kínált nemes posztógyapjakért még szembetűnőbb előszereteti árakat fizettek.

Veszem a Berchtold Lipót grófné árpádalmi zsrban nyirt elektoralnegretti gyapját, melynek métermázsája 176 koronán és Károlyi gróf mázsai merinó gyapját, mely 180 koronán cserélt gazdát. Árpádhalom gyapjának egy kg. szárazanyaga 8 korona 88 filléren, a mázsai 8 korona 97 filléren értékesült.

A háton mosott merinó gyapjak közül az első napon Festetics Tasziló gróf egyik bérlőjének háromfazsítvai gyapja értékesült legjobban, métermázsánként 620 koronán, vagyis egy kg. gyapjuanyagért fizetett a vevő 8 korona 91 fillért. A második napon egy csak somogyi uradalmi merinóul jelzett gyapjuért élénk vételkedv nyilvánulván, kínáltak érte 530 koronát, más szavakkal hajlandók lettek

csak úgy, mint azok a spekulánsok, kik örületes versengéssel szedtek össze a vidéken rosszabbnál rosszabb diverse gyapjakat, hogy egyenesen megbotránkozó árkövetelésekkel lépjenek fel, hogy a vevőknek minél több jogezimük legyen

161. ábra. „Case” automatikus aczélszéplőgép önműködő gabonamérleggel.

annak urbi et orbi való hirdetésére, hogy a budapesti gyapjuárveréseken lehetetlen vásárolni.

Rodiczky Jenő dr.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: Ifj. Sporzon Pál.

A Case automatikus aczélszéplőgép.

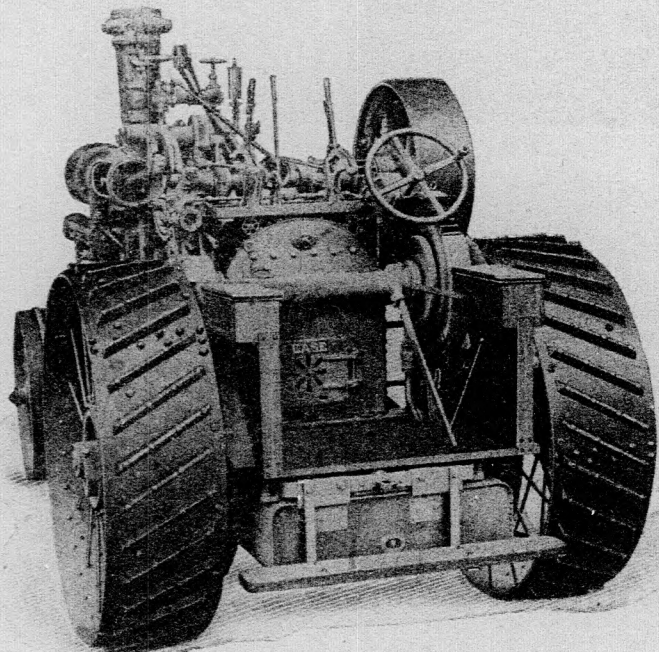
Utimozdonyok és szántógépek.

A tattersalli kiállításnak egy elkésett érdekessége volt ezen cséplőgép, t. i. elkésve érkezett meg és így csak az utolsó nap volt látható és mozgásban bemutatható. Ez okból a gazdaközönség jó része nem ismerkedhetett meg vele és ennél fogva, valamint mert a mai eselédés munkásviszonyok között ily automatikusan dolgozó gépek fontossága minden kétségen felül áll, helyenvalónak tartjuk ezen újdonságot ismertetni.

A gépnek nagy előnye az, hogy minden tekintetben teljesen tiszta munka mellett automatikus működésénél fogva mindössze 6-8 munkást igényel, beleértve már a kazalozást is. Ez olyformán érhető el, hogy a gép önmaga etet, rendkívül elmes szerkezetű etető készülék segítségével, automatikusan kazaloz, önmaga mázsálja a gabonát, úgy hogy tulajdonképpen

nem kell más munkaerő, mint 4 munkás, akik a kéréket egyszerűen az önetető szerkezet vezetőasztalára szórják, egy ember a zsákoláshoz és 1-2 ember a kazalozó felügyeletére, kik a kazal széleit igazgatják.

Könnyebb megértés végett a cséplőt néhány ábrában bemutatjuk. A gép hosszmetsetéből könnyen megérthető annak működési módja is. A vezetődeszkára helyezett kéréket a készülék egyedül viszi a dobhoz, utközben a kötelet felvágja és a kéréket egyenletesen elterítve a dobba viszi. Ezen önetető-készülék szabályozóval is el van látva, aminek a révén a dob állandóan és egyenletesen ugyanolyan mennyiséget kap és ez amig egyrészt egyenletes működést és az össz-szerkezet jó munkáját biztosítja a gép részére, másrészt üzembizavartól kímél meg és tartósságot kölcsönöz a gépnek. A rendkívül nagy átmérőjű dob teszi lehetővé, hogy ezen gépnél a dobtengely csak 750 fordulatot tesz, míg egyéb gépeknél ez tudvalevőleg 1000-en felül van, a szükséges körületi sebesség természetesen a nagyobb dobkerületnél fogva azért megvan. A szalma és kicséplés szem a dobot elhagyván, egy homoru szárnyakkal elátott forgó lazítóba ütközik, mely a szalmát és benne levő szemeket nagy erővel a dobkosár meghosszabbított részére csapja, úgy hogy a kicséplés gabona tulnyomó része már

162. ábra. „Case” univerzális utimozdony.

volna az 1 kilogramm gyapjuanyagért 9 korona 68 fillért fizetni. De hát a tulajdonos még ezt az előszereteti árt is keveselte. Csak 550 koronán akart árujától elválni, vagyis 10 korona

lozást is. Ez olyformán érhető el, hogy a gép önmaga etet, rendkívül elmes szerkezetű etető készülék segítségével, automatikusan kazaloz, önmaga mázsálja a gabonát, úgy hogy tulajdonképpen

közvetlenül a dob után elválasztódik a szalmától és így a szem a tisztítórosták egész felületén végigmegy, nem úgy, mint ottan, ahol a szemek nagyrésze még csak a szalmarázók vége felé választatik el a szalmától. Ezen szerkezet is elősegíti a gép tökéletes tisztítását, emellett pedig a tisztítófelületek is igen nagyra vannak méretezve, valamint utánállítható lyukazatu rosták alkalmazva, melyek mindig a cséplés gabona minőségéhez képest beállíthatók, anélkül, hogy szítákat kellene cserélni. A netán ki nem cséplés fejek, melyeket a dob a szalmáról levert, egy külön gyűjtőbe kerülnek, innen csiga és elevátor segítségével újra a dobra jutnak kicséplés végett, úgy hogy kicséplés után kalászok kikéülése a gépből ki van zárva.

A tiszta szem, miután az alsó tisztítószervezen is áthaladt, elevátor segítségével a zsákolókészülékbe jut. Közben keresztülmegy egy automatikus mérlegen, mely az elcséplés gabona mennyiségét regisztrálja, úgy hogy a gép elvégzett munkája folyton ellenőrizhető.

A szalma, törek egy erős ventilátorba jutnak, mely a kazalozócsövön át ezeket kifújja. A kazalozócső automatikusan félkörben vagy egy beigazítható ívszeletben mozog, lejjebb vagy feljebb állítható és a végén levő sapka segítségével a fuvás iránya is változtatható. Ezen kazalozó segélyével minden emberi segítség nélkül kb. 15 méter széles, 8-10 méter magas kazal rakható és csupán egy ember szükséges a kazalozó munkájának felügyeletére és a kazal széleinek kiigazítására. Ha kívánatos, úgy a polyvát a szalmától külön is lehet választani.

Egy
az is,
tűz-
felesle
jelent
A
emelle
mását
rint, m
zékébe
rint a
mondh
A C
képezi
föspe
gépek
nyokai
nos az
gonyol
tűneke
Itt a
szerke
amelye
maga
ismere
Ezen
lényeg
szerke
ban is
megha
hátsó
aminek
megha
a meg
Az eg
kerékn
ez, m
mű r
esetleg
rándul
hanem
telen
a fiko
fogask
fontos
ugy a
érok
jában
ezen k
munka
szolgá
mint a
egyen
valam
és tü
helye
Mir
szánt
ben v

munkás, akik
tető szerkezet
ber a zsákolás-
felügyeletére,

cséplőt néhány
összmetszetéből
lódási módja is.
ket a készülék
en a kötelet
en elterítve a
k szabályozóval
a dob állan-
y mennyiséget
etes működést
aját biztosítja
varoktól kimél-
a gépnek. A
teszi lehetővé,
gely csak 750
nél ez tudva-
kséges kerületi
bb dobkerület-
na és kicsépl
moru szárnyak-
k, mely a szal-
agy erővel a
re csapja, ugy
ó része már

ódik a szalmák
egész felüle-
ptan, ahol a
szalmazók
almától. Ezen
etes tisztítását,
is igen nagyra
állítható lyuka-
mindig a csé-
st beállíthatók,
erélni. A netán
dob a szalmá-
erülnek, innen
dobra jutnak
betlen kalá-
zárva.

szítószerkeze-
vel a zsákoló-
ztülmegy egy
cséplő gabona
gy a gép elvég-
ő.

átorba jutnak,
et kifújja. A
ben vagy egy
lejjebb vagy
sapka segé-
Ezen kazalozó
g nélkül kb.
magas kazal
szükséges a
re és a kazal
anatos, ugy a
ét választani.

Egyik lényeges előnye ezen Case cséplőnek az is, hogy tiszta aczélből készül, úgy hogy tűz- és vízmentes. A biztosítás ezen gépnél feleslegesnek látszik, ami megint megtakarítást jelent.

A Case cséplő súlya könnyű és emellett szilárd és szolid gép benyomását teszi, munkaképessége azok szerint, miket a gyár képviselője árjegyzékében kitüntetett és kijelentése szerint garantálni kész, igen nagyra mondható.

A Case utimozdonyok és szántógépek képezik a cséplők mellett a Case-gyár főspeciálisát. Készít a gyár a cséplőgépek meghajtására közönséges mozgonyokat is, melyek gőzgépszerkezete azonos az utimozdonyokéival. Ezen mozgonyok könnyűségük és olcsóságuk által tűnnek fel.

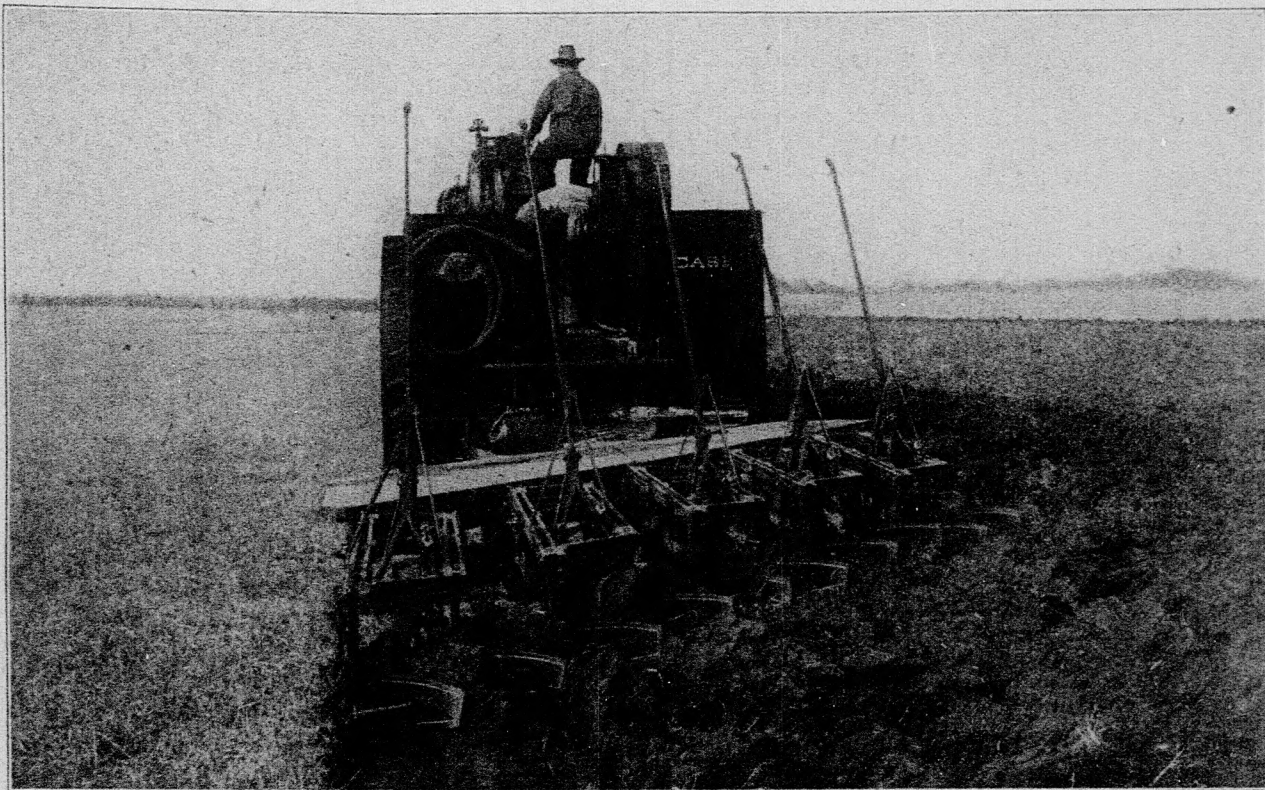
Itt azonban inkább az utimozdonyok szerkezetével akarunk foglalkozni, mint amelyek a nálunk már működő Case magéjáró szántógépek révén némileg ismeretesek is.

Ezen amerikai utimozdony szerkezete lényegesen elüt a nálunk ismeretes angol szerkezetű utimozdonyokétól. Elsősorban is a Case utimozdonyok kétoldali meghajtással bírnak, vagyis mindkét hátsó járókerék meghajtott kerék, aminek előnye szembeütő, mert a meghajtó fogaskerekek ilyenformán csak a megosztott terhet kell hogy viseljék. Az egész kazán, valamint a fogaskerékmű rugókon nyugszik és úgy ez, mint pedig a rugós differenciális kerékmű rugószerkezete azt célozzák, hogy egy esetleges rossz ut lökései, a hirtelen indítás rándulásai ne vitessenek át a fogaskerekekre, hanem ezen rugók által felfogassanak. A hirtelen indulásokat különben elkerülhetővé teszi a fikciós erőátvitel is, melynek az áttételi fogaskerekek kímélése szempontjából is igen fontos szerepe van. Ha még megemlítjük, hogy úgy a járó, mint az erőátviteli tengelyek végig-érők és egész végig ágyazva vannak, úgy nagyjában leirtuk volna a gép szerkezetét. Mind-ezen konstruációk a gép tartósságát és nyugodt munkáját akarják szolgálni és ugyanezen célra szolgálnak egyéb szerkezeti különlegességek, mint az oldalt elhelyezett csilinder, ennél fogva egyenes főtengely, míg a gőzdom alkalmazása, valamint a csöves előmelegítő az üzembiztoság

dolgozik. Egy kisebb utimozdony, valamint az aczélcseplő a folyó cséplési időnyben fognak kipróbáltatni, mennyire felelnek meg az itteni viszonyoknak. A gyár jelentkezett a mező-hegyesi szántógépvversenyre is és ott majd

val kezdődik, amennyiben anyját vemhességének tartalma alatt jobban tápláljuk. Folytatódik ez szopós korában, végül az elválasztás után, vagyis 5 hónapos korában.

Miathogy a kanczák vemhessége általában

163. ábra. „Case“ amerikai gőzeke.

bizonyára kitűnik, mennyire válik be a gép a hazai viszonyok között és mit lehet tőle várnunk. Igen kívánatos lenne, ha ezen cseléd- és igapótló és munkamegtakarító gépek hazánkban is oly mértékben bevalnának, mint otthon Amerikában, ez sok gondtól és bajtól szabadítaná meg gazdáinkat a szántás és a cséplés idején.

LÓTENYÉSZTÉS.

A nehéz ló tenyésztéséről.

Irtta: lovag Fautz Lajos.

III.

A hidegvérű ló tenyésztésénél a szülők kiválasztása után a legfontosabb a csikók nevelése, ápolása és táplálása.

télvíz idejére esik, amidőn a gazdaságban kevesebb a munka, azért ritkán válik szükségessé azoknak a rendesnél több takarmányt adni és a figyelmet inkább óvatos ápolásra és egyenletes táplálásra kell fordítani, és amennyiben a táplálék minőségén változtatni akarunk vagy változtatnunk kell, úgy ez csak fokozatosan történhet.

A szoptatás folyamán a kancza állapotát állandóan kell figyelni és amennyiben azt vennők észre, hogy kezd leromlani, avagy kevés a teje, úgy azonnal pótagad által kell segíteni, mert különben anya és csikója egyaránt szenvednek, annál inkább, mert a szoptatási időszak többnyire már tavaszra esik, amidőn a kanczát vetésmunkákkal ugyis fárasztjuk.

A születéstől számított 5-6 hét elteltével a csikó már kóstolhatja anyja eledelét és mihelyt zápfogai kifejlődnek, a mageledelt is rágcsálja, amikor is megkezdhetjük már a zab etetését.

Az 5-ik hónapban elválaszthatjuk a csikót, amikor az eléje rakott eledelét már el tudja fogyasztani és meg is tudja emészteni.

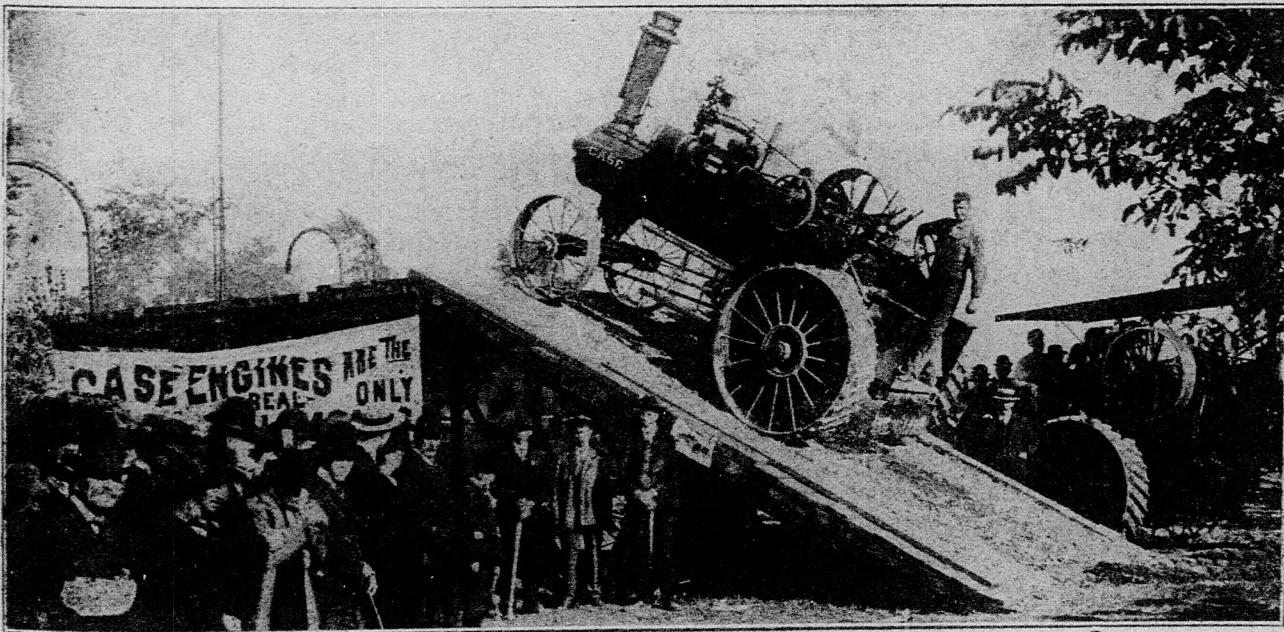
Miképp és mennyit etessünk, az a helyi viszonyoktól és a táplálék minőségétől függ. Természetesen az eledél legyen mindenekelőtt egészséges, ne legyen penészes vagy dohos.

Az is fontos, vajjon 40 avagy 48 kg-os zabot etetünk, úgy az is, hogy egy belterjesen mivelt, erőteljes talajon termelt lóheret és szénát adunk-e, vagy olyat amely silány talajon termett?

Leyder brüsseli tanár a belga lovak szárcsontméretének az utolsó 20 év folyamán 26-ról 29 cm.-re történt növekedését arra vezeti vissza, hogy az ottani talaj bőséges foszforral javítottván, ezáltal a talaj, illetve a takarmány foszforosavas sóinak tartalma is növekedett.

Ezen nagyon is észrevehető csont-erősödés szerint a csontszövetek képződése és fejlődése alkalmával bővebb mennyiségben rendelkezésre álló, asszimiláló képességgel bíró foszforosavas sókban leli magyarázatát.

Grandeau megállapította 1901-ben, hogy a

164. ábra. „Case“ utimozdony 50%-os emelkedésen.

és tüzelőanyagmegtakarítás érdekében csakis helyeselhető.

Mint halljuk, egy Case utimozdony, mely szántási célokra szolgál, a múlt ősz óta üzemben van Ferihegyen és kielégítő eredménnyel

E három faktor szoros fiziológia-biológia összefüggésben áll egymással. Ha ezek bármelyikét helytelenül alkalmazzuk, kellemtelen csalódásban lehet részünk.

A csikó táplálása tulajdonképpen fogamzásá-

belga gazda hektáronként és évenként 18 kg. foszforsavat használ fel, míg a német és angol csak 9 kg.-ot, a francia pedig csak 6—8 kg.-ot.

Egy további bizonyítékot arra nézve, mely befolyással van a táplálék minősége az ivadéokra, az Oroszországban meghonosított Percheronok szolgáltattak, akik ott zabbal és rónákon termett szénával (Steppenheu) táplálva a 4 nemzedékben nagyrészt átlagos őseikre, az arabokra ültöttek vissza és teljesen elvesztették a nehézlovak típusát, amely dekadenciára bizonyára befolyással volt az éghajlat is.

Fiatalfüvek, legelő, gyenge lóhere tápereje tavasszal 1:4—5-höz, amely később 1:7-re emelkedik; a széna idővel veszít az emészthető nyers proteínből; ezek mind olyan lényeges tünetek, amelyekre az etetésnél figyelemmel kell lennünk.

Gyengébb takarmányt mesterséges módon javítani (pl. kalciumfoszfáttal) különösen lovaknál nem tanácsos, mert a ló e tekintetben különösen kényes és ilyen eljárás mellett inkább kólikás betegségek, mintsem a csontok erősödése várható.

Általánosságban többször és kisebb adagokban történjen az etetés és a táplálék mennyiségére a legbiztosabb mérték a mérleg és a mérőszalag.

A csikó magassága, sulya és törzsének kerülete bizonyos arányban állanak egymással.

Helyesen táplált és jó rüvetű csikónál az elválasztás után a törzsméret többnyire nagyobb a magasságnál. Ez alapon a mérés és mérlegelés terén több éven át folytatott kísérleteim alapján úgy a hidegvérű, mint a melegvérű csikónak adandó táplálék mennyisége tekintetében külön-külön bizonyos szabályokat állapítottam meg, melyek a gyakorlatban is beváltak.

A hidegvérű csikónak első évében naponként 4 kg. erőtakarmányt és 8 kg. szalastakarmányt adok. Az etetés naponként 4 ízben, reggel, dél előtt, délután és este történik és a reggelt kivéve, mindig etetés előtt történik az itatás.

Abraktakarmányból a csikók 2 kg. zabot, 1 1/2 kg. árpadarát és 1/2 kg. bab, borsó vagy lenmaglisztet kapnak. Nyáron ezenkívül sovány legelőn vannak, télen pedig még egy kis burgundi vagy murokrépat is kapnak. A darát nyáron szecskaival keverve, vízzel nedvesítve, télen pedig réppal keverten adom. Arra törekszem, (minthogy tudvalevőleg a csikó első évében és ennek ismét első felében többet nő, mint később egész életében) hogy a csikó ezen korban, mielőtt csak lehet, az egész adagot elfogyasztja.

Tenyésztésre szánt méncsikókat két éven át e szerint etetem, míg kanca és herélt csikók a második év tavaszán csak 2 kg. abraktakarmányt és darabonként és naponként 20 kg. zöldtakarmányt lehetőleg luczernát kapnak, eleinte szalmával keverten, később pedig tisztán; midőn pedig kezd az már elvélni, illetve kevesebb nyersproteint tartalmaz, eledelüket abraktakarmánnyal javítom, úgy hogy a tápanyagarány 1—5-höz maradjon.

Pl. szolgáljon a következő 4 ménről vezetett mérési és mérlegelési tabella:

A méneve	Születésének ideje	S u l y						M a g a s s á g						T ö r z s m e r e t				S z á r m e r e t								
		1. év			2. év			1. év		2. év		3. év		1. év		2. év		3. év		1. év		2. év		3. év		
		kilogramm						cm.						cm.				cm.								
Szikla	1906 I/25	55	685	710	135	160	171	178	152	1.9	196	2.7	21	24	25	25										
Tudor ¹⁾	1906 II/28	450	585	640	134	160	163	176	142	1.9	1.2	1.4	19	22 1/2	22 1/2	24										
Biró ²⁾	1906 III/2	445	610	65	131	158	1.8	171	152	67	193	201	19	22 1/2	24	24 1/2										
Somfa ³⁾	1.03 III/8	465	615	680	134	159	172	176	49	69	193	201	19 1/2	23	24	24 1/2										
Átlag		468 3/4	613 3/4	665 1/2	132 1/2	159 1/4	163 1/2	175 1/4	148 3/4	171	189 5/8	20 3/4	19.6	23	23.9	24.5										

¹⁾ Kétéves korában sulyos mirigybaja volt.

²⁾ Birót 1908 f. brúár 3. -én Gyérey R. Tolnaozorán megvette 2000 K.-ért.

³⁾ Somfát 1908 január 2-án Muth K. Bonnyán megvette 2000 K.-ért.

A második év végén a csikókat lassahint a hámbhoz szoktatom. A bőségesebb táplálás által a fiatal csikók kifejlődése siettethető, ami koraérettséghez vezet, — egy tulajdonság, amely minden kulturfajtának sajátja, — ami első sorban az illető állat korábbi értékesíthetőségét engedi meg.

Ismeretes, hogy nagyobb és bőségesebb táplálás mellett a táplálék összes ásványi anyagai nem használnak el az izmok és szövetek fejlődésénél, hanem a csontok erősödését mozdítják elő azáltal, hogy az epiphysek és diaphysek korábbi megkeményedése áll elő. A koraérettség tehát, amennyiben a csontok hosszúnövése megszűnik a növes időelölti megállásat eredményezi. A táplálék bőségesebb felvétele által az emésztési szervek is megnagyobbodván, az előre törekszik a testben és így a tüdő helyét szűkíti. E két utóbbi határnyos eredmény beálltát csakis rendszeres mozgás által lehet elkerülni. Mozsás nélkül a koraérett állat a növésben hamarosan megállapodik, kicsiny marad és az izzom helyett csak zsír képződik.

A mozgás által azonban a jól táplált állat erős izmai és inai működésbe jönnek és egészségesen fejlődnek. Éppugy kiterjed a tüdő is a mozgás folytán és előmozdítja a mellkas szélesebb és mélyebb kifejlődését.

A legideálisabb terep a mozgáshoz a nem túl puha legelő, ahol a fiatal ló szíve vágya szerint szabadon ficzánkolhat, ha pedig a legelő az istállótól kissé távolabb fekszik, ez annál jobb, mert akkor a csikók hazamenet egy kis „run“-t (vágat) is rögtönözhetnek.

A mozgás legártalmasabb neme a longeirozás, különösen ha ez kis körben történik, mert nemcsak patatiprás a következménye, de ráadásul a ló könnyen csánkpókot és válbénulást is szerezhethet.

Hasonlóképpen gyenge kisegítő eszköznek tartom a lovaknak mesterséges módon falkában való hajszolását. Ily módon a csikók mozgási szabadságukban nagyon is gátolva vannak és különben sincs mértékünk ily mozgás időtartamát illetőleg és e mozgásnál arra se vagyunk képesek, hogy az egyes állatok képességeit külön megfigyeljük. A tulságos itt mindenekelőtt nem gazdaságos takarmánygazdálkodás és nemcsak a minőségre, de a szervezetre is károsan hat.

Ha az előbbieken említett alkalmas legelők nem állanak rendelkezésünkre, előnyösebbnek tartom az egyenes vonalban való mozgást, amire kiválóan alkalmas egy 50 m. széles 2—3 km. hosszú csipás.

A 2 éves csikóknak ezen mozgás nemesnek előnyös de szükséges is, hogy a szülőiktől öröklött képességeiket kifejleszthesék, mert hisz nem maga a teljesítőképesség öröklődik, csak az arra való hajlam.

Sőt az izomzat, inak és csontok is ezen korban főleg pedig a születéstől az első év befejeztéig, ezen mozgás által nyerik helyes kiképződésüket, amit igazol különösen az is, hogy pl. némely, ujszületett csikó egész kifordított állással, meredek vállal bír, stb. azonban hosszabb rövidebb időn belül megjavul.

A 2. évben a mozgás befolyása ez irányban csökken és az a csikó, amelynek járása két esztendő korában sem megfelelő, e tekintetben a legnagyobb hajszolással sem javítható meg, csak a tenyésztési költségek emelkednek az által, hogy a drága táplálékkal megjavított külső ismét leromlik, vagy felesleges izommunka által ellenérték nélküli veszteség áll elő az átlagban.

Ha azután a fiatal lovak nyereg alá vagy kocsi elé kerülnek, úgy elvesztik járásukat addig, míg hozzá nem szoktak az új teher viteléhez vagy huzasához. De ha a csikó járással egyáltalában nem bír és nincs is úgy hozzá hajlama, úgy akkor sem javul meg, ha maga Szent György üne reá. Így áll ez, ha kocsi elé fogjuk is azt.

A ménes nálam téli időben (a csikós vezetése mellett) naponként, nyáron ellenben hetenként kétszer egy távolabb fekvő kuthoz vonul, ahonnan itatás után, a szabadjárás engedve, a lovak vágatban térnek vissza az istállóhoz és miután jól kifújták magukat, etetésre bavinulnak.

Ily alkalommal, amidőn a csikók szinte versenyt futnak, könnyű közülük a jó anyagot kiválasztani, egyuttal ilyen alkalommal sokkal könnyebben veszi észre a figyelmes szemlélő az egyes egyedeknél esetleg előforduló hibákat és indiszpozíciót.

Mint az etetésnél, úgy itt is nehéz szabályt felállítani, különösen a rendelkezésre álló esetleg szűk helyre való tekintettel; mindenesetre azonban nagy fontossággal bír a tenyésztést vezető egyén zootehnikai készsége és tehetsége.

Duo cum faciunt idem, non est idem.

WOHANKA FELE

NYERSOLAJ-(NEM BENZIN) MOTOROK

és LOKOMOBILON.

NEM TÜZVESZÉLYES, NEM ROBBANÓ!

LEGOLCSÓBB ÜZEM!

TELJES MALOMBERENDEZÉSEK.

WOHANKA ÉS TÁRSA.

BUDAPEST, V. VÁCI-KÖRÚT 76.

HAZAI GYÁRTMÁNY!

HAZAI GYÁRTMÁNY!

VFOLYAM.

Zárméret		
1 év	2 év	3 év
24	25	25
22 1/2	22 1/2	24
22 1/2	24	24 1/2
23	24	24 1/2
23	23 1/2	24 1/2

alkalmas legelők
előnyösebbnek
mozgást, amire
széles 2-3 km.

mozgás nemcsak
gy a szőlőkől
es-ék, mert hisz
öröklődik, csak

ok is ezen korban
5 év befejeztéig,
es kiképződésü-
is, hogy pl. né-
ordított állással,
an hosszabb rövi-

rása ez irányban
nynek járása két
elő, e tekintetben
javítható meg,
enakdednek az
megjavított külső
izommunka által
elő az átlagban.
nyereg alá vagy
ik járásukat addig,
aj teher viteléhez
kó járással egyál-
gy hozzá hajlama,
ha maga Szent
ez, ha kocsi elé

a (a csikós veze-
on e'lenben heten-
vő kuthoz vonul,
djára engedve, a
a az istállóhoz és
etésére baponulnak.
csikók szinte ver-
ük a jó anyagot
alkalommal sokkal
gyelmes szemlélt
előforduló hibákat

és nehéz szabályt
kezésre álló esetleg
mindenesetre azon-
tenyésztést vezető
és tehetsége.
on est idem.

Az ekkép felnevelt nehéz ló a 2-3. évben könnyen fogható igásmunkára, nem szabad mindamellett elfelejteni, hogy koraerőssége dacára csak 5. évében használható igazán nehéz munkára.

A felnőtt nehéz lovat munkájának nagysága szerint kell táplálni és pedig körülbelül 4-5 kg. abraktakarmányt és 10 kg. szalastakarmányt számitok 500 kg. élőszulra, amely táplálék-mennyiség a rendes gazdasági munkák végzésénél mindenestre megfelel.

A ló tartásánál nem szabad megfelekedni arról, hogy a súlyosabb munkánál az abraktakarmány már előzőleg adagolandó, ha pedig a lovat kevésbbé vesszük igénybe, ugy nemcsak gazdaságosabb, de diätikus szempontból is indokolt az adag leszállítása, nehogy elzsírosodás álljon be, ami különösen idősebb állatoknál vérkeringési zavarokkal benuási tünetekkel jár.

Az abraktakarmányt (árpat, babot, lenmagot, borsót, kukoriczát) a zab kivételével ajánlatos darált állapotban és szeccskával vegyítve etetni és igen jó ezt a keveréket megvizezni.

Ez volna az etetési eljárás télen, míg nyáron a szalastakarmány helyett zöldtakarmány adandó annak négyszeres mennyiségében, amidőn annak minőségéhez emészthető protein tartalmához képest az abraktakarmány is csökkenthető, sőt ajánlatos lesz egész fiatal zöldlóherét tavasszal jó nyári szalmával keverten is adni, hogy a táparány ne rosszabbodjék.

Szoptató kanczákknak ajánlatos pótlékul buza-korpát is adagolni.

Összefoglalásul az elmondottakra való tekintettel a nehéz ló tenyésztésénél követendő elvekül a következő javaslatot teszem:

I. A nehéz ló tenyésztésének szabályozása Somogyban, a tenyésztés irányának megállapítása és egy meghatározott típusra való következtés törekvés azáltal, hogy a licenztálsnál követett szempontok szigoritotnak és jövőben csakis oly mének licenztálsnak, amelyek ezen célúnak leginkább megfelelnek. Bizonyos minimális követelmények mindenestre megállapítandók.

II. nehéz lovat tenyésztő szövetezet megalkítása a Dunántul, minden megyében külön székhelyvel, amelynek célja egy magyar nehéz lófajta tenyésztése. A kormány lehető legnagyobb támogatásának biztosítására ezen szövetezet a kormánnyal egyetértésben alakítandó meg.

III. Ezen szövetezet feladata volna, hogy löszemlék és díjazások által a lakosság figyelmét ezen tenyésztési ágra és a tenyészállatok rendkívül nagy becsére felhívja.

IV. Az anyag törzskönyvelése. Ezen nagyjában vázolt tervezet részleteiben leendő kidolgozása végett egy szűkebb bizottság volna kiküldendő.

Noha a kitűzött cél egy kissé távolinak és nehezen elérhetőnek látszik is, a szorgalomnak, kitartásnak, erélynek és értelemnek semmi sem lehetetlen, annál kevésbbé mert hiszen Belgium, Anglia és Franciaország már megmutatták az utat.

„Ember küzdj és bizva bízzál.”

LEVÉLSZEKRÉNY.

Dohányfajta szádor. 452. kérdés. Kötött természetű talajban dohányt termeszték. 4 évvel ezelőtt birtokomban a dohányvirág (közönséges nyelven bábaguzsaly) szórványosan kezdett mutatkozni. Most már azonban annyira elterjedt, hogy 4000 holdas birtokban pines 300 kis hold terület, ahol a bábaguzsaly kárt ne okozna, ami nemcsak a dohánynak ellen-sége, hanem a czukorrépa, takarmányrépa, tengeri és krumplinak is. Az idei kedvező időjárás mellett erősen kifejlődött 160 kat. hold kapadohányom a szósoros értelmében kiölte. Kérdem, mivel lehetne e gyilkos növénynek ártalmára lenni? Ajánlatos volna-e minden évben dohányt szánt területet gözekevel 40-50 cm. mélyen szántani, mert a gözekezántás nálunk nehéz művelet a talaj kötött természeténél fogva?

K. S.
Felelet a 452. sz. kérdésre. Amit kérdéstevő bábaguzsalynak nevez, az minden valószínűség szerint nem bábaguzsaly (Equisetum arvense L.), hanem a dohánynak legveszedelmesebb elősködője, a dohányfajta szádor (Orbanche samosa L.), amely a dohányon kívül a kendert, napraforgót, burgonyát és paradicsomot is megtámadja s amelynek népies nevei: istennyilafü, szádorgó, vajfü, vajvirág, ágas szádor stb. A kovadó termésük rendjébe tartozó eme virágos elősdi rendszeren arasznyi magasságúra nő, szára okkersárga, mirigyes és csak kevés pikkelylevele van. Semmiféle zöld része nincs, ezért összes táplálékát csapalaku szívókkal a gazdanövény gyökeréből szívja. Virágja kékes lilaszínű, torka és csöve sárgás. Termése tojásalakú tok, melyben tömérdek mag van. E magvak csak akkor csíráznak, ha a fent megjelölt növények közül valamelyiknek a gyökerével érintkeznek. A csírázó mag mindenekelőtt szívó gyökeret bocsát a gazdanövénybe és két kis gumót fejleszt a gyökér oldalán; ebből növeszti lefelé a gazdanövény a többi gyökerét is megtámadó szerveit, felfelé pedig virágos szárat bocsát. A megtámadott palánta sárgulni, betegeskedni kezd, fejlődésében visszamarad s végre is elpusztul.

Akinek földjén a dohányfajta szádor nő, annak jelentést kell tenni róla a dohánybevalló felügyelőségnek. A védekezés szempontjából figyelembe veendő, hogy a dohányt jól trágyázott, jó erőben levő földbe kell palántálni, a palántálást, amennyire az időjárás megengedi, minél korábban kell végezni, mert minél korábban erősödik meg a dohány, annál kevésbbé árt hat neki a szádor. A szádor virágzó hajtásai töben kiszurandók és összegyűjtve elégetendők. E miveletet az év folyamán háromszor kell végrehajtani. A dohánykórókat a levéltörés után rögtön ki kell szedni, mert a szádor a földben felejtett kórók tövén még tovább fejlődnek. A szádortól belepott földön dohánymagot nem szabad szedni. Minthogy a talajba került szádor-magvak 4-6 évig őrzik meg csírázóképeségüket, ezen időn belül a megfertőzött talajba dohányt, kendert, napraforgót, burgonyát és paradicsomot nem szabad vetni.

Hegyí Dezső.

Védőajtások a lépfene és a sertésorbáncz ellen. 453. kérdés. Szabad-e nekem mint ok-

levéllel bíró gazdának lépfene és orbáncz elleni védőajtásokat végezni saját állataimom? És kötelesek-e az ojtóanyagelőállító intézetek ezen ojtóanyagokat nekem kiszolgáltatni?

H. B.

Felelet a 453. sz. kérdésre. Az 1888; VII. t.-cz. 123. §-a értelmében sertésorbáncz ellen csakis állatorvos és ez is csak hatósági engedéllyel végezhet védőajtást, ellenben a lépfene elleni védőajtásra vonatkozólag a törvény nem állapít meg hasonló korlátozást. Tekintve azonban, hogy ez utóbbi betegség, valamint a szerzőző üszök ellen is, élő ragályanyagot tartalmazó tenyészetekkel, illetve izomporral történik a védőajtás, az ilyen anyagok meg nem felelő kezelése pedig állatok, sőt az előbbi az emberek befertőzését is okozhatja, a földmivelésügyi miniszter a törvény idevonatkozó hiányát pótolta, amidőn 1907. évi 54,000. sz. rendeletében kimondotta, hogy az ojtóanyagokat termelő vagy forgalomba hozó intézetek és vállalatok ilyen készítményeket csakis állatorvos rendelkezésére szolgáltatathatják ki, ami közvetve is azt jelenti, hogy ez anyagokkal csakis állatorvos végezhet ojtásokat.

Nem fogamzó tehének. 454. kérdés. 30 darab fejőstehenem közül 12 darab néhányszor a köztük szabadon járó bikától többször megfolyattak, némelyik 5-6-szor is és mint látszik, foganat nélkül, mert a folytatás mind ismétlődik. Mi lehet ennek oka és mit kell tenni? A bika csak 4 éves és tavaly nagyon jól bevált.

L. B.

Felelet a 454. sz. kérdésre. Amennyiben nem 1-2 darab, hanem 10-12 darab nem fogamzó tehénről van szó, nem tehető fel, hogy e körülmény a különben oly gyakori gümőkórban volna kereshető vagy feltalálható. Az ok csak kétféle lehet s vagy a bika termékenyítő képességének csökkenésében, vagy a tehének valamely közös betegségében lesz feltalálható. Ha azonban a bika más teheneket jól termékenyít s nines tulterhelve, aminthogy 30 tehénnel nem is lehet, akkor valószínűbb, hogy a tehének valamely közös betegségben, pl. hüvelyhurutban szenvednek s ez akadályozza a megtermékenyülést. Hogy vajjon tényleg így van-e, vagy sem, azt persze innét az íróasztaltól eldönteni nem lehet s okvetlenül szükséges, hogy kérdéstevő állatorvossal vizsgáltassa meg teheneit s annak javaslataihoz mérten járjon el. —csy.

Langsán tyuktenyésztéssel miért hagytak fel? 455. kérdés. Mi az oka annak, hogy a közelmúltban oly nagyon kedvelt „langsán” fajbaromfi tenyésztése megszünt? Léteznek-e még ily tenyészdek és ha igen, hol lehetne tisztá faj langsán törzset beszerezni? Mi az ára egy fehér és mi az ára egy fekete törzsnak, esetleg tojásoknak? Miért nem kedvelik a fekete langsánokat s mi ennek a hátránya?

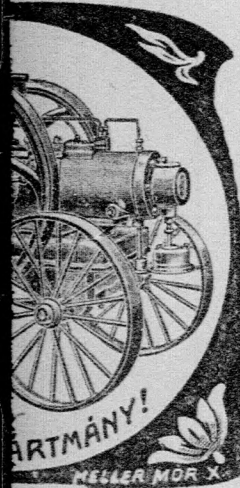
V. B.

Felelet a 455. sz. kérdésre. Midőn 1898-ban Darányi miniszter rendeletére a baromfi tenyésztést a földmivelésügyi miniszterium állattenyésztési szakosztálya kezdte irányítani, a miniszteriumban tartott baromfi tenyésztési értekezlet, melynek tagjai az ország ismert nevi tenyésztői voltak, oly megállapodásra jutott, hogy a hazai baromfiak javítására, nemesítésére, azaz egyenlővé tételére 3 fajta tyukfélé, melyek akkor tenyésztett különféle fajták közt a legelterjedet-

TAKARMÁNYKAMARÁK „GNOM” benzinmotor,

mely igen kis helyet foglal el, kevés anyagot fogyaszt, minden laikus által kezelhető. Villanytelep berendezésére igen alkalmas. :: Felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál az

OBERURSELI MOTORGYÁR R.-TÁRS. BÉCS, VI/2., Gumpendorferstrasse 72.

tebbek voltak, nevezetesen a kendermagos plimutot, a fekete langánt és a világos bráma tyukokat, illetve ezek kakasait fogja a népies tenyésztésben cserélés útján elterjeszteni.

Ezen állami tevékenység a gyakorlatban tényleg kezdetét is vette s tart mai napig is, sőt tartani fog a jövőben is, mert jönnek, czélszerűnek s az országra nézve közgazdasági szempontból hasznosnak bizonyult.

Igaz, hogy a fajták terjesztését illetőleg idővel némi változás állott be. A tyukfélénél például az, hogy 1900-ban, midőn behoztuk Angliából az orpingtonokat s sikerült ezen kiváló s jól bevált fajtát országsszerte rövid idő alatt nemcsak elterjeszteni, de úgy megkedveltetni is, hogy ma alig van zug, ahol ezek feltalálhatók ne lennének, önként felmerült annak szükségessége, hogy az időközben nem nagyon bevált plimut, langánt és bráma fajták helyett az orpington terjesztessék.

Ez az állapot különben a közönség által is lett előidézve, mert hovatovább fogyott a plimut, langánt és bráma telivér tenyésztők száma és szaporodtak a fehér és sárga orpington tenyésztők.

Ez az oka tehát annak, hogy a langánok tenyésztése lassan megszűnt s ma már csak egy-két tenyésztő foglalkozik ezen s többé nálunk a népies tenyésztésben már nem kedvelt fajta tenyésztésével.

Fekete langánokat szerezhet Telbin Györgynél Szegeden, fehéreket pedig Sen. Marten-nél Lehrte bei Berlin. Árakat nem tudjuk.

Mindenki azt tenyészthet, amit akar, de az államnak kötelessége megmaradni a jól bevált köztenyésztési iránynál, itt a kopkodásnak, a tökéletlenkedésnek helye nincs. Az állam magasabb szempontból köteles felfogni s kezelni a kérdést és egyes kis érdekeltiségek kezdeményezéseire nem hallgathat.

Nagyon helyesen teszi tehát a földművelésügyi kormány állattenyésztési szakosztálya, ha nem engedi magát eltéríteni, amit egyébként miniszteri rendelet nélkül nem is tehet s Darányi miniszter ur önmagáért pedig jól megszokta gondolni a dolgot, mielőtt határoz, az 1898-ik évben megállapított köztenyésztési irány főbb alapelveitől s halad azon az uton feltartóztatlanul, amely a hazai baromfiköztenyésztést Európában a legelső helyre fogja emelni.

Sajnos, az állami szakközégek, kik hivatalosan ezen elveket és törekvéseket az életben kellő népszerűsíteni, részint kellő instruálás hiányában, részint azért, mert ezen eszme nem képes őket úgy áthatni, hogy annak spórtolai legyenek, nem teljesítik e tekintetben azon feladatát, amely tőlük méltán elvárható volna.

Hreblay Emil.

Mezőgazdasági érdekképviselet a délnémet államokban.

(Malcomes Jeromos báró miniszteri tanácsos, a m. kir. földművelésügyi miniszter műncheni szaktudósítójának jelentése.)

II.

A mezőgazdasági központ ügyköre kiterjed általában a mezőgazdaság és mezőgazdasági iparok fejlesztését czélzó állami intézkedésekre

és különösen a gazdasági szakoktatási intézmények irányítására és működésük ellenőrzésére; ezenkívül a gazdasági egyesület egyetemes képviselője és a mezőgazdaság tulajdonképpeni érdekképviseleti központi szerve. Hatáskörét — mely részben tanácsadó, részben hatósági természetű — továbbá ügyköreinek terjedelmét, annak mikénti ellátását, hatóságokkal és más testületekkel való érintkezésének módját stb. egy külön szervezeti szabályzat írja részletesen körül. A központ a belügyminiszteriumnak van közvetlenül alárendelve s a következő közegekből áll:

1. A tanácselnöki jogkörrel fölrüházott elnökből és a közigazgatási és műszaki képesítéssel bíró megfelelő számú hivatalnokszemélyzetből, valamint a hohenheimi gazdasági tanintézet mindenkor igazgatójából és a szintén királyi kinevezés útján meghívandó kültagokból. Ezek képezik egyuttal a központ igazgató-választmányát.

2. A gazdasági egyesület által, még pedig a kerületi szövetségek választmányai által a szövetség területén lakó gazdák sorából választott egy-egy tanácsagból.

A mezőgazdasági központ szükségletei az állami költségvetés keretében találják fedezetüket.

A gazdasági társulás és képviselet ekkénti rendezése után hosszabb ideig nem merültek fel a gazdák köréből e kérdés újbóli szabályozása iránt kívánalmak, sőt még a kormány által a fenti szervezetnek, a szabad társulás elvének szigorú fenntartása mellett való törvényhozási megrögzítése iránt tett kezdeményezése sem talált kedvező fogadásra. Csak a mezőgazdasági kamaráknak Poroszországban s még néhány más német államban történt életbeléptetése ébresztette fel Württembergben is a mezőgazdasági érdekképviselet módjának másként való megoldására irányuló törekvéseket. Az e tárgyban megnyilvánult követelések nagyobbára ugyan a kényszer-társulás alapjani kamarai rendszer mellett foglalt állást, de a több, vagy csak egy kamara szükségége tekintetében eltértek egymástól. Mielőtt azonban a gazdáközönség egyértelmű megállapodásra jutott volna, bekövetkezett az 1906. évi július 16-iki törvényvel az ország alkotmányának az a kiegészítése, mely elrendeli, hogy az ipar, a kereskedelem és a mezőgazdaságnak a törvényhozó testület első kamarájába meghívandó képviselői az illető kereseti ágazatok törvényesen alakult szakszervezetei által jelölendők. Minthogy pedig egyedül a mezőgazdaság nélküli a törvény szerinti ezt a szervezetet, a kormány készletve volt ezen hiány mielőbbi pótlására. Ennek megfelelően a mezőgazdasági központ meghallgatásával 1907. évi április hó 6-án törvényjavaslatot nyújtott be egy mezőgazdasági kamara felállítására az erdőgazdaság mellőzésével, egyedül a mezőgazdaság érdekeinek képviseletére. E javaslat szerint a kamara a gazdák által választandó 32 tagból, a kerületi szövetségek egy-egy kiküldöttjéből és maga a kamara által beválasztandó legfeljebb 8, összesen tehát 52 tagból állana; közegei lennének pedig: az elnök, az igazgató-választmány és a közgyűlés. A kamarai választójog megillet minden gazdát, ki a gazdál-

kodást mint főfoglalkozást önállóan üzi vagy mellékfoglalkozás esetében, ha olyan terjedelemben, hogy az a tulajdonosra nézve nevezetes vagyoni jelentőséggel bír. A kamara kiadásai, ha másként nem fedezhetők, a községre vetendők ki, melyeknek jogában áll a kivetet-összeget a kamarai választókra, illetve az egyt szerűség kedvéért a mezőgazdaságilag használt egész földbirtokra kiróni.

Ez a javaslat ezidőszert törvényhozási tárgyalás alatt áll s azon eddig az országgyűlés első testülete gyökeres módosításokat végzett. A kormány javaslata ugyanis kizárólag a mezőgazdasági kamara szervezésére és működését szabályozó intézkedésekre terjed ki, minél fogva czime is egyszerűen csak: „Törvényjavaslat a mezőgazdasági kamaráról”. A törvényhozás első testülete azonban, mely a javaslatot letárgyalta, e törvényvel a mezőgazdasági egyesület hatáskörét is szabályozni kívánja, a mezőgazdasági kamarát pedig a gazdasági egyetbe, mint ennek érdekképviseleti testületét alakítja meg. Ehhez képest felveszi a törvényjavaslatba a gazdasági egyesület szervezetét a már előbb ismertetett 1877-iki, illetve 1886-iki szabályzat szerint s ennek megfelelően a törvény czimét is kibővíti, következően állapítja meg: „Törvényjavaslat a mezőgazdasági kamaráról és a mezőgazdasági egyesületről”.

Felette érdekes itt a törvényhozás abbeli kísérlete, melylyel a szabadtársulás elvének fenntartásával és a kényszer megkerülésével az önkéntes egyesület az önmegadózatás jogával felruházott kamarai rendszerrel összeegyeztetni igyekszik, meghagyván az alsó fokokban a társadalom szabad intézményeit és ezek fölé betetözésül állítja a kamara hivatalos érdekképviseleti szervét. A javaslaton végzett törvényhozási módosítások ugyanis kimondják első sorban, hogy:

A mezőgazdasági kamara hivatása: az ország mezőgazdasága érdekeinek felismerése és képviseletére; a kamara képezi az ország mezőgazdasági egyesületének egyetemes képviseletét, aminél fogva a kamara áll:

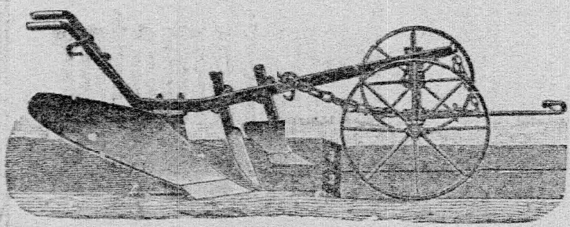
1. az ország mezőgazdasági egyesületének 48 képviselőjéből és
2. maga a kamara által beválasztható legfeljebb 8 tagból.

Ezen alaptételből kifolyólag azután a kamara összeállítására az egyesület a kamarával a választói jogosultság révén a következő kapcsolatot nyeri:

A gazdasági egyesület tagsága valamely járási egyetbe való belépés által nyerhető el, amire jogosítva vannak azok a nagykorú férfiak, kik polgári jogaik élvezetében vannak és

1. olyan mezőgazdaságilag mivel földbirtok tulajdonosai, haszonélvezői vagy bérlői, melynek földadóalapja legalább 150 márka, ha a gazdálkodást, mint önálló vállalkozók maguk üzik;
2. olyan mezőgazdaságilag használt földbirtok tulajdonosai vagy haszonélvezői, melynek földadóalapja legalább 1000 márka;
3. kik mezőgazdaságilag használt földbirtok gazdasági üzemének vezetését főfoglalkozásként gyakorolják;

BÄCHER RUDOLF, BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ-UTCZA 68.

MAGYARORSZÁGI VEZÉRKÉPVISELŐ
SZÜCS ZSIGMOND.

Ajánlja legjobb anyagból készült, tökéletes szerkezetű
Egy- és többvasu egyetemes aczélekeit, Aczélboronáit,
Burgonyakiszántóit, Rőgtörő hengereit,
Répakiszántóit, Cultivátorait,
TÁRCSÁS BORONÁIT. ↔ CAMPBELL-rendszerű ALTALAJTÖMÖRÍTŐIT.

Árjegyzékkel és árajánlatokkal készséggel szolgál.

4. éknél
tétélek egyik

5. kik leg
deletileg me
teknél és s
tagok működ

Ez a köz
közszéneknél
tendők fel, r

egyletbe sza
évi tagsági
ekkért a ga
váltak külor

jogosultsága
mezőgazdasá
szövetségek
kerületben

választják a
tagot egyze
utján, ugyan
sorából.

A mezőga
sítésére szűk
körében önm
részletes köl

felettes min
kamara felál
eredő folyó

segélyből va
kerülnek, ka
zendők, mely

séget irányza
alap minden
meghaladó k

miniszterium
30 pfennigné
kivetni egyál

a földadóalap
ki, melyeknek
get a határu

birtokra felo
Ez a javas
minthogy mé
gyalásra vár.

Bajororszá
hozza a mez
szervezéséhe
hoz, de a kö
közelebbi jöv

sorolja s eh
javaslat elők

Bajororszá
szerint a szal
alakult és 18

Lajos királyi
a mindenkor
herczeg Öfene

sági egyesüet
mint a szoms
rületi tagoltsá

járású mezőg
közgyűlés ált

a közigazgatá
mezőgazdasá
ságok egy-eg

leti bizottság
szakértő titka
mes központi

tanács melyb
ME
Az 99
egyetemes so
Unicum D
eredo
Magyarors
Árj

hiszi, hogy egy pár elmondott „nem igaz”-zal sikeresen megczafolhat valamely állítást. Itt a tények beszélnek. A magyar buza minőségének kérdéséhez csak annyit jegyzünk meg, hogy a magyar buza minősége általában jobb, mint a román buzái, mint ezt már régen tudományos alapon bebizonyította Kosutány Tamás dr. neves szakférfiunk; hogy pedig az idei buzatermés sikértartalomra 2—3°-al jobb, mint volt a mult esztendőben, azt maguk a malmok is elismerik. A fővárosi malmok eljárását egy-egy tendenciózus czikkel menteni nem lehet.

Meghívó

a Magyar Szőlő- és Gyümölcsstermelők Szövetkezete f. év augusztus hó 13-án (pénteken) d. e. 11 órakor a szövetkezet irodahelyiségében (Tóth Kálmán-utca 8—10. szám hűtőház) tartandó

rendkívüli közgyűlésére.

Napirend:

A szövetkezet felszámolása.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei	1699
Szőlők veszedelme	1700
Mezőgazdasági érdekképviselet a délnémet államokban	1788
Egyről-másról	1789
Növénytermesztés.	
A rozs tenyésztése a gyakorlatban	1702
Gazdasági növénytan.	
A burgonya degenerálása	1703
Juhászat és gyapjuisme.	
A budapesti gyapjárverések némely tanulságai	1703
Gazdasági gépészet.	
A Case automatikus aczélcéplőgép	1704
Lótenyésztés.	
A nehéz ló tenyésztéséről	1705
Levélzék	1707
Vegyések	1710
Személyi hir. — Kivándorlók sorsa. — A mezőhegyesi gépversen. — Komlóhírek. — Szociális kurzus. — A Balaton-Szövetség közgyűlése. — Az Egyesült-Államok termésbecslése. — Urlovas versenyek Beregszászban. — Termésszállítások a hadsereg részére. — Gözhajózási hírek. — Apró hírek	
Kereskedelem, tőzsde	1712
Szerkesztői üzenetek	1715

Személyi hir. *Buday* Barna, a „Köztelek” felelős szerkesztője egy havi szabadságra elutazott.

Kivándorlók sorsa. Megemlékeztünk már arról, hogy újabbán milyen szigoruan alkalmazták Amerikában a bevándorlási törvényt. Az új kormány által a bevándorlási osztály s nevezetesen Ellis-Izland élére helyezett új tisztviselők vsalósággal egymáson igyekeznek túltenni a bevándorlási törvény szigorú végrehajtásában. Néha ezernél is több a visszatartott és vizsgálat alatt álló emberek száma. Az új főnök, Williams

kiadta a rendeletet a lehető legnagyobb szigorúságra s a hivatalnokok most kétségtelenül tulásba esnek a törvény végrehajtásánál.

Igaz, hogy a tulásba vitt szigorúságnak megvan a természetes s felette komoly oka is. Az ugyanis, hogy az utóbbi években a sok százezer dolgot és megélhetést kereső munkáság bevándorlása mellett rengeteg sok nem kívánatos elem és kellemetlen idegen férközött be Amerikába. Sok gonosztevő jött és sok erkölcstelen életű nőt is szállítottak ide. *Williams* a felesleges munkaerő beözönlésének, ugyszintén a leánykereskedelemnek is gátat akar vetni s e czélból többek közt elrendelle, hogy 18 éven aluli leányt, ha nincsenek Amerikában szülei, férfirokonnak nem ad ki.

William nagy szigorúságának következményeként nem érdektelen megemlíteni, hogy július 4-én, tehát csak egy napon *négyszáz* embert deportáltak vissza Európába, ami még sohasem történt meg. A deportáltak közt 208 magyar mezei munkás volt.

Csodálatos, hogy az Amerikába való bevándorlás még egyre foly. A világ minden részéből tömegesen jönnek ismét az emberek Amerikába. Junius hónapban 109 hajón 87,096 utas érkezett Newyorkba s a hajóstársaságok nagy versenyében a német társaságok járnak elől, amennyiben a brémai és hamburgi hajók hozták az összes utasok egyharmadát. Ami az új jövevények nemzetiségét illeti, az amerikai bevándorlási hatóság nagy örömmel konstatálja, hogy az évek óta megesappant német és angol bevándorlás rohamosan emelkedik az utóbbi időben, akik ellen nem járnak el oly nagy szigorral. Ugyanis az elterjedt felfogás szerint az ir, angol, német, svéd és norvég a legkívánatosabb bevándorlási elem. Legkevésbé kívánatos a délurópai nép, különösen a magyar az, amelyet ki nem állhatnak Amerikában.

A bevándorlók között a betegségek is gonosz pusztítást visznek végbe. Ezek közt legelső helyen áll a gümökör. Az Egyesült-Államokban évente elvész a gümökör által közel 77 ezer bevándorolt bérkereső munkás ember és pedig 37 éves korban, tehát a keresőképeség delelőjén. A betegségek nagy pusztításának legelső helyen a tultengő városi élet az oka, melynek nagyarányu fejlődése mindig nagyobb és nagyobb részét felszivja a falusi és pusztai lakosságnak.

Azok a bevándorlók pusztulnak el leginkább tudóvész és gümökörtől, akik östermelő foglalkozásukat elhagyták. Mert a mezei munka szabad ég alatt foly s a városi gyárakba és műhelyekbe fölkerült emberek egészsége sok esetben megsínyli a hirtelen átmenetet az oly élethez, mely kevesebb levegővel, kevesebb napfényvel jár s melyhez a falukból odakerült lakos öröklés útján nem szokott hozzá.

A mezőhegyesi gépversen. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által a földmivélségi minisztérium anyagi támogatásával Mezőhegyesen rendezendő nemzetközi motoros talajmivelő gépversen. előmunkálatait befejezték. A verseny iránt nemcsak Magyarország gazdái, de a külföldi gazdák és a legelőkelőbb külföldi gazdatársadalmi szervezetek körében is oly

nagyfoku érdeklődés nyilvánul, hogy a rendezőbizottság elszállásolási gondoskodó tagjainak a legközelebbi napokban már állandó permanenciába kell lépni. A versenyben 8 gépgyár vesz részt 4 gőzgépes és 6 robbanós motorral. A verseny augusztus 9-én kezdődik, tart pedig augusztus 18-ig *Sporzon* Pál és *Karkovány* Ákos ellenőrzése alatt. Augusztus 19-én a bíráló-bizottságok előtt fog a munka lefolyni, mely alkalommal a zsüri ítélt, augusztus 20, 21 és 22-én pedig a nyilvános bemutatók tartatnak. Ezen nyilvános bemutatóra érkező gazdaközönség az elszállásolhatás érdekében augusztus 15-ig közölje érkezését a rendezőbizottsággal Mezőhegyesen.

Komlóhírek. F. hó 25-ről 26-ikára éjjel a beállott igen kiadós záporosök és az arra következő meleg időjárás igen előnyös hatással volt a komlóültetvényekre, különösen a jó kertesekre, amelyek után igen jó hozam várható. Ha nem is oly mérvben, hanem a gyenge kertes is az utolsó napok rendkívül kedvező időjárásának hasznát vették, úgy hogy az egész saazi vidéken a mult hetinél jóval kedvezőbbnek mutatkozik a komlóskertek állása. A hozam becslése még ma korai, a mai állása után mindazonáltal feltehető, hogy 80,000 q-ra 50 kg.-jával számíthatunk. A javult állapot dacára a saazi 1908. évi áru szilárd, ára 64—84 K. per 50 kg.

Szociális kurzus. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium felkérésére a Magyar Gazdaszövetség kiküldötte *Molnár* István dr. gazdaköri felügyelőt, hogy két budapesti, ezenkívül egy aradi, kolozsvári, szabadkai és losonci tanítói nyári tanfolyamon a szövetkezetek rendszert és a gazdasági rendtartás elveit ismeresse. A tanítók nagy figyelemmel hallgatták *Molnár* István dr. előadásait, kifejezték támogatási készségüket és különösen a szociális és szövetkezeti tárgyak helyet nem foglalnak, adjon a kormány a kezükre olyan kézikönyvet, melyekben a szövetkezetekre vonatkozó gyakorlati ismeretek össze vannak foglalva.

A Balaton-Szövetség közgyűlése. A Balaton Szövetség Almádiban vasárnap számolt be nyári nagygyűlésén az elmúlt évi működéséről. Beszámolójából főlegemléltük a már működő zöld-ségtermesztő telepeket. Háziipari téli tanfolyamot a gyékényfonásból rendezett két helyen és a kitanult munkásokat szövetkezetbe tömörítette. Foglalkozott a természeti emlékek megjelölésével, lakásokat közvetített a fürdővendégek részére. A nyári nagygyűlést a vezetőségi választások zárták be.

Az Egyesült-Államok termésbecslése. Az Egyesült-Államok legutóbbi termésbecslése, összehasonlítva a mult esztendő terméseredményeivel, a következő eredményt adja:

	Bevetelt ter. ezer aczeben		Termés mill. bushel)	
	1908	1909	1908	1909
Buza	47,557	46,262	664.6	704.8
Zab	32,344	32,422	807.2	1,066.0
Árpa	5,351	6,872	166.8	192.7
Összesen	85,252	85,556	1,638.5	1,963.5

*) 1 bushel búzánál = 27.2 kg., zabnál 14.5 kg., árpánál 21.8 kg.

A LEGJOBB MAGVAK MAUTHNER ÖDÖN

CS. ÉS KIR. UDVARI MAGNAGYKERESKEDESEBEN KAPHATÓK

VII. RÖTTENBILLER-U 33. BUDAPEST. IV. KOSSUTH-LAJOS-U 4.
ARJEGYZÉK KIVANATRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE KÜLDETIK MEG

... hogy a rendező-
... oskodó tagjainak
... allandó permanen-
... en 8 gépgyár vesz
... nős motorral. A
... dídik, tart pedig
... l és Karkovány
... gusztus 19-én a
... munka lefoyni,
... augusztus 20,
... os bemutatások
... mutatóra érkező
... hatás érdekében
... ését a rendező-

26-ikára éjjel a
... és az arra kö-
... előnyös hatással
... önösen a jó ker-
... hozam várható.
... em a gyenge ker-
... vül kedvező idő-
... y hogy az egész
... jóval kedvezőbb
... állása. A hozam
... mai állása után
... 80,000 q-ra 50
... lt állapot dacára
... d, ára 64—84 K.

r. vallás- és köz-
... érésére a Magyar
... foltár István dr.
... budapesti, ezen-
... badkai és losonci
... övetkezések rend-
... rtás elveit ismer-
... el hallgatták Mol-
... jezték támogatási
... t sürgették, hogy
... zoczial és szövet-
... glálnak, adjon a
... zikönyvet, melyek-
... atkozó gyakorlati
... va.

nyúlése. A Balaton
... nap számolt be
... évi működéséről.
... már működő zöld-
... ri téli tanfolyamot
... két helyen és a
... zette tömörítette.
... ékek megjelölésé-
... ürdövendégek ré-
... zetetőségi választá-

termésbecslése. Az
... termésbecslése,
... ondó termésred-
... ényét adja:

Termés mill. bushel ¹⁾	1908	1909
664.6	704.8	
807.2	1,066.0	
166.8	192.7	
1,638.5	1,963.5	

1 bushel 14.5 kg., árpá-

A három kalászosal bevett terület 304 ezer acre-val nagyobb az idén, mint volt a múlt esztendőben. Az őszi buza ott is csökkent a bevett területnél, ezzel szemben azonban az árpával bevett terület jelentékenyen emelkedett. Az így előállított árpatermésfőlésszel valószínűleg a tengeri lesz némileg helyettesítve a sertésbizlalásnál. Érdekes kiegészítő része a termésbecslésnek az az értékbecslés, amelylyel az egyes gabonaféléknek a gazdaságban felbecsült értéke nyer összehasonlítást a múlt évi hasonló becsléssel. E becslés szerint az idén búzából 9607 millió dollár (1908-ban 620), zabból 4264 millió (321) és árpából 111 millió dollár (86) várható. E becslésnél a következő árak vétettek alapul bushelként: búzánál 98 cent (= 16.63 kor. q-ként), zabnál 40 cent (= 13.69 kor.) és árpánál 60 cent (= 12.60 kor.).

Urkoosisversenyek Beregszászban. E héten rendezte a Beregvármegyei Urkoosisok Egyesülete Beregszászban az évi urkoosisversenyeket. Az ország ezen legrégebb és legjobb versenypályáján az ügétó sportnak legpasszionátusabb tagjai voltak képviselve. A versenyek külső képe a rendkívüli látogatottságot tekintve, a nagy versenyekre emlékeztetett. A versenyek első napján rendezett Fráter-dalestély és az azután rendezett táncestély is kitűnően sikerült. A versenyek sikere legnagyobb részben Bárczay Sándor elnök lelkes munkálkodásának köszönhető.

Terményszállítások a hadsereg részére. A cs. és kir. közös hadsereg részére 1909 szeptember 1-től 1910 augusztus 31-ig terjedőleg szükségelt s ajánlati uton fedezetet nyerő gazdasági termények beszerzéséről szóló hirdetményből az alábbi kivonatot közöljük:

Katonai átvevő állomások

Termények	Fogaras	Nagy-Disznód	Orlát	Medgyes	Székelly- Udvárhely	Brassó	Böfalva	Szent-Péter	Höllővény	Feketehalom	Keresztény- falva	Vidombák	Rozsnyó	Szászváros	Erzsébet- város	Abrudbánya	Kolozsvár	M.-Vásárhely	Beszteczse
Széna q	105 1963	—	39.3 140	—	1021 982	21 28	2016 1933	2002 2028	351 1963	105	—	536 523	—	—	—	—	—	—	—
Alomszalma q	65 1213	—	2417 81	—	630 606	1253	1245 1212	1237 1253	202 1212	85	—	331 323	—	—	—	—	—	—	—
Ágyszalma q	164 60	6	128 152	—	32 32	64	65 65	68	64 328	62 132	—	547 544	—	—	—	—	—	—	—
Tüzifa m ³	293 118	24	345 240	2860	73 63	31	131 131	131	131 775	118 212	2349	—	—	—	—	—	—	—	—

Termelői ajánlatok augusztus 3-ig a nagyszabeni 12. hadtest cs. és kir. hadbiztosságához nyújtandók be. Szállítási módokat s az összes feltételekre nézve részletes felvilágosítást nyújt a fentnevezett hadbiztosság.

Gőzhajózási hír. A M. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T. igazgatósága értesít, hogy Bánostoron, ahol eddig ladikállomást tartott fenn, továbbá Susek „Susek-Koruska” elnevezéssel rendszeres megállóhelyeket létesít és ezeket f. évi augusztus hó 1-vel az összeforgalom számára megnyitja. Bánostor megállóhelyét a gőzös — miként eddig is — a lefelé menetben délelőtt 7 óra 30 perczkor és a felfelé menetben délután 1 óra 40 perczkor, „Susek-Koruska” megállóhelyét pedig lefelé délelőtt 7 óra 20 perczkor és felfelé 1 óra 55 perczkor érinti.

Apró hírek. Szövetkezetek Trencsén megyében. A földmívelésügyi miniszterium felvidéki kirendeltsége Zsolnalitva községben gazdakört alakított. A gazdakör Zsolnalitva, Litvaszinye, Zsolnakerdő, Litvaberzseny, Papszabadi, Szunyogfalu és Babkó szomszédos községek kisgazdait foglalja magában. A szegénysorsu kisgazdák anyagi helyzetének javítása céljából ugyancsak mind a hét községre kiterjedőleg tejszövetkezet léte-

sült, melynek már eddig 88 tagja van s a jegyzett üzletrészek száma 138. A gazdakör kebelébe tartozó kisgazdák hiteligenyeinek kielégítése, valamint a fogyasztási cikkeknek könnyebb beszerezhetése céljából a Zsolnalitva és vidékbeli kisgazdák hitel-, valamint fogyasztási szövetkezetet alakítottak. Az előbbi 112 taggal alakult; a jegyzett üzletrészek száma 174 (8700 K. érték), az utóbbira jegyzett üzletrészek értéke 3000 K. Ezen gazdasági intézmények egy népházban foglalkoztatni, amelynek építési ügye jelenleg tárgyalás alatt áll.

Munkások szövetkezése. A budapesti szoba- és ablaktisztító munkások egy év előtt szövetkezetben tömörültek. Folyó hó 25-én tartották meg az első évi beszámológyűlést, melyen 28,096 K. bevételről és 3187 K. nyereségről számoltak be. Nyugdíjszabályzatot is dolgoztak ki és az önszervezés munkájában szépen haladnak előre.

Tenyészállatdíjazás Nemetújváron. A Vasvármegyei Gazdasági Egyesület a földmívelésügyi miniszter támogatásával szeptember 6-án Nemetújváron állatdíjazást rendez. A díjazásra jelentékeny pénzjutalom, több arany-, ezüst- és bronzérem és több diszoklevél áll rendelkezésre.

Háromszék vármegye erdőit évtizedek óta idegenből jött külföldi tőkével operáló s a hasznát külföldre vivő vállalatok értékesítik. Ezekkel a vállalatokkal vette fel a versenyt egy pár székely birtokos. A székely vállalkozást egy ideig a kormány is támogatta, de később a vasutak egy ausztriai cégnek lekötötték az összes talpfaszállítást. A kitűnőnek bizonyult tölgy helyett erre a célra nem alkalmas bükköt fogad-

„Köztelek Olcsó Könyvtára.”

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata, karöltve a „Pátria” irodalmi és nyomdai részvénytársasággal megindította a „Köztelek Olcsó Könyvtárát”.

A „Köztelek Olcsó Könyvtára” minden füzetét hazánk legkiválóbb szakírói, könnyen érthető, népies modorban írják; a modern gazdalkodási tudomány legújabb vívmányait felölelő, magas színvonalu értékes munka minden egyes füzet.

A vállalat öt évre terjed és 60—100 füzetből fog állani. Egy-egy évfolyamra az előfizetés csupán 5 K.-ba kerül s ezen kis összegért az 1—12. számú füzeteket kapja az illető, bérmentesen megküldve. Az „Olcsó Könyvtár” 5 évfolyamában felöleli az összes mezőgazdasági termelési ágakat, hasznos tanácsokat ad az adóügyekre, a gazdaságban előforduló jogi kérdésekre vonatkozólag, foglalkozik a hitelkérdéssel, a biztosításra, eladásokra vonatkozó összes tudnivalókkal. Olyan általános, mindent felölelő könyvtárt szerez magának az előfizető, amelyből minden, a gazdaságban előforduló kérdésre, a legpontosabb, szakszerű felvilágosítást nyerheti.

Ezideig megjelent füzetek: Az istállótrágya. Irta: Cserháti Sándor. A szarvasmarha tenyésztése. 29 ábrával. Irta Kovácsy Béla. A gabonafélék termesztése. 19 ábrával. Irta: Grabner Emil. Baromfitenyésztés. 36 ábrával. Irta: Hreblyay Emil. Adóügyi tanácsadó. Az új adótörvény alapján írta: Hollady Nándor. A jó pinceszagda. Irta: Pettenkoffer Sándor. Legközelebb megjelentek: A takarmányozás alapvonalai. Irta: Cselkó István.

Felhívjuk igen tisztelt olvasóinkat, hogy a lapunkhoz mellélt előfizetési lap felhasználásával minél előbb fizessenek elő a „Köztelek Olcsó Könyvtára”-ra. A nép vezetőit, a lelkészeket és tanítókat pedig kérjük, támogassák a vállalat nemes törekvéseit avval, hogy a kisebb gazdák körében is ismertessék és előfizetőket gyűjtsenek a „Köztelek Olcsó Könyvtára”-ra.

A mellélt megrendelési lapot kérjük kivágni és borítékba téve a „Pátria” irodalmi és nyomdai részvénytársaságnak, Budapest, IX., Üllői-ut 25. beküldeni s egyidejűleg postautalványon az előfizetési díjat, 5 koronát.

Alábbi megrendelési lap kivágva, a „Pátria” r.-t.-nak Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám küldendő.

MEGRENDELÉSI LAP.

Alulírott ezennel megrendelem és az egyidejűleg postautalványon beküldött 5 korona összeggel előfizetek az Országos Magyar Gazdasági Egyesület könyvkiadó-vállalata kiadásában megjelent „Köztelek Olcsó Könyvtára” 1909. évi évfolyamára.

Kérem az eddig megjelent füzeteket postafordultával alantli czímre megküldeni.

Olvasható aláírás: .....

Lakóhely: .....

Utolsó posta: .....

Minden gazdaságban
nélkülözhetetlenek. ...

Európaszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű
és legolcsóbb, a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő

„Eredeti Kalmár-rosták”

Évzi újdonságainkról sziveskedjék ingyen árjegyzéket kérni

Kalmár Zs. és Társa, Hódmezővásárhely

különleges terménnytisztító gépgyár és vasöntöde.   Vezérképviselőt.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

Parcellázások jutányos és gyors keresztülvitel. A „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete” üzletmüködési köre kiterjed a parcellázások lebonyolítására és az e célra szülő kölcsönök adására is. Az intézet rendeltetése kizár minden nyereszkezdést, miért is maga parcellázási célokra birtokot nem vásárol, hanem kívánatra elvállalja méltányos munkadíj ellenében a parcellázások teljes (jogi, telekkönyvi és mérnöki) lebonyolítását s e célra megbízottját a helyszínére kiküldi, aki az összes teendőket ellátásáról a helyi kívánalmaknak megfelelően gondoskodik. Parcellázási célokra az intézet előnyös feltételű kölcsönöket engedélyez, melyekre vonatkozólag az igazgatóság (Budapest, V., Géza-utca 2. szám) kívánatra minden felvilágosítást megad. Az intézet működésének előnyei: 1. A lebonyolítás olcsósága. 2. Az intézet nyereségrészesedést nem igényelvén, a vevők ugyanazon az áron kapják a földet, ahogy az eladó eladja. 3. A vevők s az eladók a parcellázás minden gondjától megszabadulnak. 4. Az eladó egyszerre egy összegben megkapja a vételárát. 5. Egyetemleges felelősség nincsen. 6. Az összes költségek előlegeztetnek. Az intézet által engedélyezett kölcsönök főbb előnyei: 1. A járadék utólag fizetendő. 2. Kölcsönök már 300 koronától kezdve adhatnak. 3. Az egyik módozatú kölcsön teljes készpénzzel fizetetik ki. 4. Közjegyzői okirat nem szükséges. csupán az olcsó közjegyzői hitelesítés. 5. A kölcsön az intézet által fel nem mondható.

Mezőgazdasági helyzet.

1909. július 30.

Alsófehér vármegye. A vármegye területén a buza-vetés csak közepes minőségű termést adott. A tengeri a beállott esőzések folytán szépen fejlődött, a szőlők azonban a gyakori jégesőtől sokat szenvedtek, úgy hogy általában közepes termésnél több nem várható. Az állategészségügy kielégítő. A legelők jól állanak, mert a sok esőzés folytán szép fűtermés mutatkozik.

Arad. A napok óta tartó forró időjárás még eddig nem okozott kárt, ha azonban hosszabb ideig tart, a tengeri fejlődését hátráltatja. A buza-termés eredményei helyenként nagyon eltérők.

Baja. Az időjárás meleg és száraz; a zab még aratás alatt van. A buza átlag 100 kilóval kevesebb, mint várták. A tengerinek sürgősen kellene az eső.

Balassagyarmat. Az előbbi nagy esőzések után tikkasztó forrósággal köszöntött be a kánikula; most már egy kiadó eső is kívánatos volna. Aratás javában folyik, ősziek közepén aluli eredménnyel. Árpa jó termést ad s a szem igen jó és szép. Kapások jól állanak, takarmányszükség eddig nincs, szőlő azonban gyenge termést ígér.

Debreczen. Az időjárás tulmeleg, a cséplés fennakadás nélkül folyamaiban van.

Győr. A gabonafélékben mult heti jelentésem óta változás nincsen, az átlagtermés megyénkben buza 4 1/2, rozs 5 1/2, árpa 7 mm. magyar holdankint. A zabarítás folyik, igen jó eredmény várható. A kapások helyenkint mult vasárnap jó esőt kaptak, mindazonáltal újból esőt kívánnak.

Kaposvár. A buza és rozs aratása befejeztetett. Eredmény átlag buzából 8-9 mm., rozsából 8 mm., árpa 6 mm. holdankint. Időjárás forró, az aratási és cséplési munkára kedvező.

Léva. Az időjárás meleg és száraz, nagyon kedvező az aratási munkára. Az árpa aratását befejezték, igen jó termést adott. A buza aratását most kezdték meg, szalméja kevés, de a szeme igen jó.

Miskolcz. Már egy hét óta nem volt egy szem eső sem, a nagy hőség az aratásra kedvező. A termérlagot megállapítani még nem lehet.

Nagybeeskerek. Ma már egész bizonyossággal lehet tudni, hogy az átlagtermés 750 kg. Szin és minőség jó. Minőségi súly átlag 77-8 kg. A kukorica szépen fejlődik. Gazdag termésre van kilátás. A szemképződéshez esőre volna szükség.

Nagykanizsa. A termés elég kedvező, a rozsnál itt-ott látható a gabonafüszög. Az utóbbi napokban beállott nagy forróság miatt a széna s lóhere gyenge s eső kívánatos volna. A szőlő jó termést mutat.

Nagyszében. Az aratás kedvező időben gyorsan halad. A tengerire, répara és sarjura a 44 fokos meleg, száraz idő nagyon rossz, ha nem kapnak a napokban jó kiadó esőt, minden elszárad.

Nagyszentmiklós. Az időjárás tartós melegre fordult. Az aratás vége felé jár. Próbacséplésről még jelentést nem tehetek, de valószínű, hogy a buza 6-8 1/2 q-t ad holdanként. Tavasz árpa 8-9 q-val fizet, helyenkint többel is. A szem is egészséges. Zab kevés lesz.

Nagyvárad. Bihar megyében a cséplés megindult, az eddigi adatok buzában 5 mm-ásán alul mutatnak. A gyenge terméskilátás mellett a cséplésnél még csaldások merülnek fel, mert kevesebb az eredmény, mint amilyent a látszat ígért. A tavaszárpa elég jók. A kapásokra az eső nem ártana, az állandó forróság a kapásokat több helyen bágyasztja.

Nyíregyháza. Erősen meleg, száraz, kissé szeles időben szépen halad a hordás, részben a cséplés. Eddigi cséplések buzában a reméltnél csekélyebb eredményt mutatnak, míg a rozs általában jó. Volt eset, hogy a rozs sulya tuhaladta a buzát. Tavaszárpa szépek, ezekre eső kellene. Szőlőben ugy látszik általában sikerült a peronoszpóra roppant csapását megakasztani.

Nyitra. Az időjárás száraz és meleg. Az aratás nagyban folyik, a cséplési munkálatok is helyi helyeken megkezdődtek. A tengeri levelei összecsugorodtak, a cukorrépa is sanyik a nagy meleg miatt. Csapadékra nagy szükség volna.

Pácesova. A cséplési munkálatok szép időben gyorsan haladnak, buzában az átlag 7-8 mm. holdankint, a tengeri nagyon szép, de egy kiadó esőt kíván.

Sopron. Állandó nagy hőség van. A természet eredmények a megye egyes helyein nagyon változók. A burgonya és a cukorrépa, valamint a takarmányrépa nagyon bő termést ígér. A szőlő igen szépen áll.

Szatmár. Az aratás teljesen be van fejezve, a cséplés is kezdetét vette; az eddigi próbacséplések eredménye buzából 6:20-7 q, rozsából 6:30-6:70 és árpából 6:40-6:80 q kat. holdanként. Tengeri és répa jó termést ígér. Szőlőkben a csemefajfajok peronoszpóra és más betegségektől tönkrementek, a borfajok azonban még tartják magukat.

Temesvár. Az idő szép és kánikulai a meleg. A cséplési hírek 8-9 q átlagos termésről szólnak. A tengeri szépen áll, azonban 8-10 napon belül jó eső kívánatos volna.

Versez. Az aratás csaknem mindenütt befejeződött s a cséplés teljes erővel foly. A minőség általában megfelel az előbbi évek minőségének.

Zalaegerszeg. Az időjárás kedvezőbbre fordult, úgy hogy a mostani száraz melegben az aratási és cséplési munkálatok jól végezhetők.

Zenta. Rekenő a hőség. A kukorica kezd sülni.

NYILTÉR.*)

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

BUDAPESTI

GYAPJUAUKCZIÓKRA,

melyek második sorozata f. évi szeptember hó 22-én veszi kezdetét.

Az aukciókra felküldött és „Gyapjárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények MÁV. összes vonalán tetemes díjkezdvevényben, valamint igyess raktározásban részszülnek.

Bejelentéseket elfogad és minden-nemű felvilágosítással szolgál

Magyar

Általános Hitelbank

Áruosztály-Gyapjárverések

V. ker., Nádor-utca 12. sz.

* E rovatban foglaltakért a szerkesztőség felelősségét nem vállal.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Napljelentés a gabonatözsdeiről.

1909. július 30

Buzában az árak változatlanok maradtak. Elkelt 40,000 q mérsékelt vételkedv mellett.

Ros irányszata változatlan. Ára Budapest paritásában 19.40 korona.

Árpában még nem fejlődött ki az üzlet. Bpest paritásában a takarmányárpa 15.75-16.-K-val fizetik.

Tengeriben az irányzat változatlan. Bpest paritásában 15.70-15.80 koronával fizetik.

Zab 6-árúért 19.50 koronát, új-zabért 16.- koronát fizettek Bpest paritásában.

Bladatott:

Buza. Tiszavideki: 150 mm 80 k. 29 K. 81 f., 200 mm. 79.3 k. 29 K. 47 f., 150 mm. 79 k. 29 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 29 K. 45 f.

Pestvidéki: 150 mm. 80 k. 29 K. 80 f., 300 mm. 80 k. 29 K. 60 f., 100 mm. 79.5 k. 29 K. 60 f., 100 mm. 79 k. 29 K. 65 f., 200 mm. 80 k. 29 K. 65 f., 300 mm. 78.5 k. 29 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 29 K. 65 f., 100 mm. 78.5 k. 29 K. — f., 300 mm. 78.5 k. 29 K. 55 f., 400 mm. 77.5 k. 28 K. 50 f. sárga.

Páncsovai: 5000 mm. 77.5 k. 28 K. 90 f., 3000 mm. 77 k. 28 K. 80 f. aug.

Felsőmagyarországi: 500 mm. 80 k. 29 K. 70 f.

Bánsági: 150 mm. 80 k. 29 K. 65 f., 200 mm. 79 k. 29 K. 45 f., 200 mm. 79.5 k. 29 K. 40 f., 400 mm. 78 k. 29 K. — f., 3000 mm. 78 k. 28 K. 80 f. aug., 500 mm. 77.5 k. 28 K. 80 f., 5000 mm. 77.5 k. 28 K. 80 f. aug., 2000 mm. 77.5 k. 28 K. 80 f., 550 mm. 78 k. 28 K. 80 f., 300 mm. 78 k. 29 K. — f., 200 mm. 77 k. 29 K. — f., 100 mm. 77.8 k. 29 K. — f.

Fehérmegyei: 150 mm. 79 k. 29 K. 70 f., 100 mm. 79 k. 29 K. 30 f., 300 mm. 79 k. 29 K. 60 f., 500 mm. 78.5 k. 29 K. — f., 200 mm. 77.5 k. 29 K. — f.

Szerémségi: 200 mm. 80 k. 29 K. 60 f.

Bácskai: 100 mm. 78 k. 29 K. 10 f., 200 mm. 77 k. 28 K. 70 f.

Dunai: 400 mm. 76.5 k. 28 K. — f., 100 mm. 76 k. 28 K. 40 f., 1100 mm. 75.6 k. 28 K. 80 f.

Szerb: 3000 mm. 79 k. 28 K. 20 f. jul. 29., 2000 mm. 78 k. 28 K. — f. aug. 20., 12,000 mm. 76 k. 27 K. 40 f. aug. érk., 150 mm. 75 k. 26 K. 50 f.

Román: 6000 mm. 82 k. 29 K. 40 f. úszkös, 100 mm. 31 k. 29 K. 10 f., 400 mm. 79.5 k. 29 K. 10 f. aug. 15., 400 mm. 79.5 k. 29 K. — f., 4000 mm. 79.5 k. 29 K. 10 f. aug. 15., 100 mm. 79 k. 20 K. 10 f., 5000 mm. 78 k. 28 K. 30 f. jul. 29.

Ros: 500 mm. 19 K. 50 f. kpf., 200 mm. 19 K. 50 f. kpf., 300 mm. 19 K. 40 f. kpf., 500 mm. 19 K. 40 f. kpf., Lipótváros, 1500 mm. 19 K. 40 f. kpf., 500 mm. 19 K. 45 f. kpf., 100 mm. 19 K. 40 f. kpf., 150 mm. 19 K. 30 f. kpf.

Zab: 100 mm. 16 K. 80 f. kpf., 100 mm. 16 K. 40 f. kpf.

Árpa: 700 mm. 15 K. 50 f. kpf., 200 mm. 15 K. 40 f. kpf., 100 mm. 15 K. 50 f. kpf., 300 mm. 15 K. 45 f. kpf., 200 mm. 15 K. 45 f. kpf.

Réparepze: 100 mm. 25 K. 40 f. kpf., 300 mm. 25 K. 60 f. kpf., 200 mm. 25 K. 50 f. kpf.

Tengeri: 100 mm. 15 K. 70 f. kpf.

Határidőkrak.

(Déli árpa.)

Buza 1909. októberre	27 32 K.
„ 1910. áprilisra	— — — — —
Ros 1908. októberre	19 72 „
„ 1910. áprilisra	— — — — —
Zab 1909. októberre	15 12 „
Tengeri 1909. júliusra	— — — — —
„ augusztusra	15 60 „
„ 1910. májusra	14 08 „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca. 1909. év július hó 30-án. A székesfővárosi vásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott községekbe 105 szekér réti széna, 53 szekér muhar, 21 szekér zsupszalma, 10 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 29 szekér tengeriszár, — szekér egyéb takarmány (lóhere, luczerna, — zabosbukkony, köles stb.), 600 zsák szecska.

A forgalom közepes.

Árak állérekben q-ként a következők: réti széna 700-1000, muhar 720-940, zsupszalm. 70-800, alomszalma 680-740, takarmányszalma —, keve tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbukkony 700-920, lóhere —, luczerna 700-900, köles —, sarju —, szalmacseska 800-900. Összes kociszám 224. Összes súly 168 800 kr.

SZÉKELY SZOVÖGYÁR ÉS HÁZI IPAR-VÁLLALAT, SEPSISZENTGYÖRGYON.

KÜLÖNLÉGSÉG:

Székely kettősdrill lenzsák

legjobb hazai nyersanyagból, tartóssága felülmúlhatatlan, kiválóan alkalmas gazdasági kezelésben.

ELSŐ MAGYAR VITORLAVÁSZON-, LEN- ÉS JUTAÁRUGYÁR, POZSONY.

GYARTMANYOK:

Mindenféle nyers és vízmentes ponyvák. Vízmentes köpenyek. Sátrak. Munkas és hajmöl-tönyök. Nyers- és rugyantazott kendertömlők. Itató- és tüzelvedrek stb. stb.

Megrendelési központ:

Klinger Henrik

BUDAPEST, V., SZABADSÁG-TÉR 11. Minták kívánatra ingyen és bérmentve.

A külföldi gabonapiacról.

Bralla. (Julius 23.) Az időjárás kánikulszerű, száraz, a betakarításhoz igen kedvező. A tengerivetések azonban egy kiadóbb esőt igényelnek. A búzafelhozatalok a lefolyt héten tetemesen emelkedtek, általában mintegy 200-300 vagont hoztak fel, amely búzamennyiség kiváló minőségű. Víz felhozatalokra jelentékenyebb mennyiségben egyelőre nem lehet számítani, mert a víziutak nem kedvezők. A helybeli gabonapiac irányzata a külföldi piacokkal egyetértő eg továbbra is csendes. A piac hangulata ma megjavult és az összes felhozatalok gyorsan vevőre találtak, dacára annak, hogy a tenger felé grativáló kiviteli üzlet egészen csendes. Kiváló minőségű buza azonnali szállításra még mindig 23:60-24:07 korona. Magyarország ből állandó érdekes 6-dés mutat zik a helybeli piac iránt és a felsődunai állomásokon nagyobb mennyiségű buza kelt el magyarországi számlára. 75-76 kg-os rozs augusztus-szeptemberi szállításra 18 ko on. Arpa 13:80 K. Tengeri dunai származású 14:63 K., galfox 14:12 K., csinkvantió 16:52 K. Csikgő. (Julius 24.) Az őszi buza aratása javában folyik és az első jelentékenyebb új-buzaszállítmányok e héten kerültek a nyugati piacokra, úgy hogy a határ-időzítet közelebbi jegy éseiben nagyobb árhanyatlás állott elő. Mai jegyzések: buza szeptemberre 19:43 K. Tengeri szeptemberre 13:41 K.

Buenos-Ayres. (Jul. 22.) Habár a külföldi piacokon az irányzat egyre csökkenő, helybeli árubirtokosok készbuzát még mindig a múlt heti árat követelik. Az új buzavetések fejlődéséről szóló jelentések kedvezőbbek, mint eddig voltak. Az elhajozás volt 53,000 tonna buza (múlt év ugyane hetében 47,000 tonna), tengeri 143,000 (40 000 tonna). A kikötőben levő készletek voltak e héten buzából 40,000 tonna, tengeriből 100,000 tonna, a múlt év ugyanezen időszakában 70,000, illetve 81,000 tonna.

Szeszüzlet.

A szeszüzletben a forgalom e héten élénkebb kereslet mellett kielégítő volt és a szeszárak tartott áron zárultak.

Elkelt finomított szesz adózva nagyban 173:25-174:25 K.-ig, adózatlanul 54:25-55:25 K.-ig helybeli és olcsóbb áron vidéki szeszfinomítóktól.

Részteszesz adózva 171:50 K.-ig, adózatlanul 52:50 K.-ig kelt el felsőmagyarországi vevők által vásárolva. Denaturált szesz tartányokban szállítva olcsóbban, hordókban 43-48:25 K.-ig kelt el kötesre hordóval együtt.

Műszegazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz ab termelő állomás prompt és aug. szállításra 48-49:50 K.-ig és 2:50 K. jegyzesen alól kelt el gyéreb kinálat mellett. Új termelési időszakban szállítva több tétel fix árban és 3 K. jegyzesen alól kelt el.

Béc-ben a kontingens nyersszesz ára élénkebb kereslet mellett szilárd áron zárul és 54:50-55:25 K.-ig került forgalomba.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 50:50-51:50 K.

Budapesti jegyzés

Table with columns for 'nagyban koronákban' and 'Kontingens nyersszesz', 'Finomított szesz adózva', 'Részteszesz adózva', 'Nyersszesz adózva', 'Denaturált szesz'.

Gazdasági áruszükségleti cikkek.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége árusztályának jelentése a „Köztelek” részére.)

Zsiradékok. Lényegesebb változás a zsiradéközlet jellegében a lefolyt héten nem volt észlelhető. Ugy a disznózsír, mint a szalonna árai változatlanul tartottak voltak. A szűkséglet s a forgalom kielégítő volt.

Jegyzések:

Table with columns for 'L. r. fehér forrázott táblaszalonna, friss árú, nagyobb, kocsiakományok vételénél, nehéz minőségű', 'Könnyebb minőségű', 'L. r. perzselt (paraszt) szklonna', 'L. r. pestvárosi disznózsír, nagy hordókban', '100 kg.-ként minden levonás nélkül'.

Liszt érelemény és abrakarmányok.

(A Magyar Mezőgazdák Szövetsége érotakarmány-osztálya jelentése a „Köztelek” részére.)

A fővárosi malmok átlagos búzaliszt jegyzései 100 kg.-ként Budapesten, elegysúly tisztaságként, zsákostul!

Table with columns for 'Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7', 'Ár K.: 47 20 48 40 45 40 44 80 44 - 42 80 40 40 37 80', '7 1/2 7 3/4 8', '32 20 26 - 16 -'

Rozslisták:

Table with columns for 'Szám: O. O/L. I. WR. II. II/B. III.', 'Ár K.: 32 60 31 80 30 80 30 - 28 40 27 60 27 -'

A többi abrakarmánycikkek árai a következők voltak Budapesten zsákul, teljes vagonrakományok vételénél 100 kg.-ként.

Table listing various grain types and prices: 'Finom korpa 1909 júliusi szállításra', 'Goromba', 'Finom korpa 1909 szept.-decz. szállításra', 'Rozskorpa', 'Árpada és árpadercse', 'Derby melasse ab Hatvan v. Pozsony', 'Szárított moslék zsák nélkül', 'Szárított répaszelet', 'Malomkonkoly 1909 júliusi szállításra', 'Budapesti gyári repcepogácsa 1909 júliusi szállításra', 'Budapesti gyári repcepogácsa szept.-máj. szállításra'.

Luiza gözmalom r.-t. jelentése a „Köztelek” részére. Budapest, 1909 július hó 29-én. Netto-árak 50 kg.-ként Budapesten, elegysúly tiszta súlyként, zsákostul. Közleletesség nélkül.

Takarmányliszt:

Table with columns for 'Szám: 0 1 2 3 4 5 6 7', 'Ár K.: 24 30 24 - 23 70 23 30 23 - 22 70 21 80 20 30', '7 1/2 7 3/4 8 Korpa: F. G.', '17 10 14 30 8 50 Ár korona: 6 50 6 50'

Budapesti lóvásár.

1909 július 29.

Fölhajtatott:

Table listing horse auction results: 'Jobb minőségű hátaaló', 'Könnyű kocsi (jukker)', 'Nehéz (hintós)', 'Ígás kocsi (nyugati vér)', 'Ponny', 'Fuvaroslovak', 'Parasztlovak', 'Alárendelt minőség', 'Összesen 6 8 drb', 'Eladatlan maradt 2 8 drb'.

Irányzat: közép. Székesfőváros levágásra vásárolt: 43 db 92-121 koronáig.

Budapesti szurómarhavásár.

1909 július 29.

Árak:

Table listing pig prices: 'Fölhozott: Magyarországól élő borju 402 drb 84-96 kiv. 82', 'Magyarországból élő borju', 'Magyarországból élő bárány', 'Ausztriából élő bárány', 'Galicziából rugott borju', 'Ausztriából élő borju', 'Összesen: 402 drb'.

Eladatlan maradt - drb élő borju, - drb szurott borju, - drb élő bárány, - drb leszurt bárány. Irányzat: élénk, az árak 4-6 fillérrel emelkedtek kg.-kint.

Budapesti vágómarhavásár.

1909 július 29.

Table listing slaughterhouse results: 'Fölhajítás összege: 2615 drb', 'Uj felhajítás', 'Múlt vásárról', 'visszamaradt', 'vessztéglőből szerb', 'Összeg - 2723 drb', 'Eladatlan maradt -', 'Szarmazási hely szerint: Magyar eredeti 1840 drb', 'Magyar tarka 872', 'Magyar bivaly', 'Horvátországi marhák', 'boszniai marhák', 'Összeg - 2723', 'Minőség szerint: Elsőrendű hizott 157 drb', 'Másodrendű 1827', 'Alárendelt minőség 387', 'Növendékmarha 65', 'Bivaly - 287', 'Összeg - 2723 drb', 'Nem szerelt: Bika 191 dr.', 'Ökör 1445', 'Tehén 1087', 'Növendék-bivaly', 'Összeg - 2723 drb'.

Árak

(100 kilogr.-kint élő súlyban minden levonás nélkül fillérekben)

Table with columns for '1909. július 22.', 'I. rendű', 'II. rendű', 'III. rendű', listing prices for 'Magyar hizott ökör', 'Tarka hizott ökör', 'Bosnyák ökör', 'Tehén', 'Bika', 'Növendékmarha', 'Bivaly'.

Irányzat: Kereslet gyenge. Irányzat és árak változatlanok.

Budapesti juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1909 július 26.

Felhajtatott:

Table listing sheep auction results: 'Magyarországból 1283 drb juh - drb kecske', 'Szerbiából - - - - - „bárány” - kecske', 'Összesen - - - - - 1283 drb juh - drb kecske'.

Árak

(kilogrammonként élő súlyban, korona értékben).

Table listing prices for 'Hizott ürű', 'Feljavított juhok', 'Kiverő juhok (anya)', 'Kisorolt kosok', 'Durva szőrű', 'per kg.', 'páronként', '43-54 kor.', '28-35', '33-43', '32-44'.

Irányzat: lanya, az árak gyengébb minőségűeknekél 2-3 fillérrel csökkentek.

Budapest ferencvárosi zárt sertésvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1909 július 29.

Table with columns for 'Heti felhajítás összege', 'Erkezett vagon', 'Erkezett összesen darab', 'Sertés- és vágóhídra elszállított', 'Eladatlan maradt', 'július 23-tól július 29-ig'.

Napi árak fillérben

Table with columns for 'Nap', 'Ureg nébőzpáronként 280-360', 'Páronként 300 kg. felül', 'Páronként 220-300 kg.', 'Könnyű 280 kg.', 'Húsov fajta', '1) jul. 23. július 29.', '2) jul. 23. július 29.', '104-106', '100-108', '128-144', '132-148', '136-148', '138-147', '134-148', '134-148'.

1) Az árak élő súlyban levonás nélkül értendők. 2) Az árak élő súlyban páronként 45 kg. élő súly és 40% levonással, kilogrammokban értendők. Irányzat: a vásár élénk, az árak változatlanok.

Kimutatás a ragadós állapotbetegségek elterjedéséről.

1909 július 28-án.

Table with columns for 'A betegség neve', 'Fertőzve volt', 'Mult heti állapot', 'Mult évi állapot', 'K. U.', 'K. U.', 'K. U.', 'Lépfene', 'Vesztség', 'Takonykór', 'Száj- és körömfájás', 'Juhhimlő', 'Ivarsz. hóly. kiütés', 'Tenyészbenáság', 'Rühkór', 'Sertésorbáncz', 'Bivalyvész', 'Sertésvész'.

Ausztriában 1909. év július hó 21-én fertőzve volt: vesztséggel 32 k 33 u, takonykórral 23 k 28 u, rag. száj-és körömfájással 2 k 35 u, sertésvészszel 194 k 587 u.

Németországban 1909. év július 14-én fertőzve volt: takonykórral 21 k 21 u, rag. száj-és körömfájással 0 k 0 u, sertésv. 1266 k 1615 u, rag. tüdőlobbal 1 k 1 u.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete kőbányai sertéshizláló telepeinek jelentése a „Köztelek” részére.

(Az árak kőbányai szokás szerint 45 kg. étet 4 2/3% levonással vevő javára értendő.)

Óreg nehéz	(páronként 400 kg. feűl)	fillérig
Óreg közép	300-400	"
Fiatalkorú nehéz	320 kg. feűl suly	140-142 "
" " " " " " " "	250-300 kg.	142-144 "
Fiatalkorú könnyű	350 kg.-ig	fillérig
Szerbiai nehéz	280 kg. feűl	"
" " " " " " " "	251-300 kg.-ig	"
" " " " " " " "	közép	240-280 kg.
" " " " " " " "	könnyű	240 kg. terjedő sulyban

Árak elősúlyban kilogrammonként 4 2/3% engedmény
A hizottsertészet csendes.

Soványsertés-árak.

(Kredeti tudósítás Uri Rezső sertésbizományos VIII. ker., Népszínház-utca 22., a „Köztelek” részére.)

1909 július 28.

Sertésveszen átment	60-100	140-132
" " " " " " " "	100-120	132-128
" " " " " " " "	120-160	128-116
" " " " " " " "	160-200	116-114
Sertésveszen át nem ment	60-100	110-108
" " " " " " " "	100-120	108-110
" " " " " " " "	120-160	110-110
" " " " " " " "	160-200	110-108

Irányszat: változatlan.

Bécsi juhvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1909 július 29.

Magyarországból	1287	Angol husos ürök	60-84
Galicziából	—	Kisör. hiz. ürök	—
Oszták tartományokból	—	Gyapjas	48-58
" " " " " " " "	—	Középm. hizott ürök	—
" " " " " " " "	—	Nyírott juh	—
Összesen	1287		

(Az árak kg.-ként fillérekben, elősúlyban fogyasztási adó nélkül értendő.)
Irányszat: szilárd, mult heti árak változatlanok.

Bécsi szurómarhavasár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1909 július 29.

Magyarországból élő borjú	72 db	112-120	72-110
" " " " " " " "	leölt	570	130-140 94-120
Ausztriából élő borjú	1467	112-120	72-110
" " " " " " " "	leölt	1817	130-140 94-120
Magyarországból leölt bárány	35	14-34	K. párja
" " " " " " " "	élő	68	14-34 K. párja
Ausztriából leölt bárány	—	14-34	K. párja
" " " " " " " "	élő	—	14-34 K. párja
Magyarországból leölt sertés	33	120-140	zsirsert.
Ausztriából leölt sertés	873	128-154	hussert.
Magyarországból leölt juh	1	80-108	—
Ausztriából leölt juh	132	80-108	—

Összesen: 5048 drb

Irányszat: szilárd, az árak az egész vonalon változatlan. Juh és bárány keresetlen.

Bécsi sertésvásár.

(Kredeti jelentés a „Köztelek” részére.)

1909 július 27.

Magyarországból	1200
Magyarországból	9233
Galicziából	3719
Oszt. tartományokból	61
Olaszországból	—
Összesen	13673

Riadatlan maradt: 1185

Árak: (kilogrammonként elősúlyban fogyasztási adó nélkül, fillérekben.)

Közrendű magyar zsirsertés	123-128 kiv.
Középsertés	108-120
Óreg sertés	102-118
Könnyű és szedett sertés	98-106
Szidó (lengyel, erdélyi)	96-128 kiv. 132

Irányszat: lanya, prima zsirsertés 3 fillér, többi minőség 4 fillérrel olcsóbb. Hussertés prima minőség ára változatlan, többi minőség 2-4 fillérrel olcsóbb.

Ingtatlanok árverése (20,000 korona becsértéken felül).

Kivonat a hivatalos lapból.

Aug. 5.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Hegyei Miksa	439736
Aug. 9.	Zombori kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Lesták Ödön	94562
Aug. 11.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság	60000
Aug. 16.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Tarnóczy Vladimír	180444
Aug. 16.	Köszvényi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Régeni Ferencz	111891
Aug. 17.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Rosenberg Zsigmondné	172440
Aug. 18.	Köszvényi kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Régeni Ferencz	111000
Aug. 21.	Apatini kir. jbiróság	a tkvi ha-özü. Czvetkovits tóság P. dr.-né	47708
Aug. 23.	Szécsényi kir. jbiróság	a tkvi ha-özü. Ivánka	165000
Aug. 23.	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha-tóság Fülöp Ferencz	58784
Aug. 23.	Sárvári kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Festetics Andor gróf	57000
Aug. 23.	Szerencsi kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Nagy Gedeon	138488
Aug. 23.	Sziráki kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Krónits István	120539
Aug. 24.	Mezőturi kir. jbiróság	a tkvi ha-özü. Lippe Vilmosné	110000
Szept. 15.	Ógyallai kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Miklós gróf	470806
Szept. 16.	Mezőcsáti kir. jbiróság	a tkvi ha-tóság Sztáray Taszilóné és társai	60335
Okt. 2.	Nagyvárad kir. tvszék	a tkvi ha-tóság vb. Farkas László csödtömege	47223

Szerkesztői üzenetek.

D. M. Diszel. Önnek véleményünk szerint az 1908. aug. 11-én kelt 52798. számú kereskedelemügyi miniszteri rendelet értelmében a cseplőmunkásokat tényleg nem az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségpénztárnál, hanem a Kerületi Munkásbiztosító Pénztárnál kell biztosítani, még pedig azért, mert iparigazolványt váltott és ezzel a tényre már elismerte, hogy mások terményeinek pénzért, vagy természetben adandó részért való cseplésével iparszerűen foglalkozik. Az Ön esetére tehát nem áll az, amit lapunk f. évi 51. számában megírtunk, mert az iparigazolvány váltása, mint már fentebb említettük, az iparszerűséget megállapítja. A zalaegerszegi munkásbiztosító pénztár megküldött körlevele megfelel az adott esetnek, de nem felel meg a miniszteri rendeletnek, mert a körlevél szövegéből szintén hiányzik a „főképpen” szó. Ez mindenesetre félreértésre ad okot és félrevezeti a jöhiszemléket, de az Ön esetében az iparigazolvány az irányadó.

Sz. Gy. Apa. A szatmári főkapitány határozata helyes és megfelel az 1907. évi XIX. t.-cz. i. §-ának. Eszerint a felelbezés nem hiszünk, hogy sikerre vezessen, ez egyébként Szatmár város tanácsához adandó be és nem a járásbíróhoz. Megjegyezzük még, hogy a törvény világos intézkedése értelmében a bejelentési kötelezettség kiterjed a levélben felsorolt napszámában dolgozó munkásokra is, akiknek napszámja napi 8 koronánál kevesebb.

B. A. Ha a kertészt havi fizetéssel alkalmazta, akkor véleményünk szerint az sem cselédnek, sem gazdatisztnak nem lévén tekinthető, 6 heti felmondáshoz van joga a kereskedelmi törvény analógiájára. Birói gyakorlatunk ebben a kérdésben nincs kialakulva és nem lehetetlen, hogy a hatóságok a kertészt cselédnek fogják minősíteni. Az esetben, ha az illetőnek cselédkönyve van, feltétlenül cseléd is és ekkor a felmondás tekintetében a cseléd törvény az irányadó.

K. K. Barcs. A cég a fedéllemezekért akkor felelős, ha a felelősséget szerződéssel vállalta. A jégverés nem vis major.

E. E. Világos-pusztá. A mezőrendőri törvény az irányadó. Megfizetni a tyukok által okozott kárt csak jog-

erős marasztaló ítéletek alapján lehet. Ahhoz nincs joga, hogy azt a cselédek béréből egyszerűen levonja, annál inkább, mert nem tudjuk elszépleni, hogyan állapíthatná meg, hogy kinek a tyusja me nyi kárt csinált. Tessék a mezőrendőri törvény alapján eljárni és a baromfit behajtani, vagy pedig, ha ez nehezségebe ütközik, lefővetni, mert ehhez joga van.

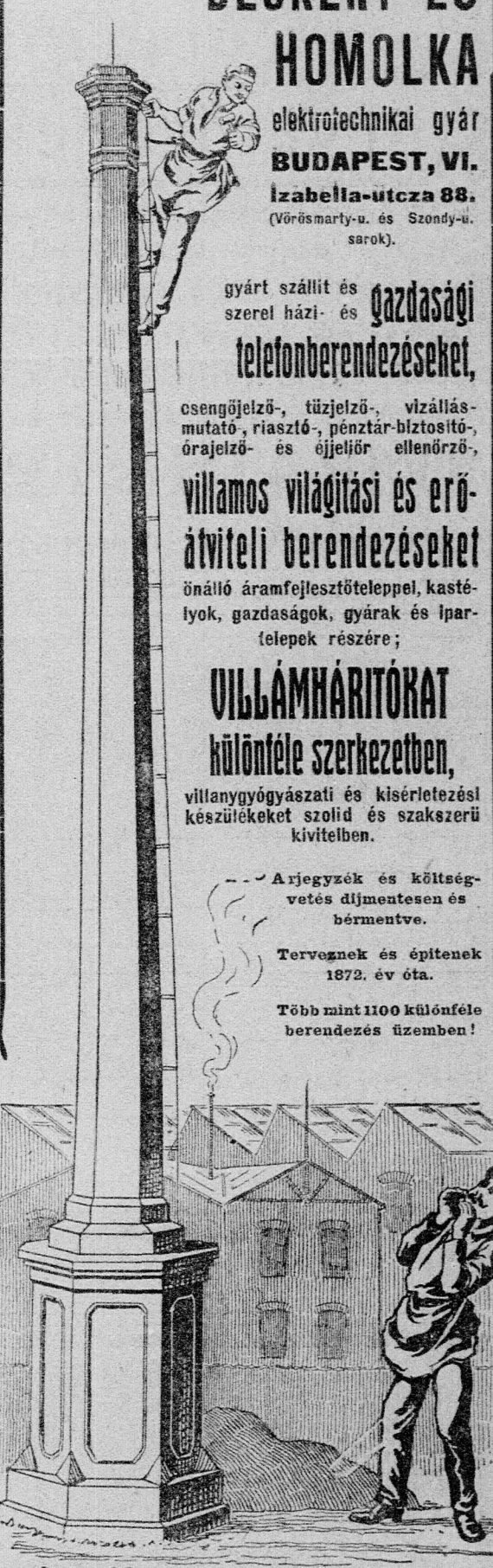
W. A. Farkasfalva. Névtelen levélre nem válaszolunk. Teljes névaláirással ismétlje a kérdést.
Intézőség Kisbaáb. A mezőhegyesi gépszántási verseny programja nem változott. Ugy lesz, amint a Köztelek elén hetek óta közölve van.

DECKERT ÉS HOMOLKA
elektrotechnikai gyár
BUDAPEST, VI. Izabella-utca 88.
(Vörösmarty-u. és Szendy-u. sarok).

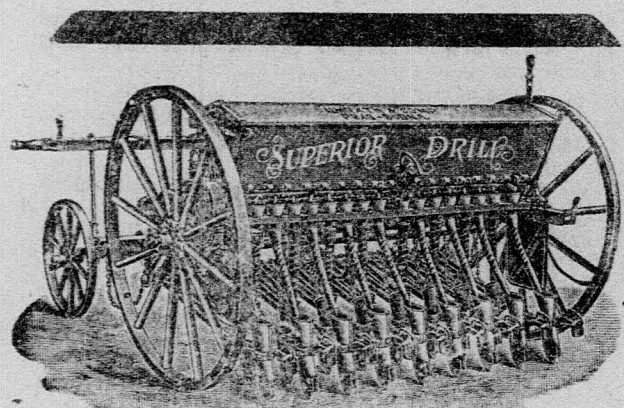
gyárt szállít és szerel házi- és gazdasági telefonberendezéseket, csengőjelző-, tűzjelző-, villásmutató-, riasztó-, pénztár-biztosító-, órajelző- és éjjelőr ellenőrző-, villamos világítási és erőátviteli berendezéseket önálló áramfejlesztőteleppel, kastélyok, gazdaságok, gyárak és ipartelek részére;

VILLAMHÁRÍTÓKAT
különböző szerkezetben,
villanygyógyászati és kísérletezési készülékeket szolid és szakszerű kivitelben.

Arjegyek és költségvetés díjmentesen és bérmentve.
Terveznek és építenek 1872. év óta.
Több mint 1100 különféle berendezés üzemben!

A legtökéletesebb és legszebb világítás a „Sirius-léggáz” és „Elster-Brikett” teljesen veszélytelen és a világítási berendezés hatósági engedélyhez NINCS kötve. Magánberendezések és központi telepek. ♦♦♦ Költségvetés és terv díjtalan. ♦♦♦ Modern csillárok nagy választékban.
DITTRICH és KOMLÓS okl. mérnökök Budapest, V., Nádor-u. 2.

Superior Sorvetőgépek

—!!! Legjobb tolókerékrendszer !!!—

!!! Tessék közelebbi leírást kérni !!!

Finom-, szántás-, csukló- és rétboronák.

Egy- és többvasu ekék.

Háromtagu és egytagu hengerek.

Triórók. Mütrágyaszórók.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzszékek 12 HP.-ig. — Ipari mozdonyok 200 HP.-ig.

MAGYAR KÖZLEKESÉSI TÁRSASÁG

LEVEL

1909. július 31.

Utasné: *Magyar Zoltán*

Utazás: *...*

Ár: *...*

...

SZASZ GÖMBGŐTHAI FÜLÖP HERCEG
PUSZTAVACSI FŐNTEZŐSÉGE.

FOGAK

4 koronától szápadlás nélkül. Gyökéreltávolítás felesleges. Aranykoronák és hidak. Vidékiek 24 óra alatt kielégíttetnek. Földművelők és gazdászok árkedvezményben részesülnek.

DALMA REZSŐ

FOGASZATI MŰTERME
Váci-körút 4. 3415 Fogad egész nap.

fényfesték
minden ezélra.

A LEGJOBBNAK ELISMERT

:: RÉGI GYÁRTMÁNY ::

Prospektust, mintamázolatot és bármely felvilágosítást ad érdeklődőknek

LUTZ EDE ÉS TÁRSA

FESTÉKGYÁR

BUDAPEST, VII., ÖRNAGY-UTCZA 4.

Minden növénynél nagyobb termés, jobb minőség és ezáltal **nagyobb bevétel** érhető el, ha kálissal trágyázunk. Számtalan kísérlet által lett bebizonyítva, hogy a

KÁLI

mint növénytápanyag nélkülözhetetlen, hogy a trágyázás eredményteljen járjon. — Az összes gazdasági szaktételek kijelentése szerint ezen növénytápanyagtól függ a termés nagysága, amely tápanyag legkisebb mennyiségben van a talajban. Mindenki tehát saját magát károsítja meg, ha csak egyoldalúan trágyáz és a **kálisókat** figyelmen kívül hagyja. A kálisók okszerű alkalmazásáról szóló szakmunkákat, részletes eljárásra vonatkozó utasításokat és trágyázási eredményeket az érdeklődőknek díjtalanul bocsájt rendelkezésre a **Kálisindikátus mezőgazdasági tájékoztató irodája** Budapest, VIII., Üllői-ut 36.

Nincs többé büz!

A Bonodor folyadék a legbiztosabb árnyékszék szagát hosszabb időre rögtön eltávolítja. **Elegysúlyu 5 kg. csomag bérmentve 7.50 K.** (Elegendő egy évre.) **1 kg. próbacsomag 2.50 K. csomagolással, szállítás nélkül.** A Bonodor por vízelék azonnali szagtalanítására kitűnő szer. 5 kilós postacsomag bérmentve 7 K., 1 kilós próbacsomag 2 K. csomagolással, szállítás nélkül. Szétküldés készpénzért vagy utánvétellel. Számos elismerőlevél.

Vezérképviselő: 3324

FODOR FERENCZ

Budapest, VIII., Kisfaludy-utca 40/H.

Sertésstenyésztők

figyelmébe ajánljuk: **A sertés Magyarországon**
Írta: Eneszl DORNER BÉLA.
Ára 7.20 korona.

A sertéshizlalás.
Különös tekintettel a sertésvészre. Írta: Bäcker György.
Ára 2 korona.

A sertés javítása és hizlalása. Írta: Ruffy Pál.
Ára 2 korona.

Megrendelhetők a „PÁTRIA” r.-társ. gazdasági szakkönyvkereskedésében BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

Gőzeke-, magánjáró-, cséplőgép- és minden másnemű

géprészeket

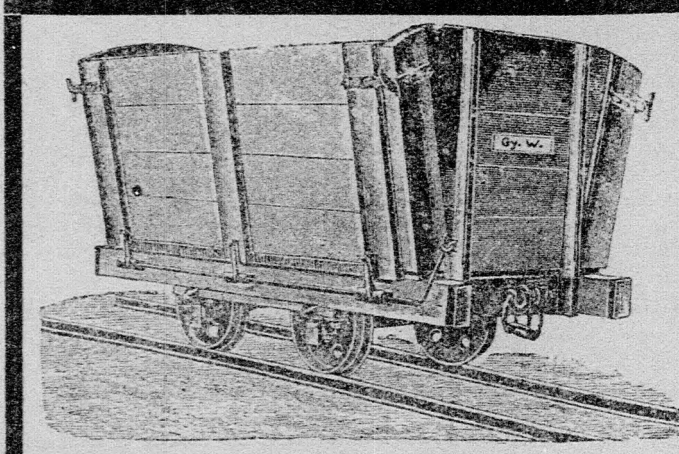
u.m. ekefejeket, kerékagyakat, vetősúlyokat, dobsineket stb. stb.

acélöntvényből

és közönséges vasöntvényből szállít legjobban minőségben

GUGLER és FORRAY

BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 162. SZÁM.

Magyar Waggon- és Gépgyár Részvénytársaság

Keskenyvágányu Vasutosztály GYŐR.

Erdei-, gazdasági- és ipari vasutak.

Sinek, Hordozható vágányok, váltók, fordítókorongok, keskenyvágányu kocsik, kerékpárok és mozdonyok új és használt állapotban.

Eladás és bérlet!

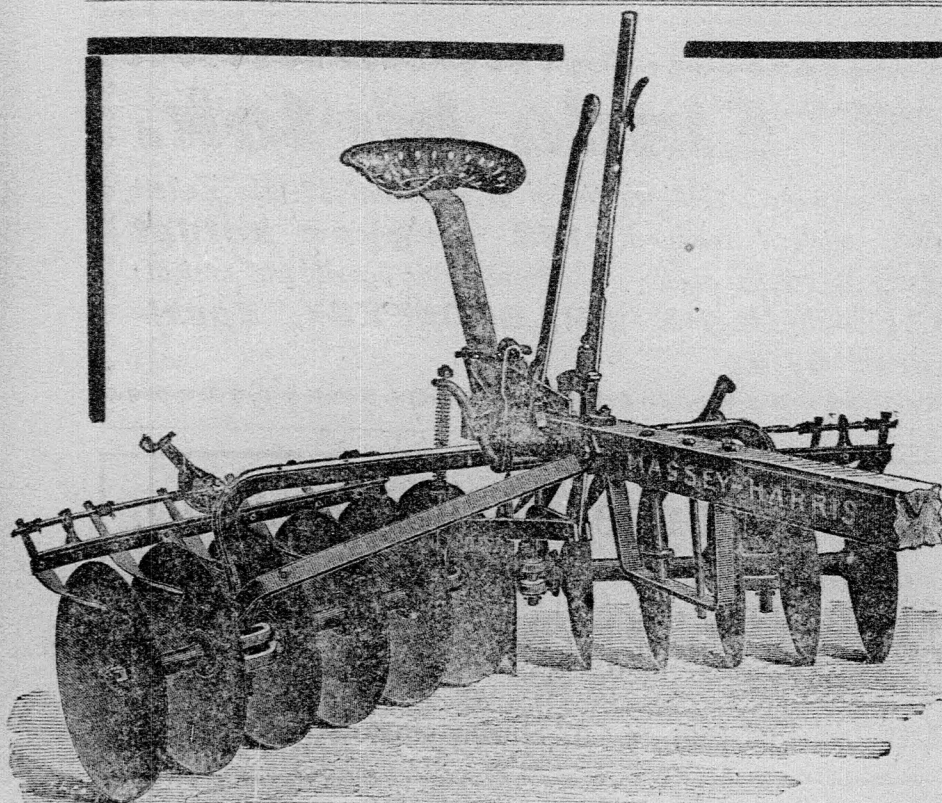
Állandóan nagy raktár!

...nél nagyobb termés,
...nőség és ezáltal
...b bevétel
...kkal trágyázunk. Számtalan
...tt bebizonyítva, hogy a

ÁLI

...nélkülözhetetlen, hogy a
...yel járjon. — Az összes
...lyek kijelentése szerint ezen
...gg a termés nagysága, amely
...mennyiségben van a talajban,
...t saját magát káros-
...sak egyoldaluan
...gyáz és a

Isókat
...A káliók okszerű alkalm-
...unkákat, részletes eljárásra
...ások és trágyázással erd-
...lődőknek díjtalanul bocsájt
...kezesre a
**tus mezőgazda-
...oztató irodája**
VIII, Üllői-ut 36.

LEGUJABB RENDSZERŰ AMERIKAI

tárcsásboronák.

Egyszerű tartós szerkezet!

Kiváló aczélananyag!

Felvilágosítással és árajánlattal szívesen szolgál

**A Magyar Királyi Államvasutak
Gépgyárának Vezérügynöksége,
Budapest, V., Váci-körut 32. sz.**

Öbbé büz!

...éka legbüzösebb árnyékszék
...e rögtön eltávolítja. **Elegy-
...ag** bérmentve 7.50 K.
...1 kg. próbacsomag
...ással, szállítás nélkül.
...zeldék azonnali szag-
...nő szer. 5 kilós posta-
...7 K., 1 kilós próbacsomag
...szállítás nélkül. Szétküldés
...vétél. Számos elismerőlevél.
...rképviseelő: 3324

FERENCZ
Kisfaludy-utca 40/H.

...plógép- és minden
...másnemű

eket

...kagyakat,
...ineket stb. stb.

...ből
...t legjobb minőségben

DRAY
162. SZÁM.

...zvénytársaság
...YÖR.

vasutak.

...hált állapotban.
...gy raktár!

Eladó. A pankotai uradalomban, Pankotán,
Arad vármegyében, a gazdaság legnagyobb
részének bérbeadása folytán

100 drb ökörszekér és 100 drb eke

szabadkézből eladó. Ugy a szekerek mint az ekék
használható jó karban vannak. Bővebb felvilágosítással
szolgál az uradalmi felügyelőség, Pankotán. 3645

|| BÉRLEVELEK ||

(Szegődségi levelek) dbja ... 5 fill.

SZEGŐDSÉGI RÖNYVECSKÉR

darabja ... 10 fill.

Az új cselédtörvény alapján összeállítva. — Az 1908.
nov. 1-én életbelépett cselédtörvények kivonatával.

ELBOCSÁJTÓ BIZONYÍTVÁNY

darabja ... 2 fill.

SZEGŐDSÉGI FŐKÖNYV

25 ives darabja ... 2.50 kor.

50 ives darabja ... 4.— kor.

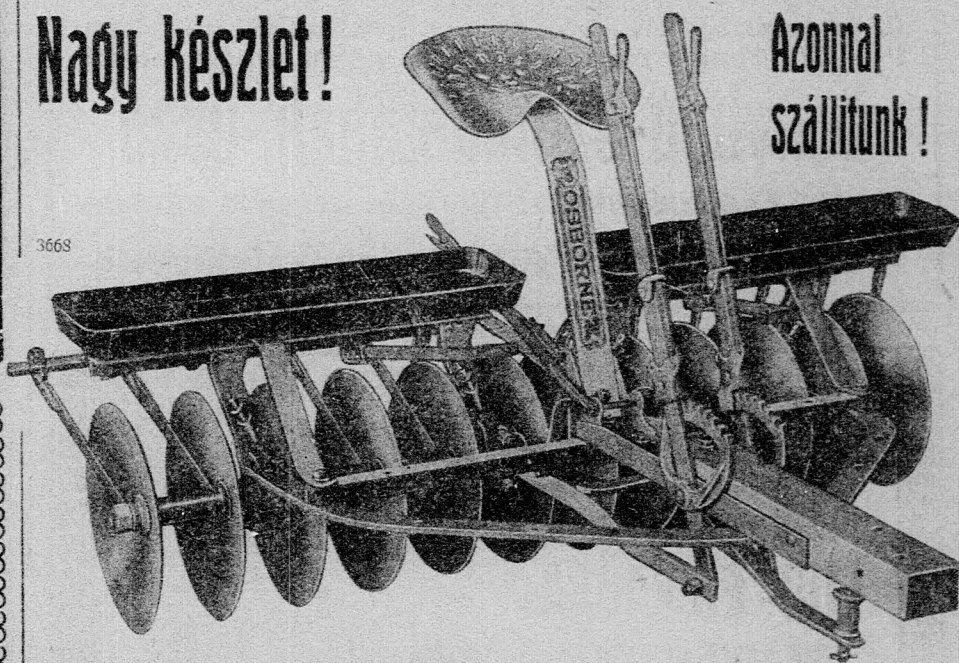
100 ives darabja ... 7.— kor.

A fentieket állandóan raktáron tartjuk s azokból
bármilyen mennyiséggel azonnal szolgálhatunk.

„PÁTRIA” irod. vállalat és nyomda i
r.-t. Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

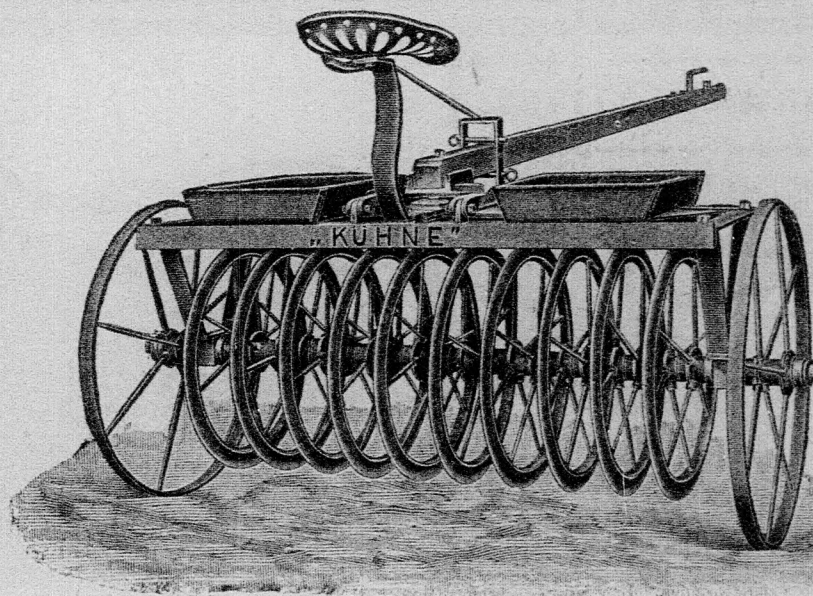
Nagy készlet!

Azonnal
szállítunk!

Campbell- rendszerű, talajmiveléshez szükséges tárcsásboronák és talajtömörítőket szállít „Kühne” mezőgazdasági gépgyár részvénytársaság ... || MOSONBAN.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Birtok kerestetik

közel vasúthoz, 2000 holdig, jó gazdaság, megfelelő épületekkel és urilakkal, készpénzfizetés mellett.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12-85.

3101

Telefon 12-85.

Egy 20 HW. fekvőgőzgép,

amely alig egy év óta van üzemben, teljesen jó karban, üzem-nagyobbítás végett **eladó**. Ugyancsak eladó egy

8 HW. lokomobil,

három év óta üzemben. Értekezhetni a „Kristály“ gőzmosó és vegytisztítógyárban Miskolcson, ahol a gépek (a fekvő üzemben) megtekinthetők. 3685

Gróf Apponyi Géza högyészi uradalmában 34 db 1 $\frac{1}{2}$ -2 $\frac{1}{2}$ éves részben felüzekedett számféletti

bonyhád-szimmentháli üsző

eladó. Érdeklődőknek felvilágosítással szolgál

Hoffmann Gyula, jószágfelügyelő.

3655

MEGJELENT

HREBLAY EMIL

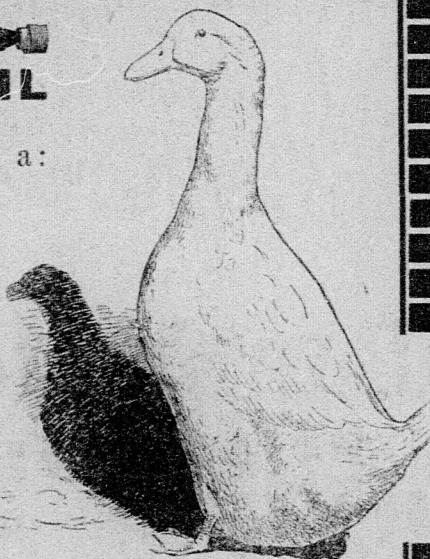
m. kir. gazdasági felügyelő

legujabb munkája a:

LUD- ÉS KACSA-TENYÉSZTÉS

11-ik teljesen átdolgozott és bővített kiadása, 68 ábrával ellátva. Ezen 200 oldalra terjedő mű bolti ára 5 korona.

„Patria“ r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

Eladó birtok.

Heves megyében, törvényhatósági ut és vasúti állomás mellett fekvő, teljesen felszerelt, **140 magyar holdat fekvő birtok** eladó. — Bővebb felvilágosítással szolgál: **SZEDENIK PÉTER, BUDAPEST, Váci-körut 57/a.** 3643

Birtok bérbeadó vagy eladó.

Borsod megyében, Mezőcsátón (vasut, posta, távirda, telefon, főszoigabiróság, járásbiróság, adóhivatal és telekkönyvi hatóság helyben) várostól 15 percnyire fekvő 408 magyar holdas birtok egy tagban (fele szántó, negyede rét, negyede legelő) nyolcannan épülő gazdasági épületekkel azonnali átvételre bérbeadó vagy eladó. Évi bér 24 korona, eladási ár 450 korona magyar holdanként. Bővebbet a tulajdonosnál

Török Leó Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám, I. em.

Boroshordók

kaphatók nagy választékban

ZERKOWITZ ALBERT czégnél

NAGYKANIZSÁN.

3624

Mindenféle

gazdasági kötéláru

nem gyári munka

istráng, kötőfék, marhakötél, rudaló, kender és kőcz (csepű), mindenféle háló és heveder (gurtni),

kévekötő,

zsák, borzszak és ponyva

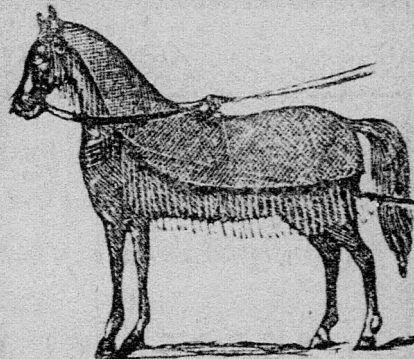
dohány- és szakszineg legjobb minőségben, legolcsóbb árban a 25 év óta fennálló

Bleier és Weisz kötélgártó czégnél,

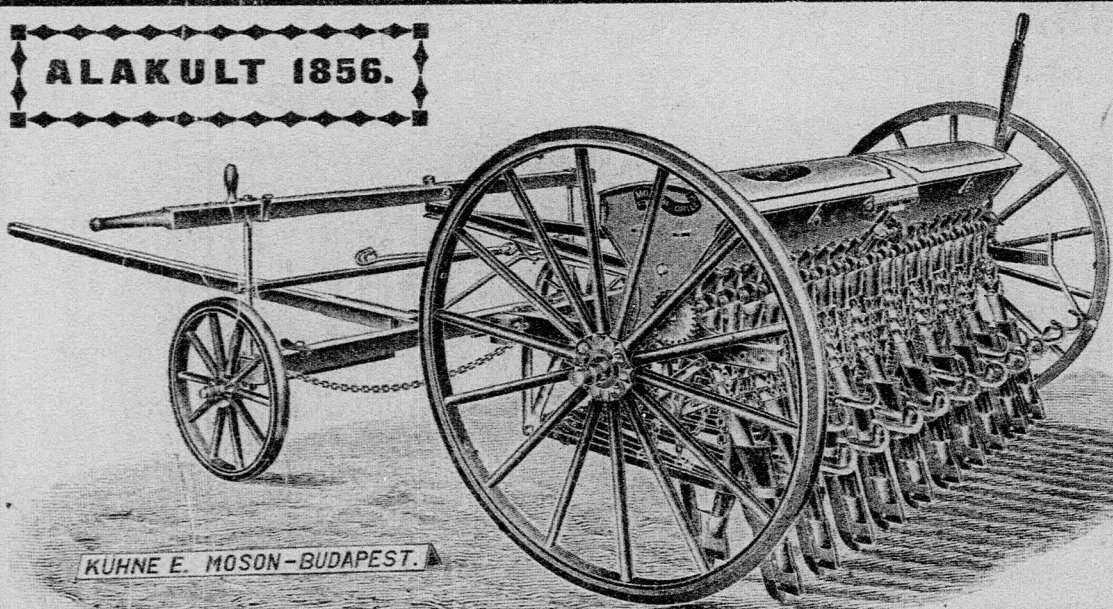
Budapest, VII., Károly-körut 7. sz. szerezhető be.

Sürgőnyozim: „Kötélgártók“.

Telefonszám: 18-67.

ALAKULT 1856.

KUHNE E. MOSON-BUDAPEST.

„KUHNE“ mezőgazdasági gépgyár r.-t. **MOSONBAN**

elismert gondos kivitelben szállít:

Egy- és többvasú ACZÉLERÉKET,

Tárcsásboronákat és talajtömörítőket,

Szabadalmazott „Pannonia“ és „Mosoni Drill“ tolókerekű sorvetőgépeket.

Rostákat és trieuróket. Borsajtókat.

Főraktár: BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 57/a.

Fiókraktárak: DEBRECZEN és TEMESVÁR.

tok.

állomás mellett
holdat
tással szolgál:
T. Váci-

3643

eladó.

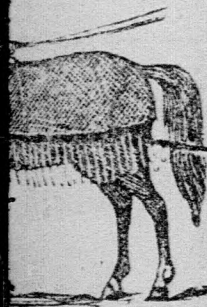
n. főszozabiróság,
ostól 15 percznyire
gyede rét, negyede
re bérbeadó vagy
idanként. Bővebbet

l. szám, I. em.

lók

ban
T. czégnél

3624

ponyva

a 25 év óta fennálló
czégnél,
szerezhető be.
telefonszám: 18-67.

MOSONBAN

ben szállít:

ELERÉKET,

ajtómörítöket,

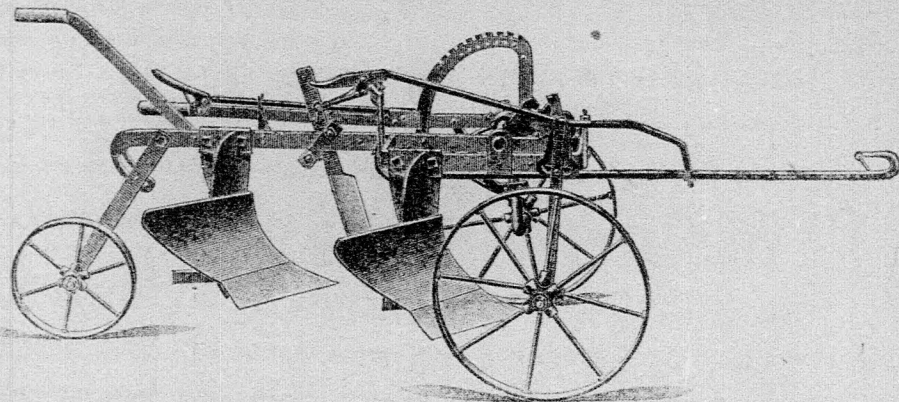
„Mosoni Drill“
tö gépeket.

Borsajtökat.

ZI-KÖRUT 57/a.
S TEMESVÁR.

RESICZAI ACZÉLEKÉK

Kitünö szerkezet. Kiváló aczélanyag.
Kevés vonóerö jellemzik a resiczai
talajmüvelö-eszközöket.

Árjegyzékkel, legolcsóbb árajánlattal szivesen szolgálunk.
Sziveskedjék ekéinket vásárolni.

MAGYAR GYÁRTMÁNY.

Magyar szabad.: 41461. sz.
Orosz szabad.: 13184. sz.

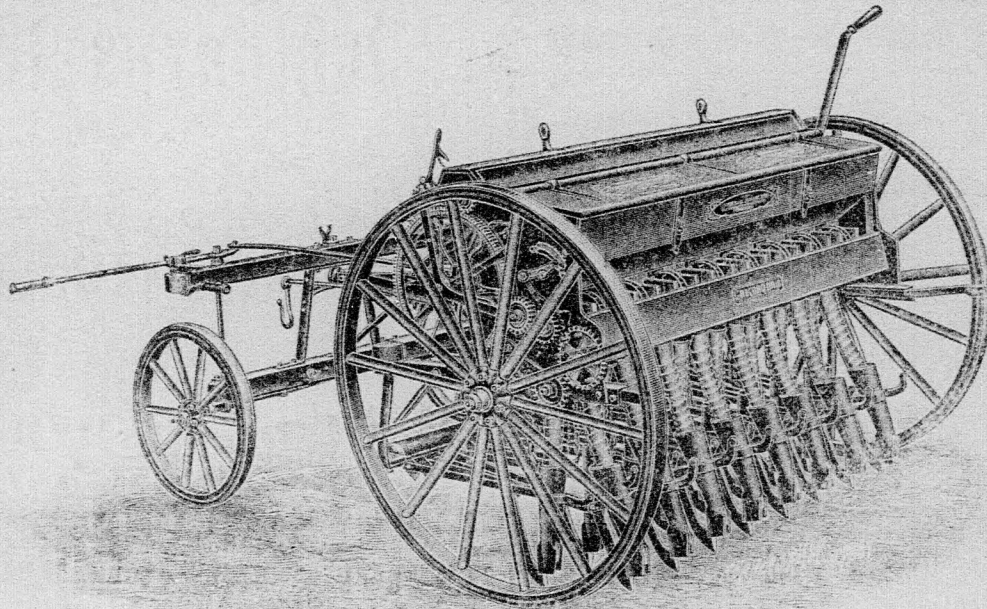
Osztrák szabad.: 24190. és 36532. sz.
Német szabad.: 171497. és 197235. sz.

„REKORD II.“

szab. sorvetögépe

a losonezi mezögazdasági gépgyár gyártmánya
sorba vet - sorba trágyáz.

A sorbafrágyázás
bámulatos termés-
többletet eredményez

A sorbafrágyázás által
kb. 50% mütrágya-
megtakarítás érhető el

Könnnyü súlyu és sokoldaluan használható vetögépe.

Minden látszólagosan hasonló külföldi gyártmányt felülmul.

Uradalmaknak szivesen küldjük próbára gépeinket.

Bővebb felvilágositással és árjegyzékkel szivesen szolgálunk.

**A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK
GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE,
BUDAPEST, V., Váci-körut 32.**

76—77 kg.-os hektoliter-súlyu, szépen fejlett, teljesen beérett

nyiri „kolostor“ és nyiri vetőrozsa

kerül eladásra, míg a készlet tart tornyospálczai gazdaságomban. Megrendelések **Reizman Herman** gazdaságainak központi irodája **Kisvárdá** ezimre küldendők. 3662

Párisi világiállítás „Grand Prix“ 1900.

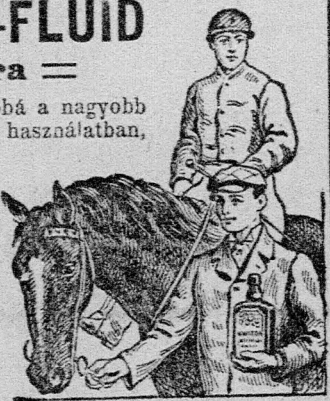
KWIZDA-féle RESTITUTIONS-FLUID

= mosóvíz lovak számára =

Egy üveg ára K 280. Az udvari istállóban, továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóban több mint 40 év óta használatban, nagyobb strapák előtt és után való erősítésre és erögyűjtésre, az inak merevségénél stb. képe-iti a lovat a legnagyobb munkabírásra a trainingban.

KWIZDA-féle restitutions-fluid

elnevezés, vignetta és csomagolás védve, csak a mellékelt védjeggyel valódi. Főraktár: Török József győszertára, Bpest, Király-u. 12. és Andrássy-ut 26.

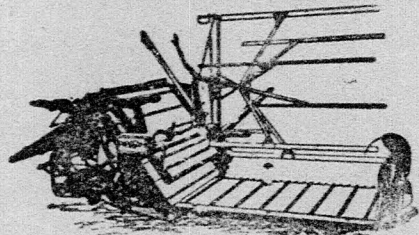

Eladó 122 hold szántó

dohányengedéllyel, 60 hold lóherével, tanyával Szatmár mellett **Mikolában**, vasútállomástól 10 perc. 1200 ölével 200 forintért. Instructio, takarmányjóság, egyezségileg átvehető. Tíz százalék fizetendő vételkor, 24.000 kor. törlesztéses kölcsön átveendő, hátralék 1 év múlva 5 százalékkal fizetendő. Tőzomszéd 100 és 100 holdas birtokkal kiegészíthető. Fialat erdő, legelő, 19 hold 180 forintjával szintén eladó. **Dr. Kérészy Sándor, Sárospatak.** 3667

Azon mélyen tisztelt gazdák, kik **fűkaszázó** és **kévekötő aratógépeket** óhajtanak vásárolni, **saját** érdekükben kérjenek prospektust

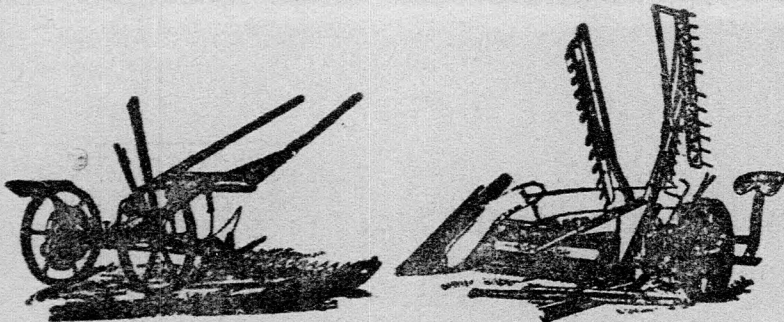
MASSEY-HARRIS

kévekötő,

MASSEY-HARRIS

MASSEY-HARRIS

fűkaszázó,

aratógépről.

Kartellen kívül!

Massey-Harris Company, Toronto,

északamerikai fűkaszázó- és aratógépgyár.

A világ leghatékonyabb gyártmánya!!

Vezér-képviselő: **KORNSTEIN GYULA SANDOR** — BUDAPEST, — V., Alkotmány-utca 23.

Utazók és ügynökök uton nincsenek.

Közvetlen kérdézősködések kéretnek.

Az évi szénagyűjtők, talajmívelő gépek stb. és gazdasági eszközök.

SERTÉSTENYÉSZTŐK ÉS SERTÉSHIZLALÓK FIGYELMÉBE!

A **Fattinger-féle LUCULLUS** nevű vértakarmány sertések részére.

Bármilyen takarmánnyal vegyítve, úgy malaezoknál, mint sülőknel, továbbá hízó sertéseknél kitünően bevált.

A sertések fejlődését és csontképződését elősegíti, a hizalást bámulatosan fokozza és az eddigénél jóval nagyobb és gyorsabb súlyszaporulatot eredményez, úgy, hogy a legjobb és leggazdaságosabb értakarmánynak bizonyult.

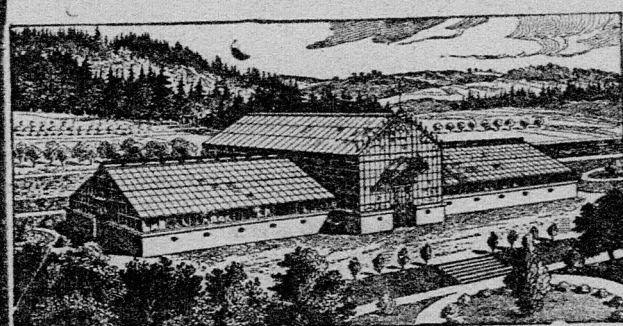
Erre számos nagytenyésztő és nagyhizláló, kik a Lucullust már hosszabb idő óta nagy mennyiségben használják, tanúságot tehetnek.

Érdeklődőknek készséggel és díjtalanul ad felvilágosítást és megrendelést elfogad:

Lemberger, Schön és Szász Bauer B. Gyula sertésbizományos sertés-hizlálók **Baja.** Budapest, VIII., Rákóczi-ut 73. Telefon 79-41.

FATTINGER és TÁRSA Takarmánygyár **FATTINGER és TÁRSA** Takarmánygyár magyarországi fióktelepe. magyarországi képviselője.

Melhorn Oszkár R. Schweinsburg.

Legelső különleges

gyár: Pálmaházak, télkertetek, meleg- és hidegházak és bármely növényházak építésére, központi fűtések berendezésére legújabb szerkezetben és kiváló díszes kivitelben.

Magyarországi vezérképviselő:

Általános üzem- és ipari gépgyár

Budapest, V., Váci-ut 26 sz.

Kogler és Roszner

Bármilyen felvilágosítással, tervrajzokkal és költségtervezetekkel készséggel szolgálunk. **Meghívásra szakmérnökeink** bármikor megjelhetnek. Szíveskedjen megkeresni. 3288

Juhtenyésztőknek fontos

a következő mű beszerzése:

Jelentés Franciaországban 1908 évben tett juhászati tanulmányutjáról

Irta:
Dr. Rodiczky Jenő.

26 ábrával. Ára 2 korona.

E fényesen kiállított jelentésből minden juhtenyésztő alapos tájékozást nyer a francia juhok egyes típusairól, továbbá részletes leírást mindama nevesebb nyájokról, melyeket az odautazónak felkeresni érdemes. Tartalmából felemlítjük a következő fejezeteket: a Rambouillet-i tenyésztőirány, a Soissonais és Châtillonais birkái, a Dishley-merinók, a New-Leicester Franciaországban, Franciaországi parlagi juhajták, Franciaországi gyapjakkal végzett mérések. — Felhívjuk továbbá szíves figyelmét szerzőnek következő hasonló irányu műveire:

A juh és a gyapju ismertetése 52 ábrával ... K 4.—
A juhtenyésztés múlt és jelen irányairól 40 ábrával K 3.—
A kecske tenyésztése és haszonvétele 33 ábrával K 1.50
Az országos m. kir. gyapjumínősítő intézet ismertetése számos ábrával ... ingyen.

„Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Köztelek.

Ház
tée.
3-ik
vész
mellé
rende
gazda
ben.

1907. évi pácsi kiállításon
aranyérem és díszoklevél.

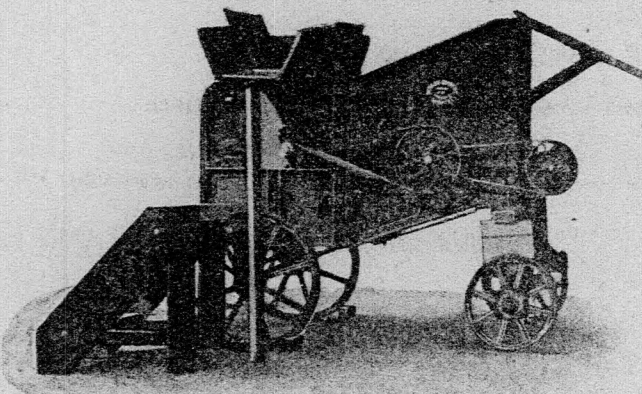
**Házinyulenyésztés és őr-
tés.** Irta: Andrásovich Géza.
3-ik bővített kiadás. Számos mű-
vészi ábrával és egy színes mű-
melléklettel. Ára 2 korona. Meg-
rendelhető a "Patria" r.-t.
gazdasági szakkönyvkereskedésé-
ben, Budapest, IX., Üllői-ut. 25.

LOVAK KEHESSÉGE azonnal gyó-
gyítható **„VERGOTININE“-vel**
VELPRY, BILLANCOURT sur SEINE.

Több ezer elismerőlevél. **ÁRA ÜVEGENKINT 6 MARKA.** Allatorvosoknak nagy engedmény.
Raktár Budapest: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, VI., Király-utca 12.
Németországi raktár: **KREWEL & CO.** Köln, Eifelstrasse 33. 3455

AZ ÁSVÁNYI-FÉLE SZAB. KUKORICZASZÁRTÉPŐGÉP

az **egyedüli** szerkezet, mely a tengeriszárat minden részeiben a leg-
tökéletesebben feltépi és nem vágja dugószerű darabokra, mint
az amerikai rendszerű gépek. **Az egyedüli gép, melylyel takar-
mányrépa, répafejek levéllel, egyidejűleg a tengeri-
szárral a legtökéletesebben felapríthatók** és így egyszerre besava-
nyíthatók. Ezen **kettős művelet semmiféle más géppel nem
végezhető**, mint az „Ásványi“-féle tengeriszártépőgéppel.
1909. évi tökéletesített kivitelben gyártja a szabadalomtulajdonos

Árjegyzék és ismertetés ingyen
és bérmentve.

„NICHOLSON“
GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 17. SZ.

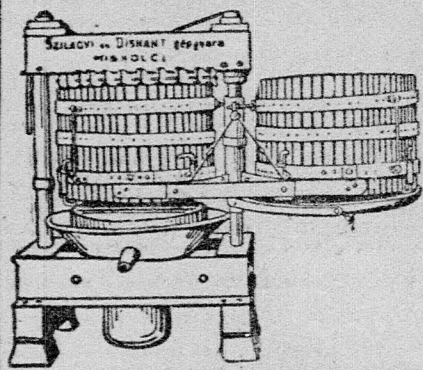
FR. DEHNE
gőzekegyára Halberstadtban.

Ajánlja 20-as legújabb
versenyen kivüli **gőzekekészleteit**
azonnali szállítás és a legmesszebb menő szavatosság mellett.

Magyarhoni üzletvezetőség, hová minden
kérdés intézendő
Timár Ede cég
Budapest, V. ker., Lipót-körút 28. szám.
Telefon 46-71. Telefon 46-71.

1902. országos gazdasági kiállítás Pozsony, I. díj aranyérem.

1901. temesvári kiállítás I. díj díszoklevél

BORSAJTÓK

Legújabb rendszerű könyökszerkezetű „KOSSUTH“, „KINCSEM“, „HEGYALJA“ és „ACZÉL-
ORSÓS“ a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű viznyomású (hidraulikus) **KETTŐS KOSARU SAJTÓK**, nagyüzemi
preléshez.

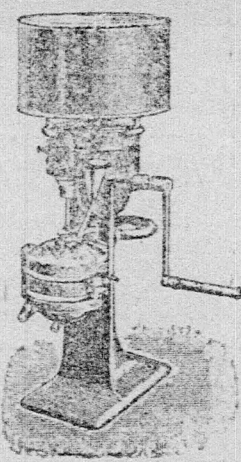
Sajtóink főelőnye: A must sehol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erőkifejtés!
A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető!

Szőlészuzók és bogyzók! „VILLÁM“ legújabb centrifugális bogyzó- és zuzógép.

SZILÁGYI és DISKANT gépgyára Miskolczon.

1902. borászati kiállítás Eger, I. díj díszoklevél és aranyérem.

Árjegyzék ingyen.

„Eredeti“
MÉLOTTE
főzőgépek.

A legelősebb főzés.

Több mint 200000
db használatban.

Javítások kizárva.

Sertésvész

szérum ojtásokra különösen alkalmas
feeskendők 20 gr. 2 tüvel.

1438. Bördugattyúval tokban .. .. . 12.— kor.
1463a. Duritdugattyúval bőrtokban .. .. . 13.40 kor.

Tejgazdasági, baromfi-, nyultenyésztési, állat-
gazdasági árjegyzékekkel szakosztályonként kü-
lön-külön kívánatra készséggel szolgálunk:

GEITNER ÉS RAUSCH főh. udvari szállítók
Budapest, VI., Andrásy-ut 8 KÖZ.

Országos Gazdasági Bank Részvénytárs.

BUDAPEST, V., Fürdő-utca 10. szám.

Áruosztály.

Előnyös árak és jutányos feltételek mellett szállít: **műtrágyákat, korpát, répaszeletet, olajpogácsákat, szárazmoslékot, gépolajokat, zsákokat, ponyvákat, kőszentet.** Mindennemű nyersterményekre **előleget** nyújt és **váltó-kölcsönöket** engedélyez jutányos feltételek mellett.

A **gabonaosztály** foglalkozik mindennemű **gabona és nyerstermények** vételével és eladásával.

Új és használt boroshordókban helyben, valamint vidéken nagyobb készleteink vannak. — Árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Értesítés.

A komáromi cs. és kir. katonai élelmezési raktár kézi-vásárlás útján termelőktől fog venni és pedig:

1909 szeptember hónapban	200 mm. rozso,	400 mm. zabot,
" október	400 " "	400 " "
" november	200 " "	400 " "

Közelebbi feltételek az említett raktárnál mindenki rendelkezésére álló hirdetményben foglaltatnak.

Felvilágosítással e hivatalban irás- és szóbelileg adatnak.

Komárom, 1909 július hó 27-én.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktár Komárom.

3663

Gazdasági könyvviteli nyomtatványokat, levél-papirokat, borítékokat raktáron tart és egyéb

NYOMDAI MUNKÁKAT

jutányosan és csinos ki-
vételben készít

"PÁTRIA"

irod. váll. és nyomdai r.-t.

BUDAPEST, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Árjegyzékkel valamint költségvetéssel is készséggel szolgálunk.

Az OMGE. mezőgazdasági üzemi osztálya

minden tekintetben előmozdítani kívánja a gazdaközönség érdekeit s ezért:

Jelzálogkölcsönöket közvetítünk előnyös feltételek mellett, ha a gazdák e célból hozzánk fordulnak.

Felülvizsgáltatjuk a beküldött **gyógytári vényeket**, s megállapítjuk, hogy azok a cselédtörvény rendelkezési szerint számítattak-e.

Adóügyekben szakvéleményt adunk. A beküldött adókönyvek alapján **felülvizsgáltatjuk az adó helyes kivételét** és tulfizetés esetén annak visszatérítését kiteszközljük.

Tarifális kérdésekben díjtalanul szakszereit felvilágosításokat adunk. **Felülvizsgáltatjuk a beküldött vasuti és hajófuvarlevéleket** s kiteszközljük a tulfizetett fuvardíj visszatérítését.

Gazdaságok állandó felügyeletét és ezek üzemének ellenőrzését, **számvitel felülvizsgálását** és ellenőrzését elvállaljuk illetve arra szakembereket küldünk ki.

Szakt. nácsot adunk **számviteli** kérdésekben.

Üzemterveket, melyek az okszerű gazdálkodás alapját képezik, kidolgoztatunk.

Szakértői tisztségét peres ügyekben elvállalunk és mindennemű mezőgazdasági **értékbecsléseket** végeztetünk.

Biztosítási ügyekben tanácsot adunk és mindennemű biztosítási ügylet lebonyolítását elvállaljuk.

Nyilvántartjuk a bejelentett **eladó és bérbeadó birtokokat** valamint a **birtokot venni és bérálni szándékozókat**.

Jogi tanácsot is adunk, ha ily természetű ügyekben a gazdák hozzánk fordulnak.

Mindenféle tanácsot, felvilágosítást üzemi osztályunk révén a gazdák a legkiválóbb szaktekinetelyektől kapják.

Nyilvántartásra bejelentetett:

Eladó birtok:

187 m. hold, fővárostól 39 km.-re, 8 h. szőlővel, gazdasági épületekkel és 2 nagy pinczével, 5 szobás urilakkal. 3

1016 kat. hold Törömbán a Tisza és vasút mentén, köves úttal, egészben avagy csakis egy város határában, megfelelő gazd. épületekkel. 5

370 m. hold Sáros megyében, melyből 310 hold erdő, ur. lakással és 5 hold díszkerttel, köves ut mentén. 4

100 kat. hold körül 1. o. bácskai föld, 15 percnyire a vasútállomástól, a Ferencz-csatornától 8 percnyire, urilak és gyümölcsös. 6

500 m. hold Szatmár megyében. vasútállomástól 2 km.-re, kényelmes urilakkal. 7

1016 kat. hold Törömbán a Tisza és vasút mentén, köves úttal, egészben avagy csakis egy körülből 500 holdas része. gazdasági épületekkel. 8

211 m. hold kerti talaj, Temesvártól 2 kilométernyire, tejgazdaságra kiválóan alkalmas, 10 szobás urilakkal. A birtokon nagyobb őszegű, igen olcsó és előnyös törlesztéses kölcsön van. 10

586 hold Nógrád m.-ben. Vasútállomástól 3 km.-re. Teljes felszereléssel 400,000 korona. 14

384 hold szőlőnek való, egyenes felületű, vasút közelében fekvő homokbirtok, melyből 41 hold már szőlővel beültetett, egészben vagy kisebb részletekben is eladó. 13

1000 m. hold Hont megyében. A birtok egy darabban, jó és elegendő épülettel felszerelve, tehermentes, saját kezelés alatt áll. Esetleg bérbeadandó. 15

2438 hold, 50 hold termőgyümölcsös Erdélyben, saját kezelés alatt, megfelelő számú kitényből épült épületekkel. 10 szobás kastélyval, szeszgyár és finomító, jó munkaviszonyok. A felszerelés nélkül 560,000 K. Amortizációs terhet 200,000 K. Esetleg bérbeadó. 16

280 hold Szilágy megyében, vasútállomástól 7 km. Fele részben szántó, fele részben legelő és kaszáló. Dohánytermelési engedéllyel. Kereskedelmi növények termesztésére és tehénészetre alkalmas. Kedvező fizetési feltételek. 17

200 hold, vasútállomástól 2 km. Szőlőművelésre különösen alkalmas. 2 holdas parcellákban vagy együtt az egész terület eladó. 18

Emeletes kastély 25 hold földdel a Balaton mellett, szép park. Ára 75,000 K. 1

101 m. hold Pest megyében, ebből 5 hold termőszőlő, 60 hold szántó, 34 hold kaszáló, 2 hold akáczerdő épületekkel. 24

184 hold Pest megyében, vasútállomás mellett, melyből 17 hold prima termőszőlő, 95 hold szántó, 12 hold kaszáló, 53 hold legelő, 6 hold ki nem apadó tó urilakkal, gazdasági épületekkel, kedvező fizetési feltételek mellett. 25

139 m. hold Pest megyében, vasútállomástól 3/4 órányira, ebből 12 hold fiatal szőlő, 2 hold kaszáló, 30 hold szántó, 95 hold feltérhető legelő tanyával együtt 48,000 koronáért. 26

986 m. hold Abauj megyében, szükséges gazdasági épületekkel, 10 szobás kastélyval, vasútállomástól 1 km.-re. Előnyös fizetési feltételek. 28

2056 m. hold három különálló részben: 1550 hold 600,000 K, 300 hold legelő és rét 150,000 K. és 194 hold mezőváros, belterületen kastélyval, igen sok gazdasági épülettel. 170,000 K. A birtokrészek külön-külön is eladók. 30

1260 m. hold, melyből 400 szőlő, 40 rét, a többi vágható erdő. Vasútállomástól 7 km. Kedvező fizetési feltételek. Esetleg bérbe is kivehető. 31

306 m. hold Szatmár megyében, Nagykárolytól 12 km.-re, 45 hold termő szőlővel, teljes felszereléssel. Ára 183,600 K. 32

Nógrád megyében 4700 magyar holdas birtok szeszgyárral és gőzmalommal eladó; a szeszgyár és gőzmalom a belsőséggel együtt tetszés szerinti 1500-2000 holdnyi területtel is kapható. Ugyiszinte az egyes 300-500 holdnyi puszták külön-külön is eladatnak. Elsőrendű buzatermő földek; előnyös árak.

Birtokvétele:

1000 holdig cserébe fővárosi házáért, egy tulajdonos erdőből álló, Hont, Nógrád, Gömör, Heves vagy Borsod megyékben fekvő birtok. 567

megvételre kerestetik: 800-1000 holdig jó földdel és épületekkel, instruktívul. A lakóház falu vagy város közelében legyen. 79

500-1000 m. hold lehetőleg egy tagban, előnyben részesül sik fekvés, vasútállomás közelében. 23

2-300 holdig, közel a fővároshoz, mely tejgazdaságra alkalmas. 80

400-600 hold kastélyval, kerttel, elég és jó gazdasági épülettel. Temes, Torontál, Arad, Csongrád és Krassó megyékben. 176

50-100 hold, lehetőleg a főváros közelében, mely tehénészetre alkalmas. 243

500 holdon felüli Bács, Torontál, Temes, esetleg más megyéket en jó minőségű talajjal. 380

Bérbeadó birtok:

1150 m. hold Nógrád megyében, jó gazdasági épületekkel, épülő vasút mentén, október 1-től, esetleg január 1-től 6 vagy 12 évre. 15

582 m. hold szántóföld, melyből 150 h. még ki nem irtott rétka cserjés, vasuti állomástól 5 km.-re. 86

Birtokbérlet kerestetik:

180-200 m. h., amely kereskedelmi növények termesztésére alkalmas és rajta tejgazdaság üzemeltethető. 27

1000-1500 m. hold lehetőleg sik fekvésű, előnyben részesül erdővel körülvett birtok és sikfekvésű vasútállomás közelében levő. 28

4-500 hold vasútállomáshoz és városhoz közel, elegendő gazdasági épülettel és 5-6 szobás lakóházzal 12 évi időre. 828

100-120 hold város közelében vagy oly helyen, honnan városhoz jó vasuti összeköttetés van. 36

1000 hold körül Dunántúlon, őszi átvételre. 1

Csakis közvetlenül a tulajdonosoktól fogad el bejelentéseket

az OMGE. üzemosztálya.

Az országos
állatkiállítás pa-
villonjain hasz-
nálában volt új

Kazal-, gép-, szekér- és repczeponyvák ^{40% engedmény- nyel kaphatók.}

NAGEL ADOLF, BUDAPEST, V., Arany-János-utca 10.

Zsák- és ponyvakölcsönző-intézet, manilla, kézi kéveköto- és kötélgyártás. TELEFON: 35-92. Táviratozím: NAGELA.

A tarlóhántás

legjobban végez-
hető eredeti **Deering-féle amerikai**

tárcsás-boronáimmal,

melyeket több nagyságban és szélességben előnyös áron ajánlok
beszerzésre. Rak-
táron vannak a **Sack-gyár** legkitűnőbb egy- és több-
barázdas **ekéi, vető-
gépei és Kuxmann-féle eredeti
boronái** és a **Westfália** műtrágyaszórógépek.

PROPPER SAMU GAZDASÁGI GÉPÜZLETE :: ::
BUDAPEST, V., VÁCZI-KÖRUT 52.

Vészen átment

erős csontozatu, kifogástalan szép testalkatu, első-
rendű tenyésztéshől, tenyészképes

KANOK

eladók **KORNSTEIN TESTVÉREK-nél**
NAGY-SZALONTÁN (Pata puszta). 3570

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. ■ ■ ■ Alakult 1900.

Biztosítási alap:	
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,980.100 k. — f.
Tartalékok	1,255.767 „ 35 „
Összesen	3,235.867 k. 35 f.
1901. évi fölösleg	
1902. „	90.349 k. — f.
1903. „	59.782 „ 26 „
1904. „	109.331 „ 73 „
1905. „	72.483 „ 23 „
1906. „	61.730 „ 60 „
1907. „	39.243 „ 85 „
1908. „	41.877 „ 32 „
1909. „	81.088 „ 76 „

Biztosításokat elfogad **tűz- és jégkár ellen**, ugyszintén **az ember életére**, különféle módzatok szerint. — Az üzletredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölsőleghől, ugy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet fölsőlege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalék engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselőket követésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

Az igazgatóság.

A mezőgazdasági munkák és teendők

hónapról-hónapra a mezőgazdaság minden ágában.

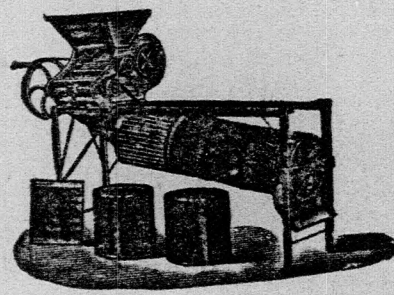
Szerkesztette:

Kodolányi Antal

Második, bővített kiadás. Ára: fűzve 3 korona. vászonkötésben 4 korona.

Hogy e mű a magyar gazdaközönségnél oly szíves fogadtatásban részesült, miszerint rövid 3 hónap mulva annak 2-ik kiadásban való megjelenése vált lehetővé, azt hisszük, eléggé mutatja, hogy annak írója oly művel gyarapította a magyar gazdasági irodalmat, melynek a gyakorlati életben való hasznavehetőségét legjobban a magyar gazdaközönségnek a mű iránti emez élénk érdeklődése bizonyítja.

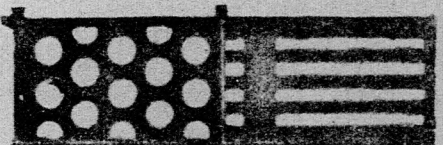
„Patria“ r.-t. gazdasági könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Stahel és Lenner

Trieur- és lemez-
lyukasztó-gyár
Budapest, V., Katona özeff-u 8.

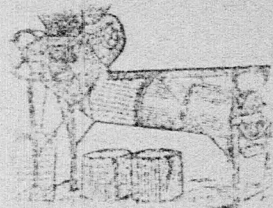
Ajajnljuk TRIEURJEINKET
és OSZTÁLYOZÓ GÉPEIN-
KET gabona és hüvelyesek
tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden
fajta LEMEZROSTA gőz-
cséplő gépek számára.

GRAEPEL HUGÓ betéti társaság BUDAPEST VÁCZI-UT 40-41.

malomépítéset, gép- és rostalemezgyár

Trieur- és osztályozógé-
pek speciális kivitelben is. Ár-
jegyzékkel és ajánlattal kívánatra ingyen és bér-
mentve szolgálunk.

Szabad. lemez-törekrosták
minden rendszerü cséplőhöz. Minden
magveszteséget kizár. 20.000-nél több
kifogástalan üzemben.

TÖREKROSTA
GRAEPEL HUGÓ SZABADALMA

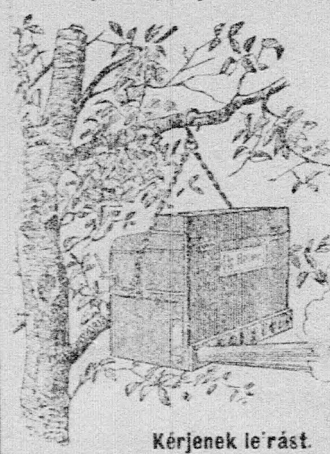
3419

TEHENÉSZETEINK SZERVEZÉSE és VEZETÉSE

Szász Ferencz gazdatisi hézagpótló műve megrendelhető a "Patria" r.-t. könyvkereskedésénél, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek). Ára füzve 5 korona, vászonkötésben 6 korona.

Önműködőleg lövő elijesztő.

Vadak, varjúk, szarkák stb. elijesztésére.

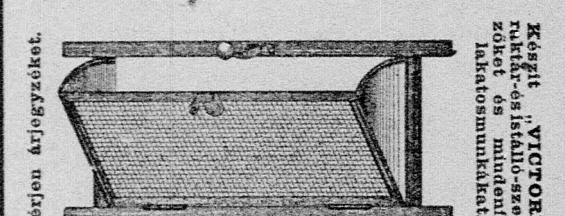
A készlet naponta 10-szer 10 önműködő, nagyobb birtokoknál, melyeknél több készlet lesz használva, a lövések úgy beállíthatók, hogy minden 10-20 percben egy-egy lövés csússz. 3571

Ig. Heller
Bécs, II.,
Praterstrasse 49.

Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IX., Köztelek.

UJDONSÁG! UJDONSÁG!

Istálló- és raktárablakok vasrámban **sodrony-üveggel.**

ELŐNYEI: törhetetlen, tűz- és betörésbiztos, csinos és olcsó! Megrendelhető a készítőnél:

FARKAS és TÁRSA lakatosgyárában

Budapest, VI., Lehel-utca 10. 919

Beszerezhető még a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél is

Az OMGE. könyvkiadóvállalata kiadásában legújabbán megjelent:

Die Bienenzucht in der Nusschale

Ein Leitfadens zum Unterrichte für Anfänger von Dr. Eugen von Rodiczky

2. bővített kiadás, 20 ábrával

Ára 1 korona 20 fillér

E kiváló mű két részre oszlik. Az első részben szerző a méh természetrajzi adatait ismerteti, a második rész a tulajdonképeni tenyésztéssel foglalkozik és érdekesen, könnyen érthető módon adja elő az összes tudnivalókat. E könyv beszerzését különösen minden kezdő méhésznek a legmelegebben ajánlhatjuk.

"Patria" rész.-társaság könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám (Köztelek)

Tejgazdaságok!

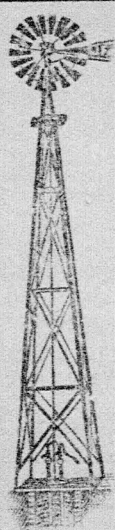
"Hermetika" tömítő szalagokat legjobb és legcélsebb tömítő szer tejszállító kanakák, uzsynite vaj és sajt csomagolására, szállít Weinberger Arthur papírgyári raktára Göding

Kocsigyártás

Budapesti kovács- és kocsigyártó-ipartestület védnöksége alatt álló

Kocsi Árucsernok Szövetkezet
Budapest, VII., Rákóczy-ut 72. sz.
Magyarország legnagyobb kocsiraktára.

VIZVEZETÉREKET

itatás, öntözés, lecsapolás, fürdés stb. czelokra szélmotor, hőlégmotor, benzinmotor, járgányüzemmel, vagy önműködőleg, távolfekvő forrásokból, vagy mély kutakból létesítenek

LAKOS és SZÉKELY magánmérnökök

gyár és vállalat vízvezetési és acetylenvilágítási berendezésekre

BUDAPEST, VII., ARÉNA-UT 64. SZÁM.

Kívánatra helyszíni felvétel k, költségvetés díjtalanul. 3089/b

Az ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET könyvkiadó-vállalatában Most jelent meg:

A GAZDASÁGI NÖVÉNYEK

NEMESÍTÉSE

- Irta: Grabner Emil
- az orsz. m. kir. növénytermesztési kísérleti állomás adjunktusa. : : :
- (227 oldal, 100 képpel.)

M anapság allig van jövedelmezőbb gazdasági üzemág, mint a növény-nemesítés vagy más néven: vetőmagtenyésztés, csak az a baj, hogy a zsidánk ennek végrehajtási módjáról nincsenek tájékozottak. Ezen feladatot kívánja szolgálni ezen munka, mely egyszerű, könnyen érthető módon, de teljesen kimerítően ismerteti a tárgyat úgy, hogy a nemesítést ezen alapon bárki is végrehajthassa.

A munkában ismertett növények nemesítése nem kíván nagy tőkebefektetést és sok fáradságot, az ott ismertett eljárásokkal a nemesítés sikere biztos és 3-6 év alatt elérhető, azért ezen növények nemesítésének felkarolása minden belterjes viszony okkal rendelkező gazdának ajánlható.

ÁRA FÜZVE 5 KORONA, TARTÓS VASZONKÖTÉSSEN 6 KORONA.

Megrendelhető a "Patria" r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedésében, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25. (Köztelek.)

Szárított

czukorrépa-szeletet

kiváló minőségben azonnali vagy későbbi szállításra ajánlanak

Steiner & Wallesz

I. Graben 16. WIEN. 3664

Juhászat felosztatása folytán

SOUTHDOWN-HUSKOSOK

kerülnek eladásra. Bővebbi értesítést ad az **egyedi uradalom,**

Egyed (Sopron megye). 3653

Vasut és sürgőnyezim: **Egyed-Rábacsanak.**

CAMPBELL

feltűnést keltő műve **AZ OKSZERU TALAJMŰVELÉSÉRŐL**

K. RUFFY PAL fordításában; megrendelhető a "Patria" r.-t. gazd. könyvkereskedésénél, Budapest, IX., Üllői-ut 25. Ára füzve 3 korona 50 fillér, vászonkötésben 4 korona 50 fillér.

A legjobb

KAPTÁRAK

Meister Testvérek

kaptárgyárában

Bpest, VII., Dongó-u. 3-5. készülnek.

Árjegyzéket kívánatra mindenkor küld és minden szükséges felvilágosítással szivesen szolgál a

MEISTER TESTVÉREK faárugyára. 3323

UJ TÁTRA-KALAUZ!

Dr. POSEWITZ TIVADAR ismert és kedvelt utazási **SZEPESÉG** kézikönyve : : :

III. JAVITOTT KIADÁSBAN jelent meg. Czélszerűség szempontjából a mű most két külön részre osztott és izlőes vászonkötésben kerül forgalomba. : : :

I. RÉSZ:

A MAGAS-TÁTRA „ „ „ „ „ K 5.-

II. RÉSZ:

A SZEPESI KÖZÉPHEGYSÉG K 3.-

Számos új melléklettel bővített, tartalmazza a főbb nyaralótelepek tervrajzait és látóképeit: a Tátra látképét Poprádról, Csorba Állomástól és Csorba-tóról; azután az Ót-tó, Zöld-tó és Nagy-Halastó katlanainak, Szádellől völgy képét. Lőcse és Késmárk városok tervrajzait stb. : : :

A két kötet teljesen független egymástól és külön-külön rendelhető meg. : : :

"Patria" r.-társaság könyvkereskedése Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

Kényelmes havi
részlet-
fizetésre

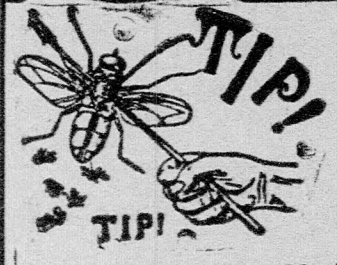
szállítjuk a legmodernebb és legjobb készítményű
VADÁSZFEGYVEREKET,
ISMÉTLŐ-PISZTOLYOKAT
MADARÁSZÓ ÉS CZÉLLÖVŐ
fegyvereket stb.

Páratlanul gazdag, legújabb árjegyzék kívánatra
ingyen és bérmentve beküldetik.

ELEK ÉS TÁRSA BUDAPEST, IV.,
Károly-körút 10.

Most jelent meg új, változtatott tartalommal a
MEZŐGAZDÁK ÜZEMI UTMUTATÓJA

szöveges kézikönyv 2-ik kiadása.
Ára vászonba kötve 4 korona.
"Pátria" r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-út 25.

LÉGYPAPÍR
istállóban nélkülözhetetlen. Egy-egy légy papírt 1000 legyet fog, mely nem dobandó el. Baromfinak kitűnő takarmány. 100 darab 4 korona.
DETSINYI FRIGYES, Budapest, V., Marokkói-u. 2.
A nevezett légy papírt több gazdaságban sikerrel kipróbáltam és legmelegebben ajánlhatom.
3656 **Wahl Ferencz** jár. állatorvos, Monor.

Fontos minden eb tulajdonosnak!

A vadász-vizsla

Gyakorlati útmutató a vizslanevelés, tanítás, használat- és gyógykezeléshez.
Irta: **Stark Dezső** főerdész.
Harmadik kiadás, 10 képpel. Ára 2 korona.
E könyv minden eb tulajdonosnak nélkülözhetetlen, hasznos tanácsadó.
Megrendelhető a „Pátria” r.-t. gazdasági könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-út 25. szám.

BENZINCSÉPLŐKÉSZLETEK

BUDAPESTI MALOMÉPÍTÉSEZETI GÉPGYÁR
PODVINECZ ÉS HEISLER
Budapest, Gyár. VI. Váci-út 141.
ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

„RAPID”
műtrágyaszóró-készülék

1909. július hó 1-től fogva
46 koronáért kapható.
Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál
Weisz Jakab
a szabadkai műtrágya-gyár és a „Tubular” amerikai tejszeparátor művek vezérképviselője
Budapest,
V., Lipót-körút 7/K. szám.

2

uj „Köztelek Olcsó Könyvtár” füzet került szétküldésre:

ADÓÜGYI TANACSADÓ. Irta: Hollady Nándor ..... K 50
A JÓ PINCEGAZDA. Irta: Pettenkoffer Sándor ..... K 1

„Pátria” r.-t. könyvkereskedése
Budapest, IX., Köztelek.

Gözekék
a legalkalmasabb rendszer szerint.
Benzinmotorok és lokomobilok.
Szivógázmotorok.
Hengerszékék és összes malomgépek.

Árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Ganz és Társa vasöntő és gépgyár
= részvény-társulat
Budapest, X. ker., Kőbányai-út 31. sz.

Villamos világítási és erőátviteli berendezések.
Ivillámpák, motorok, szerelési anyagok.
Villamos vasutak.

Árjegyzékkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

Ganz-féle villamossági r.-t.
Budapest, II. ker., Lövőház-utca 39.

SZIVÓGÁZMOTOROK anthraczit-, brikett-, koks-, tüzfifa stb. tüzelésre.

Porosz királyi állami érem.
Több mint **50.000** lóerő üzemben.

Precziós motorok és omo bilok, gáz, benzin, szpiritusz stb. tüzelésre.
Cséplőgép összeépített motorral. 3254

Gasmotorenfabrik A.-G. Köln-Ehrenfeld.
Magyarországi képviselők: Kovács és Soltész mérnökök, Budapest, VI., Szondy-u. 19.

a folytatán
OWN-
esítést ad az
alom,
egye). 3653
bábcasának.

ELL
SZERU
ÉS RÖL
endell'e a „Pátria”
IX., Üllői-út 25.
4 korona 50 fillér.

RAK
érek
szülnek.
ker küld
gositással
rugyára.
3323

LAUZ!

ert és köz-
SSÉG
jelent meg.
mü most
s izléses
aba. :: ::

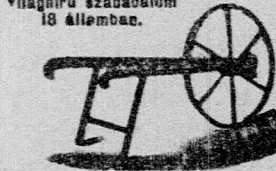
K 5.-
G K 3.-

tett, tartal-
tervrajzait
t Poprad-
rba-tó
y-Halastó
pét Lőcse
t stb. :: ::
egymástól
:: :: ::
reskedése
(Köztelek.)

WALSER FERENCZ
Tűzoltószerkezetek és Szivattyúk Gyára,
HARANG-ÉS FÉMÁLLÓK
BUDAPEST, VI. CSÁNGÓUTCA 6.
VILLAMOS MEGÁLLÓ:
VÁCI UTCA,
A RÉGI VÁRI
VÖLÉLEGEN

Gyors, pontos, olcsó földmérés
Világírás szabadalom
18 államban.

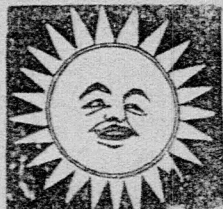
Stádel-Torkos FÖLDMÉRŐ-TALIGA
kapható
Stádel gépgyárban. Győrött.

Lukács Aladár
Állatorvosi első segély
című könyve minden állattenyésztő gazdának nélkülözhetetlen. Ára a 33 képpel díszített műnek 3 korona. „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Bpest, IX., Üllői-ut 25.

LEGYEK
konyhából, kamrából, mézsárszékéből, istállóból, vághőhidről biztosan elűzettek, ha a falakat **LEGY-BONODORRAL** meszeljük. Legjobb már kora tavasszal. — Egy kiló elegendő 25 □-méterre, 5 kg. leírással 6 kor. franco utánvéttel. Megrendelhető

FODOR FERENCZNÉL
Budapest, VIII.,
Kisfaludy-utca 40/H.
Számos elismerőlevél. 3325

Talajismeret. Irta Cserháti előleges bekielése ellenében bérmentve szállítja a „Patria” r.-t. gazdasági szakkönyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

KELTETŐGÉPEK
díjtanulmány próbára. Keltetőgépek a legjobb és legolcsóbbak. Keltetőgépek sok száz kitanú bizonyítvány és ajánlások egész Ausztria és Magyarországban, melyek bármely díjtanulmány megküldésére. Keltetőgépek tyúk-, hízó-, fogoly-, fészár- és kacstojásokhoz. Keltetőgépek resztletléstésre. Keltetőgépek szabadalmazva Ausztriában és Magyarországon. — Egységűl készítője G. Mücke, Reisenberg 2. szám, bei Wien. — Ezen szakmában egyedül gyár. 3441

1000
szó módszere. Schldof Altai, német nyelvű magántanulása. Német szöveg latin betűkkel. Megjelenet 10 füzetben. Ára 6 korona. Gyűjtőmunkával 7 korona. Mintafüzet ingyen. „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

Egy kitűnő ló

lábkötés
52 krajczár gyárjuflanelből 1 m 80 hosszú, 13 cm. széles, fehér, sárga, créme, fekete és szürke színben, teljesen készen beszegeve szalaggal.
70 krajczár tricoból, 2 m. hosszú, 13 cm. széles, jelzett színekben és kívülben.
80 krajczár ugyanez, 2 méter 60 cm.

GIZELLA-TÉR 3. Bpest,
HERZ MÓR cég. 3670b

4 szobás modern lakás budapesti ujonnan épült házban szövetkezeti házrész eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1172

Maier Rikárd és Félix kinosztári szállítók
Wien, II., Kaiser-Josefstr. 30. vasszek és eladnak minden állomásra bármilyen mennyiségű **szénát, szalmát, burgonyát.**
Préselés saját és legmodernebb gőzprésekkel. — A legnagyobb szolgálatkészségű cég. 426

Préselt

buzaszalmát és zabszalmát

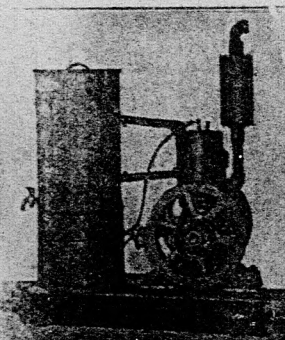
szállít a legmagasabb minőségben és legolcsóbban
Ehrenreich Béla
Brajmok (Bácska). 6808

Egy nagy teve

szőrtakaró 155 210 nagy
6.50 frt. Ezelőtt 12.75 frt. Ha meg nem felel visszavesszem és a pénzt visszadom. Ennek utánzata pedig csak 1.50 frt.

GIZELLA-TÉR 3. HERZ MÓR cégégnél. 3670a

EMPIRE
benzinmotor
(eredeti amerikai gyártmány) minden gazdaságban nélkülözhetetlen.

1 1/2 HP } ára száraz- K 600
3 HP } elemes villamos K 1000
guyjtással K 1000
Villanydelejes mágnes gyujtással 200 koronával drágább.
Kérjen árjegyzéket.

Dénes B. motorspecialista
Budapest, V., Lipót-körút 11.

Legjobb tejkannák
Kaphatók
Felső magyar gép- és tejkészítési eszköz-gyár
FUCHS és SCHLICHTER
Budapest, VI., Jász utca 1
ARJEGYZEK
INGYENES ÉRTÉKTEL

Elszakíthatatlan

vászon munkás-öltönyök vető és cséplők részére.
Ujdonságok permet: zököpanyokban
GUTMANN J. és TÁRSA
BUDAPEST,
VII., Rákóczi-ut 16.
Mintákat és árjegyzéket kíváncsira ingyen küldök. 346

Alsófalusi gazdaságban, posta Felső-H. hot, vetőmagnak eladó tiszta üszögmentes, súlyos
diószegi buza
32 K és petkusi rozs
24 K-ért
Gelse állomásra szállítva. 1707

Szalmát és szénát
bármily nagy tételekben vesz 3603

Ausch Frigyes
Budapest, Gabonatözsde

Lenmago
minden vidéki állomáson, legmagasabb árak mellett vásárol 775
KRAUSZ HUGÓ
tormonykivitel üzlete
Budapest, V. Szabadság-tér 6.
Csakis árkövetéssel ellátott ajánlatok kéretnek.

Szénát, szalmát vesznek és eladok
bármily nagy mennyiségben, felprésléshez modern ló- és gőzpréseim adom. Ajánlatok: 3620
Schreier Béla
takarmánygyároskereskedő
Budapest, Népszínház-utca 22. Telefon 20-52.

Egy nagy szarvas
bördarab **86** krajczár, ennél nagyobb drbok frt. **1.05, frt. 1.15, frt. 1.26, frt. 1.50** kocsimosásra, üveg- és rézúszításhoz, továbbá finomabb buortörülésre gazdaságban nélkülözhetetlen.
BUDAPEST GIZELLA-TÉR 3. HERZ MÓR cég. 3670

Bérlet
Bérlet vennék egy 400-720 hl. szeszgyárat moslék nélkül, lehetőleg burgonyatermő vidéken. Ajánlatokat „Szeszgyár” jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 1730
Sajo-Hídvégen (Zemplén m.) kelő gazdasági épülettel ellátva, 603 hold 1200 □-s ével számítva egy birtok, 6-9 évre bérbeadó, a birtok 565 prima szántó, a földi igen jó legelő és felsőség. Bérlet kezdete 1910 évi január 1. (Közvetítő kizárva. Bővebb felvilágosítást ad Munk Samu, Alsó Zsolca, Borsod m. Hasznokért összege 1200 □-s holdért 28 korona és összes adó. 1635

Legujabban megjelentek:

Jelentés a Franciaországban 1908. évben tett juhászati tanulmány útjáról. Irta: Dr. Rodiczky Jenő. 26 ábrával.	2.-
Die Bienenzucht in der Nusschale. Ein Leitfaden für Anfänger von Dr. Eugen von Rodiczky	1.20
Magyar szociális agrárpolitika. Irta: Pottere Bruno	4.-
Mezőgazdák üzemi útmutatója. 1909. Szerkesztette: Párczer Gyula.	4.-
A balkán kereskedelmi szerződésekről. Irta: Rubinek Gyula.	1.-
Mezőgazdasági nagy üzemek. I. A P. uradalom üzemének ismertetése. Irta: Ereky Károly	2.-
Adóügyi tanácsadó az új adótörvények nyomán a magyar gazdák részére összeállította Hollady Nándor.	50.-
A jó pinczegazda. Irta: Pettenkoffer Sandor, 36 ábrával.	1.-
Értekezések a társadalomtudományok köréből. Kiadja a Magyar Gazdaszövetség	3.-
Gyakorlati útmutató gazdasági növényeink betegségeinek és ellenségeinek felismerésére s az ellenük való védekezésre. Irta: Pósch Károly	40.-
Szalma, széna- stb. kazlak köbtartalomszámítása Irta: Jankó Sándor.	1.-
Mezőgazdasági kereskedelem. Irta: Krolopp Hugó. Új olcsó kiadás	6.-
Az orsz. magy. gazdasági egyesület könyvtárának címjegyzéke 1908.	2.-
A bankügyről, különös tekintettel az önálló magyar nemzeti bankra. Irta: Mezey Gyula	2.-
Vezérfonál gazdasági előadásokhoz. Irta: Heremanszky Imre	1.50
A csiperkegomba (sampion) és a szarvasgomba termesztése. Irta: Eperjessy István	1.-
Ebtenyésztés. Kézikönyv ebtenyésztők és ebkedvelők részére. Irta: Monostori Károly. Fűzve K 3.-, vászonkötésben	4.50
Legújabb házi titkár. Kézikönyv a közéletben előforduló okiratok helyes szerkesztésére. Irta: Farkas Elek. Fűzve K 5.20, vászonkötésben	6.50
Méhészeti mozaik. Új kiadás. Irta: Fényes Kálmán dr.	4.-
Az 1909. évi új adótörvények. Jegyzetekkel ellátta dr. Márkus Dezső	8.-
Az élelmiszerek jutányosabb termesztéséről. Irta: Révész István	1.-

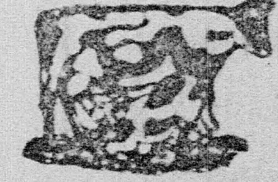
Megrendelhetők a „Patria” r.-t. könyvkereskedésénél, Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám. (Köztelek.)

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket

hasasokat vagy borjasokat és tenyészbikákat bármely időben, bármely mennyiségben...

Kohn Samu és József tenyésző- és haszonállatkereskedők, Budapest, VII. Rottenbiller-utca 60. Telefon 91-25.

Legelsőrendű eredeti bonyhádi teheneket, friss borjasokat, hasasokat...

Fonyves Flaschner Sándor tehénkereskedő. Levél- és sürgönyczim: Budapest, VII., Bethlen-u. 29. Telefon 104-37.

Allandóan kapható jutányos áron 130 drb kétéves és 80 drb egyéves prima

Erdélyi magyar fajú ökörborjú Nyegrutz Tódor legelő-gazdaságában Szamosújvárt. 3595

Valódi bonyhádi friss fejős, hasas teheneit és mindenféle tenyészállatot szállítok a legjutányosabb áron...

Hoffmann Dávid Puzsta-Szentgyörgyi bérő Bonyhád, Tolna megye.

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat, borjasokat és tenyész-bikákat bármely időben...

KLINGER MÓR tenyész- és haszonállat-kereskedő Kispeszt. Lakás és istálló: Kispeszt. Kölcsei-utca 5. sz. Levél- és sürgönyczim ugyanaz. Telefon. Kispeszt 35. Sajtát házban.

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Fodor és Társai megbízásokat elfogadnak jármos ökrök, tinók, sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére...

Czím: Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám. Telefon 311. 412

Általánosan elismert legelsőrendű jármos magyar fajú erdélyi-ökrök, 1 és 2 éves ökor-borjak és beállítani való tarka-ökrök egész éven át a legnagyobb választékban és jutányos áron kaphatók:

Papp Testvérek Szamosújvár (Szolnok-Doboka m.) 3309

igen szép, válogatott vöröstarka szimmentháli jellegű 1-2-3 éves

növendék - ökor és üszöborjakat ugyszintén legprimább lekötni való és jármosökreit legjutányosabb áron ajánlanak: Klein Testvérek kereskedők Czeldömölk. Megrendelések egyesség szerint bármikor is elfogadhatók. 88

Elsőrendű erdélyi jármosökrök, ugyszintén 1 éves magyar fajú

erdélyi ökörborjúk minden időben nagy választékban kaphatók

ALEXA MIKLÓS-nál Szamosújvárt Szolnok-Doboka megye. 3221

Vöröstarka tinó és üsző teljes prima, 1-2, esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi, ugyszintén jármos és beállítási ökrök szállítására vállalkozom.

Kitűnő friss fejős tehenek előleges jelentés után, nálam mindenkor megtekinthetők kötelezettség nélkül. Vevő tetszése szerint választhat. 4735

Henrik Ignác fia Szalónak (Vas m.)

Elsőrendű bonyhádi fajteheneket lefejtés és tenyésztetre, az átlagos tejlésért garanciát vállalva, továbbá vöröstarka ökor- és üszöborjukat 1-2-3 éves korban, hizlalásra vagy járomba való tarka ökröket a legjutányosabb áron, egyesség szerint bármely mennyiségben szállít

Baneth Adolf Bonyhád, Tolna m.

Elsőrendű eredeti bonyhádi teheneket hasasokat vagy borjasokat bármely időben, bármely mennyiségben kuláns áron szállít BAUER MÓR tenyész- és haszonállatkereskedő, BUDAPEST. Irada VI., elsőerdősor-utca 1. Istálló Újpest, Károlyi-u. 11. Telefon 93-95.

Importált, amerikai, jól fedező eladó 900 drb külföldi kora merinó juh. Mesterházy Gyula, Cselei-Mindszent Vas megye. 1683

Tenyésztés felhagyása folytán eladó 900 drb külföldi kora merinó juh. Mesterházy Gyula, Cselei-Mindszent Vas megye. 1718

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalmaiban, posta Koncza, kaphatók: Magyar igásökrök Bikhák Tehenek, üszök Őszi borsó Szt-János rozs Őszi árpa 24 társas kétsoros boronák, kéregképzővetési hengerek és Lámpánélküli csibekeltető-gépek. 3331

Magyar igásökrök Bikhák Tehenek, üszök Őszi borsó Szt-János rozs Őszi árpa 24 társas kétsoros boronák, kéregképzővetési hengerek és Lámpánélküli csibekeltető-gépek. 3331

Eladó vajgyár. Egy kevéssé használt, óránként 700 liter tejet feldolgozó négy lóerős motorral 4000 koronáért eladó. Kőrecek János földbíróknál, Ós-Csanádon. 1611

Gyümölcsbefőzés könyvét, kipróbált receptek Kürthy Emilnéől, 70 fillér előzetes beklődése (levélbélvegyben történetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

Landeck Calotum Carbíd műnőség és ár tekintetében verseny nélkül áll. Mielőtt szükség letét fedezné, kérjen ajánlatot Schwarcz József és Társai Budapest, V. Váci-körút 26. sz., mint a Landeck-Calcium-Carbíd-Művek magyarországi képviselői és kizárólagos egyedürlítói. Allandó Carbíd-raktárak: Budapest, Győr, Liptó-Rózsahegy, Pozsony, Temesvár, Tenke, Zág-rás. 1165

8-as Shuttleworth lokomobil és külön 8 as Shuttleworth garnitúra, továbbá üzemben lévő legújabb állítási módú, Cornick gyártmányú két kerekű-aratógép, az idén gyárból véve változott körülmények miatt jutányos áron sürgősen eladó. Czím a kidoi hivatalban. 1663

Gazdasági felszerelés, bérlet szekerek, Sa-kekek, mindennemű talajművelő eszközök, jargányok, szecskavágó, konkolyó, tengeri morzsolók tejgazdasági felszerelés stb. eladók Margit pusztá, posta vasút Győrszemere. 1664

Fagyaltok, krémekek és kocsonyák kitűnő receptjei Kürthy Emilnéől, 70 fillér előzetes beklődése (levélbélvegyben történetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest IX., Üllői ut 25.

Káposzta repce vetőmag, métermázsánként 40 K áron kapható, ah állomás Székelyhid, vevő zsákjába, vagy azok felszállítását. Megrendelések intézendők Ö. Stuberer József szántóföldi hivatalához Székelyhid Bihar megye. 1685

Vadászpuska alkalmi vétel Egyetem-ter 5. Radonál (nem Egyetem-utca). Elsőrangú kipróbált jó modern vadászpuskák nagy választékban és igen olcsó áron. Többek közt angol ejektoros Hammerles, Skout London, Springer Kirner (az öreg), kezimunka kidolgozásu inom Lausszter, automata-ikus Browning és smétó Winchester, golyós Express, Manlicher, Schon ter, Drilling és több más finom puska és ismétlő pi zoly még eddig nem létezett olcsó áron kapható. 1686

Befőttről, gyümölcsök, főzegek, ételek és saláták épen való (társasági) készlet Agnestól, legújabb tapasztalatok alapján, 1 korona 30 fillér előzetes beklődése (levélbélvegyben történetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Csányi György ebeczk gazdasági eszközök, elő- és holinstrukció, 8 lóerős gőzcseplőgép, Shuttleworth gyártmányú, msjdnem új, bármikor működésben állható, Höfner-féle herceji, szintén egész jó karban, eladó jutányos áron. Czím: Ebeck, posta Kürthony, vasut Balassagyarmat. 1705

Eladás Alkalmi zongoravétel. Bösendorfer, Schweighoffer Kern-Wirtl kiváló mesterek gyártmányú 200 forintól feljebb. Pianinók 160 forint, új zongora vagy pianinó 250 firtól feljebb, minden áron. Zongora- czimbalomhangolások helyben és vidéken szakavatott munkások által gyorsan és olcsón eszközöltetnek. REMENYI MIHALY a Magyar Kir. Zenekadémiára szállítója. BUDAPEST, VII. Király-utca 53. sz. 1139

Szörpök különféle pompás ital elkészítésére kipróbált receptek Kürthy Emilnéől, 70 fillér előzetes beklődése (levélbélvegyben történetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Nagyválasztéku tokaji saját termésű borait és cognacját ajánl a cseks nagyban Kosinsky Viktor szőlőszeti és borászati központi főfelügyelő Budapest, Szápáry-utca 3. 1522

Eladó vajgyár. Egy kevéssé használt, óránként 700 liter tejet feldolgozó négy lóerős motorral 4000 koronáért eladó. Kőrecek János földbíróknál, Ós-Csanádon. 1611

Gyümölcsbefőzés könyvét, kipróbált receptek Kürthy Emilnéől, 70 fillér előzetes beklődése (levélbélvegyben történetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX. ker., Üllői-ut 25.

Landeck Calotum Carbíd műnőség és ár tekintetében verseny nélkül áll. Mielőtt szükség letét fedezné, kérjen ajánlatot Schwarcz József és Társai Budapest, V. Váci-körút 26. sz., mint a Landeck-Calcium-Carbíd-Művek magyarországi képviselői és kizárólagos egyedürlítói. Allandó Carbíd-raktárak: Budapest, Győr, Liptó-Rózsahegy, Pozsony, Temesvár, Tenke, Zág-rás. 1165

8-as Shuttleworth lokomobil és külön 8 as Shuttleworth garnitúra, továbbá üzemben lévő legújabb állítási módú, Cornick gyártmányú két kerekű-aratógép, az idén gyárból véve változott körülmények miatt jutányos áron sürgősen eladó. Czím a kidoi hivatalban. 1663

Gazdasági felszerelés, bérlet szekerek, Sa-kekek, mindennemű talajművelő eszközök, jargányok, szecskavágó, konkolyó, tengeri morzsolók tejgazdasági felszerelés stb. eladók Margit pusztá, posta vasút Győrszemere. 1664

Fagyaltok, krémekek és kocsonyák kitűnő receptjei Kürthy Emilnéől, 70 fillér előzetes beklődése (levélbélvegyben történetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest IX., Üllői ut 25.

Káposzta repce vetőmag, métermázsánként 40 K áron kapható, ah állomás Székelyhid, vevő zsákjába, vagy azok felszállítását. Megrendelések intézendők Ö. Stuberer József szántóföldi hivatalához Székelyhid Bihar megye. 1685

Vadászpuska alkalmi vétel Egyetem-ter 5. Radonál (nem Egyetem-utca). Elsőrangú kipróbált jó modern vadászpuskák nagy választékban és igen olcsó áron. Többek közt angol ejektoros Hammerles, Skout London, Springer Kirner (az öreg), kezimunka kidolgozásu inom Lausszter, automata-ikus Browning és smétó Winchester, golyós Express, Manlicher, Schon ter, Drilling és több más finom puska és ismétlő pi zoly még eddig nem létezett olcsó áron kapható. 1686

Befőttről, gyümölcsök, főzegek, ételek és saláták épen való (társasági) készlet Agnestól, legújabb tapasztalatok alapján, 1 korona 30 fillér előzetes beklődése (levélbélvegyben történetik) ellenében szállítja a „Patria” r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Csányi György ebeczk gazdasági eszközök, elő- és holinstrukció, 8 lóerős gőzcseplőgép, Shuttleworth gyártmányú, msjdnem új, bármikor működésben állható, Höfner-féle herceji, szintén egész jó karban, eladó jutányos áron. Czím: Ebeck, posta Kürthony, vasut Balassagyarmat. 1705

Muharmag, prima árú, legalább 500 kg.-os vételnél, métermázsánként 15 koronáért kapható. Frieftmann Alfrédnél, Nagybe. szerek. 1612

Sajáttermésű repcevetőmagot ajánl Weibeger Ferencz gazdasága Dombád (Szabolcs m.) 1709

Az élelmiszerek jutányosabb természetéről ad felvilágosítást Révész István most megjelent könyve. Ára 1 kor., mely ö szegnek előleges titálynhozása ellenében bérmentve kapható a Patria r.-t. könyvkereskedése, Budapest, IX., Üllői-ut 25

Vérköles a balassagyarmati vasuti állomásához szálitva 20 koronáért kapható Felsenburg Ödönél, Balassagyarmat. 1710

Hogy rendezzük be gazdaságunkat? Hensoh Árpád „Jászágórendezés és kezeléstan” című munkája alapján írta: Berger Károly Lajos, m. kir. gazdasági akadémián rendkívüli tanár, javított és gazdasági számítéssel bővített 3-ik kiadás. Ára füzve 2 K 40 fillér. Megrendelhető a „Patria” r.-t. gazdasági könyvkereskedésében, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

Kemely-gyömrői bér gazdasági posta Alsó Zsolca, Borsod megye, elad szép nagy-szemű vetni való káposztarepcezt métermázsánként vevő zsákjában 32 koronáért a szolczi vasuti állomás feladva. 1636

Őszi borsó 30 kor., Szt János rozs 25 „ Őszi árpa 20 „ 100 kg.-ként KONCZÁN, gróf TELEKI ARVÉD uradalmaiban. 3654

Régi pénz!! Éremgyűjteményemből kiemelt 50 65-számú régi és külföldi pénzeket jutányos áron eladom. Érdekföltöknek szívesen adok felvilágosítást. PLOHN H. GYULA, Budapest, VIII., Illés-u. 22/a. I. em. 4. Személyes ért-vezés: délen 1/21-1/22 és este 1/27-8 óráig.

A közelgő cseplési időnyre ajánl Cseplési mázsakönyvet quart (4-ed rétt) alaku 50 lapos füzet darabja két másolól (induló) papírral együtt 1 korona.

Értesítő cseplésről keskeny alaku, két-két egyenlő szögű lappal, melyekből egyik kitéphető, két másolól (induló) papírral együtt 1 korona 60 fillér. „PATRIA” irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság, Budapest, IX. kerület, Üllői-ut 25. sz. (Köztelek.)

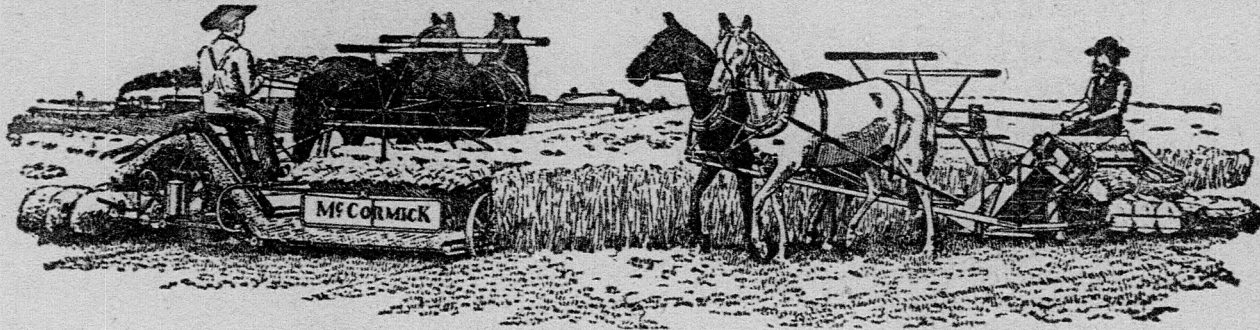
Gőzekekészlet, használt, de legjobb üzemképes állapotban, jutányos áron eladó. Ajánlatok „20 HP. Fowler” jelű Schwartz József hirdetőjébe Budapest, Andrássy-ut 7. 1728

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, CHICAGO U. S. A.

Igazgatóság és főraktár: Buda-
pest, V., Alkotmány-utca 12. sz.

22 éves

aratógép használat-
ban, a szerkezet és
anyag felülmulhat-
lan jóságát igazolja.

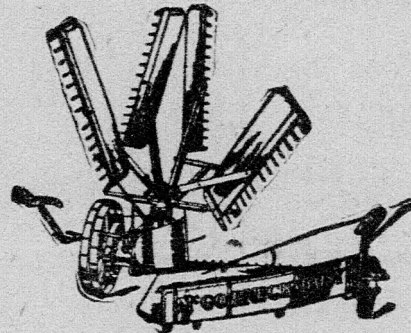

Mc Cormick kévekötaratógép 5 és 6 angol láb metszőszélességgel.

Mc Cormick
kévekötaratógép-
pel az aratás biz-
tosítva van: ....

Legujabb amerikai gépkülönlegességek:
SIDEDELIVERY szénagyűjtő és
forgatógép.:
ISTÁLLÓTRÁGYASZÓRÓ-KOCSI.

Tárcsásborona szállító- és rud-
hordó-készülékkel.

Legujabb amerikai gépkülönlegességek:
Csővestengeri-darálógép

mindennemű szemes takarmány részére is alkalmas.

„OHIO” tengeriszár-tépőgép

szalmaszeccskázásra és zöldtakarmány aprítására használható

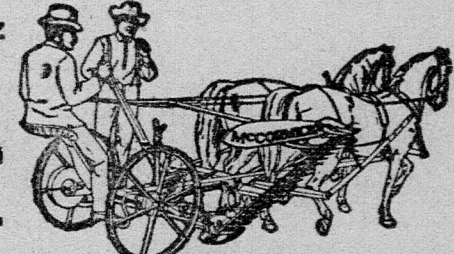

Accél-szénagyűjtő.

A legjobb takarmánykamra és cséplő-motor az
eredeti amerikai

I. H. C. BENZINMOTOR.

Katalógust és árjegyzéket kívánatra in-
gyen és bérmentve küldünk.

„New 4” fűkaszalógép.

CAMPBELL eredeti amerikai talajtömörítő és tárcsás-borona

AZONNAL SZÁLLITHATÓ a
magyarországi vezérk. pvisellettől

KOVACS SOMA és TARSA czég, ARAD.

3558

VILÁGREKORD!

A világon a legelső szabadalmazott

VILÁGREKORD!

FORRÓGŐZEKE

300 fokot meghaladó gőztulhevitéssel.

Évek óta bevált Schmidt Vilmos mérnök doktor szabadalmazott füstcső-tulhevitőjével.
Gőzekékre egyedül jogosított gyártója KEMNA J. gőzekegyára.

Egyetlen gőztulhevitő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditágánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül — egyáltalán szó lehet.
50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevitő van üzemben vasúti mozdonyokon.

Kétgéprendszer, sodronykötéltávitel. Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkbén egyedül biztos munkateljesítés.

Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektusokkal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen,

készséggel szolgál **KEMNA J. gőzekegyára magyarországi igazgatósága**

Interurbán-telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgőnyczim: Kemna Budapest.

Alapított 1850-ben.

EREDETI FOWLER-féle GÖZEKÉK páratlanok

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemből való takarékoságban.

JOHN FOWLER & CO.

Telefon 42-50. BUDAPEST-KELENFÖLD a vasútállomással szemben.

BÉRLET

két és fél órányira Budapesttől, 4375 magyar hold sik gazdaság, megfelelő épületekkel és urilakkal. Évi bérösszeg 80.000 korona.

Beyer Károly, Budapest, V., Báthory-u. 5.

Telefon 12-85.

3101

Telefon 12-85.

Alapított 1887-ben.

Telefon 99-37.

Saját ház.

MÁDERLIK LUJZA

fehérnemű- és vegytisztító vállalata.

Gőzmosótelep: Budapest, II., Ponty-u. 4.

Vidéki urak részére 2 kulccsal ellátott kosár vagy láda áll rendelkezésre. Gallérok és kézelők párisi módon fényezve. — Az ország legtávolibb részébe is 8 napon belül a fehérnemű vissza jut. 3381

Sürgönyözim „Szivattyár Budapest”.

Alapított: 185 évben

Telefon szám: 72-08. v. 72-09.

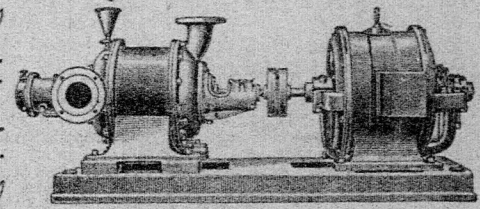
Gyártott fecskendők száma 17.000.

Budapesti Szivattyú és Gépgyár R.-T. BUDAPEST, VI., VÁCZI-UT 69. SZÁM.

Gőzgépek, légsűrítők, vaoumszivattyúk, keretfűrészek. Gőzkanórok, tartányok, velőmelegítők. Washidák, fedélszerkezetek, szegőcselt oszlopok. Vas- és fémmontvények. Vasúti fordítóköröngök. Mindennemű forgó- és futódaruk kézi- és villamos hajtásra. Eostélyvasak aczéloxott felülettel. Közelművek. Szivattyúk. Tűzfecskendők.

Tűzoltósági segédeszközök és szerek.

Közlekedési eszközök. Közegészségügyi szerek. Centrífugák és turbina szivattyúk a legnagyobb szállítóképességgel mindig raktáron tartunk.

3393

Manilla kévekötőfonal aratógépekhez

legelőnyösebben szereshető be a

Szegedi kenderfonógyár r.-t.-nál Szegeden

mely legújabb angol-amerikai gépein tisztán csak I-a manilla kenderből évente 2500 métermáza ilyen fonalat készít. Teljes egyenletességért, kg.-ként kb. 350 m. hosszúság mellett legnagyobb, kb. 50 kg. hordképeségért, megfelelő gombolyításért teljes felelősséget vállal. Ezen a külföldinél jobb fonalat mindazonáltal bármely külföldi ajánlatnál

100 kg.-ként 10 koronával olcsóbban

szállítjuk a gardaközönségnek és kérjük, hogy ezen teljes felelősség mellett kb. 10%-al olcsóbban ajánlott hazai fonálnak a külföldivel szemben előnyt adjon.

Gőzeke-sodronykötelek, gazdasági kötélárak, kenderzsákok stb. legjobb beszerzési forrása. 1177

Zsák, Ponyva, Kötélárú

legelőnyösebb beszerzési forrása a

Magyar Kender- és Lenipar R.-T. előbb SALZMANN és TÁRSA, Budapest, V., Szabadság-tér 15.

Különleges gyártmányai: a híres szegedi vitorlavászon-zsákok, vízmentes takaró- és repceponyvák, ponyvasátrak, gazdasági kötél- és zsineműek. Kérjen mintázott ajánlatot.

Minden- nemű zsák és ponyva

a legjobb minőségben FISCHER-féle zsák- és ponyvagyárban, Budapest, Nádor-u. 31-33. szereshetők be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. Kazaltakaró-ponyvák bármely nagy mennyiségben kaphatók. Árjegyzék, minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Budapest utcáiról összegyűjtött lóhulladék, dusan fekáliakkal compostirozva, :: :: valamint egyéb minőségű

Cséry-féle természetes (szemét) trágya

legolcsóbb és legjobb, nem egyoldalú trágyanem, mely majdnem egyenlő arányban tartalmaz kálit, phosphorsavat és nitrogént. :: Részletes felvilágosítással és szakismertetéssel szolgál

Bayerthal és Lévy trágyaosztály Bpest, V., Bálvány-u. 26.

Telefon: 31-79.

Telefon: 31-79.